

## SISUKORD

### A. Euroopa põhiseaduse lepingule lisatud protokollid

1. Protokoll riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus
2. Protokoll subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta
3. Protokoll Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kinnitamise kohta
4. Protokoll Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja kinnitamise kohta
5. Protokoll Euroopa Investeerimispannga põhikirja kinnitamise kohta
6. Protokoll Euroopa Liidu institutsioonide ja teatud organite, asutuste ja talituste asukoha kohta
7. Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokoll
8. Protokoll Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ning Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemislepingute ja -aktide kohta

9. Protokoll Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemislepingu ja -akti kohta
10. Protokoll ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta
11. Protokoll lähenemiskriteeriumide kohta
12. Protokoll eurorühma kohta
13. Protokoll teatavate Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriiki käsitlevate majandus- ja rahaliiduga seotud sätete kohta
14. Protokoll teatavate Taanit käsitlevate majandus- ja rahaliiduga seotud sätete kohta
15. Protokoll Taani Riigipanga teatavate ülesannete kohta
16. Protokoll Vaikse ookeani rahandusühenduse frangisüsteemi kohta
17. Protokoll Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*' kohta
18. Protokoll põhiseaduse artikli III-130 teatavate aspektide kohaldamise kohta Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes

19. Protokoll Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta piirikontrolli-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika ning politseikoostöö ja tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö suhtes
20. Protokoll Taani seisukoha kohta
21. Protokoll liikmesriikide välissuhete kohta, pidades silmas välispiiride ületamist
22. Protokoll liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise kohta
23. Protokoll alalise struktureeritud koostöö kohta, võttes arvesse põhiseaduse artikli I-41 lõiget 6 ja artiklit III-312
24. Protokoll põhiseaduse artikli I-41 lõike 2 kohta
25. Protokoll Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste Euroopa Liitu importimise kohta
26. Protokoll vara omandamise kohta Taanis
27. Protokoll liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta
28. Protokoll põhiseaduse artikli III-214 kohta
29. Protokoll majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta

30. Protokoll Gröönimaa suhtes kohaldatava erikorra kohta
31. Protokoll Iirimaa põhiseaduse artikli 40 lõike 3 punkti 3 kohta
32. Protokoll põhiseaduse artikli I-9 lõike 2 kohta, mis käsitleb liidu ühinemist Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga
33. Protokoll Euroopa Ühenduse asutamislepingut ja Euroopa Liidu lepingut täiendanud või muutnud õigusaktide ja lepingute kohta
34. Protokoll liidu institutsioone ja organeid käsitlevate üleminekusätete kohta
35. Protokoll Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstagajärgede ning sõe ja terase teadusfondi kohta
36. Protokoll Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu muutmise kohta

#### B. Euroopa põhiseaduse lepingu lisad

1. I LISA – Põhiseaduse artiklis III-226 ettenähtud nimekiri
2. II LISA – Ülemeremaad ja -territooriumid, mille puhul kehtivad põhiseaduse III osa IV jaotise sätted

A. EUROOPA PÕHISEADUSE LEPINGULE LISATUD  
PROTOKOLLID

1. PROTOKOLL  
RIIKIDE PARLAMENTIDE ROLLI  
KOHTA EUROOPA LIIDUS

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEELDE TULETADES, et riikide parlamentide järelevalve oma valitsuste üle liidu tegevuse suhtes on iga liikmesriigi konkreetse põhiseadusliku korralduse ja tava küsimus;

SOOVIDES ergutada riikide parlamente rohkem osalema Euroopa Liidu tegevuses ja parandada nende võimalusi avaldada oma vaateid Euroopa õigustloovate aktide eelnõude ja muude küsimuste kohta, mis võivad neid eriti huvitada,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule:

## I JAOTIS

### TEAVE RIIKIDE PARLAMENTIDELE

#### ARTIKKEL 1

Komisjon edastab oma konsulteerimisdokumendid (rohelised ja valged raamatud ning teatised) nende avaldamisel otse riikide parlamentidele. Komisjon edastab ka iga-aastase õigusloomekava ja muud õigusloome planeerimise või poliitilise strateegia dokumendid samaaegselt nii riikide parlamentidele kui Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

## ARTIKKEL 2

Euroopa Parlamendile ja nõukogule saadetavad õigustloovate aktide eelnõud edastatakse riikide parlamentidele.

Käesolevas protokollis peetakse “Euroopa õigustloovate aktide eelnõude” all silmas komisjoni ettepanekuid, liikmesriikide rühma algatusi, Euroopa Parlamendi algatusi, Euroopa Kohtu taotlusi, Euroopa Keskpanga soovitusi või Euroopa Investeerimispanka taotlusi Euroopa õigustloovate aktide vastuvõtmiseks.

Komisjonilt pärinevad Euroopa õigustloovate aktide eelnõud edastab komisjon otse riikide parlamentidele ning samaaegselt ka Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Euroopa Parlamendilt pärinevad Euroopa õigustloovate aktide eelnõud edastab Euroopa Parlament otse riikide parlamentidele.

Liikmesriikide rühmalt, Euroopa Kohtult, Euroopa Keskpangalt või Euroopa Investeerimispankalt pärinevad Euroopa õigustloovate aktide eelnõud edastab nõukogu otse riikide parlamentidele.

## ARTIKKEL 3

Vastavalt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitlevas protokollis sätestatud korrale võivad riikide parlamendid saata Euroopa Parlamendi ja komisjoni presidendile ja nõukogu eesistujale põhjendatud arvamuse selle kohta, kas õigustloova akti eelnõu vastab subsidiaarsuse põhimõttele.



Juhul kui Euroopa õigustloova akti eelnõu pärineb liikmesriikide rühmalt, edastab nõukogu eesistuja põhjendatud arvamuse(d) asjaomaste liikmesriikide valitsustele.

Juhul kui Euroopa õigustloova akti eelnõu pärineb Euroopa Kohtult, Euroopa Keskpangalt või Euroopa Investeerimispanngalt, edastab nõukogu eesistuja põhjendatud arvamuse(d) asjaomasele institutsioonile või organile.

#### ARTIKKEL 4

Alates Euroopa õigustloova akti eelnõu esitamisest riikide parlamentidele liidu ametlikes keeltes kuni eelnõu lülitamiseni nõukogu esialgsesse päevakorda selle vastuvõtmiseks või seisukoha vastuvõtmiseks seadusandliku menetluse kohaselt, peab mööduma kuus nädalat. Erandid on võimalikud edasilükkamatutel juhtudel, mille põhjused esitatakse nõukogu õigusaktis või seisukohas. Välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel, ei või kõnealuse kuue nädala jooksul Euroopa õigustloova akti eelnõu kohta kokkulepet sõlmida. Välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel peab alates õigustloova akti eelnõu lülitamisest nõukogu esialgsesse päevakorda kuni seisukoha vastuvõtmiseni mööduma kümme päeva.

#### ARTIKKEL 5

Nõukogu istungite päevakorrad ja tulemused, sealhulgas nende istungite protokollid, kus nõukogu arutab Euroopa õigustloovate aktide eelnõusid, edastatakse otse riikide parlamentidele ning samaaegselt ka liikmesriikide valitsustele.

## ARTIKKEL 6

Kui Euroopa Ülemkogu kavatseb kasutada põhiseaduse artikli IV-444 lõiget 1 või 2, teatatakse sellest Euroopa Ülemkogu algatusest riikide parlamentidele vähemalt kuus kuud enne mis tahes Euroopa otsuse vastuvõtmist.

## ARTIKKEL 7

Kontrollikoda edastab oma aastaaruande riikide parlamentidele teadmiseks samal ajal kui Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

## ARTIKKEL 8

Kui riigi parlament ei ole ühekojaline, kohaldatakse artikleid 1 kuni 7 kõigi selle koosseisu kuuluvate kodade puhul.

## II JAOTIS

### PARLAMENTIDEVAHELINE KOOSTÖÖ

#### ARTIKKEL 9

Euroopa Parlament ja riikide parlamendid määravad üheskoos kindlaks parlamentidevahelise koostöö tulemusliku ja regulaarse korralduse ja edendamise liidus.

#### ARTIKKEL 10

Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents võib esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile läbivaatamiseks iga seisukoha, mida konverents peab asjakohaseks. Lisaks sellele edendab konverents riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi, sealhulgas nende valdkondlike komisjonide vahelist teabe ja kogemuste vahetamist. Konverents võib korraldada ka parlamentidevahelisi konverentse üksikteemadel, eriti mõttevahetusi ühise välis- ja julgeolekupoliitika, sealhulgas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika küsimustes. Konverentsi esitatud seisukohad ei ole riikide parlamentidele siduvad ega otsusta ette nende seisukohti.

2. PROTOKOLL  
SUBSIDIAARSUSE JA PROPORTSIONAALSUSE  
PÕHIMÕTTE KOHALDAMISE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES tagada, et otsused tehtaks võimalikult lähedal liidu kodanikele;

OTSUSTANUD luua tingimused põhiseaduse artiklis I-11 määratletud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamiseks ning rajada süsteem selle põhimõtte kohaldamise jälgimiseks,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Iga institutsioon tagab põhiseaduse artiklis I-11 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järjekindla austamise.

#### ARTIKKEL 2

Komisjon korraldab enne Euroopa õigustloovate aktide kohta ettepanekute tegemist laialdased konsultatsioonid. Nende konsultatsioonide korraldamisel võetakse vajaduse korral arvesse kavandatava meetme piirkondlikku ja kohalikku mõõdet. Eriti kiireloomulistel juhtudel jätab komisjon sellised konsultatsioonid korraldamata. Komisjon põhjendab seda otsust oma ettepanekus.

### ARTIKKEL 3

Käesolevas protokollis peetakse “Euroopa õigustloova akti eelnõu” all silmas komisjoni ettepanekuid, liikmesriikide rühma algatusi, Euroopa Parlamendi algatusi, Euroopa Kohtu taotlusi, Euroopa Keskpanga soovitusi ja Euroopa Investeerimispanga taotlusi Euroopa õigusakti vastuvõtmiseks.

### ARTIKKEL 4

Komisjon edastab kõik oma Euroopa õigustloovate aktide eelnõud ja oma muudetud eelnõud samaaegselt liikmesriikide parlamentidele ja liidu seadusandjale.

Euroopa Parlament edastab oma Euroopa õigustloovate aktide eelnõud ja oma muudetud eelnõud riikide parlamentidele.

Nõukogu edastab liikmesriikide rühmalt, Euroopa Kohtult, Euroopa Keskpangalt ja Euroopa Investeerimispangalt pärinevad õigustloovate aktide eelnõud ja muudetud eelnõud riikide parlamentidele.

Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsioonid ja nõukogu seisukohad edastatakse pärast nende vastuvõtmist riikide parlamentidele.

## ARTIKKEL 5

Euroopa õigustloovate aktide eelnõusid põhjendatakse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte seisukohast. Iga Euroopa õigustloova akti eelnõu peab sisaldama üksikasjaliku seletuse, mis võimaldab hinnata subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimist. Seletus peab sisaldama hinnangut ettepaneku finantsmõju ning Euroopa raamseaduse puhul selle tagajärgede kohta liikmesriikide kehtestatavatele sätetele, vajaduse korral ka piirkondlikele õigusaktidele. Järeldusi, miks liidu eesmärk on paremini saavutatav liidu tasandil, põhjendatakse kvalitatiivsete ja võimaluse korral kvantitatiivsete näitajatega. Euroopa õigustloovate aktide eelnõudes võetakse arvesse vajadust, et mis tahes finants- või halduskohustus, mis langeb liidule, riikide valitsustele, piirkondlikele või kohalikele asutustele, majandustegevuses osalejatele ja kodanikele, oleks minimaalne ja proportsionaalne taotletava eesmärgiga.

## ARTIKKEL 6

Iga riigi parlament või selle koda võib kuue nädala jooksul alates Euroopa õigustloova akti eelnõu edastamise kuupäevast saata Euroopa Parlamendi ja komisjoni presidendile ning nõukogu eesistujale põhjendatud arvamuse selle kohta, miks kõnealune eelnõu ei vasta tema arvates subsidiaarsuse põhimõttele. Iga riigi parlament või selle koda konsulteerib vajaduse korral seadusandlikke volitusi omavate piirkondlike parlamentidega.

Juhul kui Euroopa õigustloova akti eelnõu pärineb liikmesriikide rühmalt, edastab nõukogu eesistuja arvamuse asjaomaste liikmesriikide valitsustele.

Juhul kui Euroopa õigustloova akti eelnõu pärineb Euroopa Kohtult, Euroopa Keskpangalt või Euroopa Investeerimispankalt, edastab nõukogu eesistuja arvamuse asjaomasele institutsioonile või organile.

## ARTIKKEL 7

Euroopa Parlament, ministrite nõukogu ja komisjon ning vajadusel liikmesriikide rühm, Euroopa Kohus, Euroopa Keskpank või Euroopa Investeerimispank, juhul kui õigustloova akti eelnõu pärineb neilt, võtavad arvesse riikide parlamentide või riigi parlamendi koja põhjendatud arvamused.

Igal liikmesriigi parlamendil on kaks häält, mis jagatakse vastavalt riigi parlamendi ülesehitusele. Kahekojalise parlamendi puhul on kummalgi kool üks hääl.

Kui põhjendatud arvamused Euroopa õigustloova akti eelnõu subsidiaarsuse põhimõttele mittevastavuse kohta esindavad kooskõlas teise lõiguga vähemalt kolmandikku kõikide riikide parlamentide häälte üldarvust, tuleb eelnõu uuesti läbi vaadata. Alampiir on vähemalt neljandik riikide parlamentide häälte üldarvust, kui Euroopa õigustloova akti eelnõu on esitatud põhiseaduse artikli III-264 alusel vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala kohta.

Pärast nimetatud läbivaatamist võib komisjon või vajadusel liikmesriikide rühm, Euroopa Parlament, Euroopa Kohus, Euroopa Keskpank või Euroopa Investeerimispank, juhul kui õigustloova akti eelnõu pärineb neilt, otsustada eelnõu samaks jätta, seda muuta või see tagasi võtta. Nimetatud otsust tuleb põhjendada.



## ARTIKKEL 8

Euroopa Liidu Kohus on pädev menetlema hagnosisid Euroopa õigustloova akti või selle sättega subsidiaarsuse põhimõtte rikkumise kohta, mis liikmesriigid esitavad vastavalt põhiseaduse artiklile III-365 või millest liikmesriigid teatavad oma õiguskorra kohaselt riigi parlamendi või selle koja nimel.

Nimetatud artiklis ettenähtud korra kohaselt võib ka regioonide komitee esitada selliseid hagnosisid Euroopa õigustloovate aktide kohta, mille vastuvõtmiseks tuleb vastavalt põhiseadusele konsulteerida regioonide komiteega.

## ARTIKKEL 9

Komisjon esitab igal aastal Euroopa Ülemkogule, Euroopa Parlamendile, nõukogule ja riikide parlamentidele aruande põhiseaduse artikli I-11 kohaldamise kohta. See iga-aastane aruanne edastatakse ka regioonide komiteele ning majandus- ja sotsiaalkomiteele.

3. PROTOKOLL  
EUROOPA LIIDU KOHTU PÕHIKIRJA KINNITAMISE KOHTA

## KÕRGED LEPINGUOSALISED

SOOVIDES sätestada põhiseaduse artikliga III-381 ettenähtud Euroopa Liidu Kohtu põhikirja,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule:

### ARTIKKEL 1

Euroopa Liidu Kohus moodustatakse ja toimib kooskõlas põhiseaduse, Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu (EURATOMi asutamislepingu) ja käesoleva põhikirjaga.

### I JAOTIS

#### KOHTUNIKUD JA KOHTUJURISTID

### ARTIKKEL 2

Enne oma kohustuste täitmisele asumist annab iga kohtunik Euroopa kohtu ees avalikul istungil vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida kohtu nõupidamiste saladust.

### ARTIKKEL 3

Kohtunikel on kohtulik puutumatus. Kui nad on ametist lahkunud, on neil jätkuvalt puutumatus oma ametiülesannete täitmisel sooritatud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste suhtes.

Täiskogu istungil võib Euroopa Kohus puutumatus e ära võtta. Kui otsus puudutab üldkohtu või erikohtu liiget, otsustab Euroopa Kohus pärast asjaomase kohtuga konsulteerimist.

Kui puutumatus on võetud ja kohtuniku vastu on alustatud kriminaalmenetlust, arutab tema kohtuasja mis tahes liikmesriigis üksnes kohus, kes on pädev kohut mõistma riigi kõrgeima kohtu liikmete üle.

Liidu privileegide ja immunitetide protokollis artikleid 11 kuni 14 ja artiklit 17 kohaldatakse Euroopa Liidu Kohtu kohtunike, kohtujuristide, kohtusekretärade ja kaasettekandjate suhtes, ilma et see piiraks käesoleva artikli esimeses, teises ja kolmandas lõigus fikseeritud kohtunike puutumatus käsitlevate sätete kohaldamist.

### ARTIKKEL 4

Kohtunikud ei või olla poliitilisel ega haldusametikoal.

Nad ei või töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikoal, kui nõukogu pole selleks erandkorras lihthälteenamusega vastu võetud Euroopa otsusega eriluba andnud.

Oma kohustusi täitma asudes kohustuvad nad pidulikult nii ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist austama sellest tulenevaid kohustusi ning eriti oma kohustust käituda ausalt ja diskreetselt, kui neile pärast ametist lahkumist pakutakse teatavaid ametikohti või soodustusi.

Mis tahes kahtlused selles küsimuses lahendatakse Euroopa Kohtu otsusega. Kui otsus puudutab üldkohtu või erikohtu liiget, otsustab Euroopa Kohus pärast asjaomase kohtuga konsulteerimist.

#### ARTIKKEL 5

Kui tavaline asendamine või surm välja arvata, lõpevad kohtuniku kohustused ametist lahkumisel.

Ametist lahkumisel esitab kohtunik Euroopa Kohtu presidendile tagasiastumisavalduse edasiandmiseks nõukogu eesistujale. Alates sellisest teadaandest vabaneb kohtuniku ametikoht.

Kohtunik jääb ametisse niikaua kui tema ametijärglane asub oma kohustusi täitma, välja arvatud kui kohaldatakse artiklit 6.

#### ARTIKKEL 6

Kohtuniku võib ametist tagandada või ilma jätta õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid hüvesid üksnes juhul, kui ta Euroopa Kohtu kohtunike ja kohtujuristide üksmeelse arvamuse kohaselt ei vasta enam oma ametikoha nõuetele või ei täida sellest tulenevaid kohustusi. Asjaomane kohtunik ei osale sellisel nõupidamisel. Kui see isik on üldkohtu või erikohtu liige, otsustab Euroopa Kohus pärast asjaomase kohtuga konsulteerimist.

Euroopa Kohtu kohtusekretär edastab Euroopa Kohtu otsuse Euroopa Parlamendi presidendile ja komisjoni presidendile ning teatab sellest nõukogu eesistujale.

Juhul kui kohtunik otsustatakse tema ametikohalt tagandada, vabaneb kohtunikukoht alates viimati nimetatud teatamisest.

#### ARTIKKEL 7

Kohtunik, kes asendab Euroopa Kohtu liiget, kelle ametiaeg ei ole lõppenud, määratakse ametisse tema eelkäija ülejäänud ametiajaks.

#### ARTIKKEL 8

Artiklite 2 kuni 7 sätteid kohaldatakse kohtujuristide suhtes.

### II JAOTIS

#### EUROOPA KOHTU KORRALDUS

#### ARTIKKEL 9

Kui kohtunikke iga kolme aasta järel osaliselt välja vahetatakse, asendatakse vaheldumisi kolmteist ja kaksteist kohtunikku.

Kui kohtujuriste iga kolme aasta järel osaliselt välja vahetatakse, asendatakse iga kord neli kohtujuristi.

#### ARTIKKEL 10

Kohtusekretär annab Euroopa Kohtu ees vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida Euroopa Kohtu nõupidamiste saladust.

#### ARTIKKEL 11

Euroopa Kohus korraldab kohtusekretäri asendamise juhtudel, mil tal esineb põhjendatud takistus.

#### ARTIKKEL 12

Et Euroopa Kohus saaks toimida, määratakse selle juurde ametnikud ja muud teenistujad. Nad alluvad kohtusekretärile presidendi järelevalve all.

#### ARTIKKEL 13

Euroopa seadusega võib sätestada kaasettekandjate nimetamise ja koostada nende ametijuhendi. See võetakse vastu Euroopa Kohtu taotlusel. Kaasettekandjatelt võidakse kodukorras sätestatud tingimustel nõuda uurimistoimingutes osalemist Euroopa Kohtu menetluses olevates asjades ja koostööd ettekandja-kohtunikuga.

Kaasettekandjad valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellel on vajalik õiguslane kvalifikatsioon; nad nimetatakse ametisse nõukogu lihthälteenamusega vastu võetud Euroopa otsusega. Nad annavad Euroopa Kohtu ees vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida Euroopa Kohtu nõupidamiste saladust.

#### ARTIKKEL 14

Kohtunikelt, kohtujuristidelt ja kohtusekretärit nõutakse elamist Euroopa Kohtu asukohas.

#### ARTIKKEL 15

Euroopa Kohus täidab oma ülesandeid pidevalt. Kohtu puhkuste kestuse otsustab Euroopa Kohus, võttes kohaselt arvesse töiseid vajadusi.

#### ARTIKKEL 16

Euroopa Kohus moodustab kodasid, mis koosnevad kolmest või viiest kohtunikust. Kohtunikud valivad endi hulgast koja esimehe. Viiest kohtunikust koosneva koja esimees valitakse kolmeks aastaks. Esimehe võib üheks ametiajaks tagasi valida.

Suurkoda koosneb kolmeteistkümnest kohtunikust. Selle eesistujaks on Euroopa Kohtu president. Suurkotta kuuluvad veel viiest kohtunikust koosnevate kodade esimehed ja teised kodukorras sätestatud tingimuste alusel nimetatud kohtunikud.



Euroopa Kohus tuleb kokku suurkojana, kui menetluspooleks olev liikmesriik või liidu institutsioon seda taotleb.

Euroopa Kohus tuleb kokku täiskoguna, kui menetlus on algatatud põhiseaduse artikli III-335 lõike 2, artikli III-347 teise lõigu, artikli III-349 või artikli III-385 lõike 6 alusel.

Kui Euroopa Kohus leiab, et menetluses olev kohtuasi on erakordselt tähtis, võib ta pärast kohtujuristi äraakuulamist suunata asja täiskogule.

#### ARTIKKEL 17

Euroopa Kohtu otsused on kehtivad üksnes siis, kui kohtu nõupidamisel osaleb paaritu arv liikmeid.

Kolmest või viiest kohtunikust koosnevate kodade otsused on kehtivad üksnes siis, kui kohal on vähemalt kolm kohtunikku.

Suurkoja otsused kehtivad üksnes siis, kui kohal on vähemalt üheksa kohtunikku.

Euroopa Kohtu täiskogu otsused on kehtivad üksnes siis, kui kohal on vähemalt viisteist kohtunikku.

Kui ühel koja kohtunikest pole võimalik kohal viibida, võidakse kooskõlas kodukorras sätestatud tingimustega istungile kaasata teise koja kohtunik.

## ARTIKKEL 18

Ükski kohtunik ega kohtujurist ei tohi osaleda asja lahendamisel, milles ta on eelnevalt osalenud esindajana või nõustajana või tegutsenud ühe poole advokaadina või milles teda kohtu või uurimiskomisjoni liikmena või muudes ülesannetes on kutsutud arvamust esitama.

Kui kohtunik või kohtujurist mingil erilisel põhjusel leiab, et ta ei tohiks osaleda konkreetse kohtuasja otsustamisel või läbivaatamisel, teatab ta sellest presidendile. Kui president mingil erilisel põhjusel arvab, et mõni kohtunik või kohtujurist ei tohiks konkreetse kohtuasja arutamisel osaleda ega ettepanekuid teha, teatab ta sellest asjaomasele isikule.

Käesoleva artikli kohaldamisel ilmnevad raskused lahendatakse Euroopa Kohtu otsusega.

Kohtumenetluse pool ei või taotleda Euroopa Kohtu või selle koja koosseisu muutmist mõne kohtuniku kodakondsuse alusel või seetõttu, et Euroopa Kohtu või koja koosseisus ei ole kõnealuse poole kodakondsusest kohtunikku.

## III JAOTIS

### MENETLUS EUROOPA KOHTUS

## ARTIKKEL 19

Liidu liikmesriike ja institutsioone esindab Euroopa Kohtus igaks üksikuks kohtuasjaks määratud esindaja. Esindajat võib abistada nõustaja või advokaat.

Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriike, kes pole liikmesriigid, samuti nimetatud lepingus osutatud Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) järelevalvemetit esindatakse samal viisil.

Teisi pooli peab esindama advokaat.

Menetluspoolt võib kohtus esindada või abistada üksnes advokaat, kellel on õigus esineda liikmesriigi või muu Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi kohtus.

Sellistel esindajatel, nõustajatel ja advokaatidel on kodukorras sätestatud tingimuste kohaselt Euroopa Kohtusse ilmumisel õigused ja puutumatus, mis on neile vajalikud, et sõltumatult oma ülesandeid täita.

Euroopa Kohtusse ilmuvate nõustajate ja advokaatide suhtes on Euroopa Kohtul kodukorras sätestatud tingimustel volitused, mis üldiselt antakse kohtutele.

Ülikoolide õppejõududel, kes on sellise liikmesriigi kodanikud, mille seadused lubavad neil olla kohtus esindajaks, on Euroopa Kohtus samad õigused, mis on käesoleva artikliga antud advokaatidele.

## ARTIKKEL 20

Euroopa Kohtu menetlus koosneb kahest osast: kirjalikust ja suulisest.

Kirjalik menetlus koosneb hagiavalduste, seisukohtade, kostja vastuste ning märkuste ja samuti võimalike repliikide, aga ka kõigi kirjalike tõendite ja muude dokumentide või nende tõestatud koopiade edastamisest kohtumenetluse pooltele ja liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele, kelle aktid on vaidlustatud.

Kohtusekretär edastab need kodukorras sätestatud korras ja ajavahemikus.

Suuline menetlus koosneb ettekandja-kohtuniku esitatud ettekande lugemisest, esindajate, nõustajate ja advokaatide ning kohtujuristi ettepanekute ärakuulamisest Euroopa Kohtus, aga ka tunnistajate ja ekspertide ärakuulamisest, kui neid on.

Kui Euroopa Kohus on seisukohal, et kohtuasi ei tõstata uut õigusküsimust, võib ta pärast kohtujuristi ärakuulamist otsustada, et otsus tehakse ilma kohtujuristi ettepanekuta.

## ARTIKKEL 21

Hagiavaldus esitatakse Euroopa Kohtu kohtusekretärile kirjalikult. Hagiavalduses tuleb märkida hageja nimi ja alalise elu- või asukoha aadress ning allakirjutanu amet, poole või poolte nimed, kelle vastu hagi esitatakse, hagi ese, hageja nõuded ja lühike ülevaade õiguslikest alustest.

Hagiavaldusele lisatakse vajaduse korral õigusakt, mille tühistamist taotletakse, või põhiseaduse artiklis III-367 osutatud asjaoludel dokumentaalselt tõestatud kuupäev, mil institutsioonilt nõuti toimingute tegemist kooskõlas nimetatud artikliga. Kui dokumente ei esitata koos hagiavaldusega, palub kohtusekretär asjaomasel poolel esitada need mõistliku tähtaja jooksul, kuid sel puhul ei aegu poole õigused isegi juhul, kui sellised dokumendid esitatakse pärast menetluse algatamise tähtaja möödumist.

## ARTIKKEL 22

EURATOMi asutamislepingu artiklis 18 nimetatud edasikaebused esitatakse Euroopa Kohtu kohtusekretärile. Edasikaebuses sisalduvad selle esitaja nimi ja alalise elu- või asukoha aadress ning allakirjutanu amet, viide otsusele, mille peale kaebus esitatakse, vastustajate nimed, kaebuse ese, kaebaja nõuded ja lühike ülevaade õiguslikest alustest.

Kaebusele lisatakse vahekohtukomitee vaidlustatava otsuse tõestatud ära kiri.

Kui Euroopa Kohus edasikaebuse tagasi lükkab, jääb vahekohtukomitee otsus lõplikuks.

Kui Euroopa Kohus vahekohtukomitee otsuse tühistab, võib asja vajaduse korral ühe poole algatusel vahekohtukomiteele uueks läbivaatamiseks esitada. Vahekohtukomitee juhindub õigusküsimustes Euroopa Kohtu otsustest.

## ARTIKKEL 23

Põhiseaduse artikliga III-369 reguleeritud kohtuasjade puhul teatab liikmesriigi kohus, kes peatab menetluse ja saadab asja Euroopa Kohtusse, oma otsusest Euroopa Kohtule. Siis teatab kohtusekretär otsusest pooltele, liikmesriikidele ja komisjonile, samuti institutsioonile, organitele või asutusele, kes on vastu võtnud akti, mille kehtivus või tõlgendamine on vaidlustatud.

Kahe kuu jooksul alates sellest teatamisest on pooltel, liikmesriikidel, komisjonil ja vajaduse korral ka institutsioonil, organil või asutusel, mis on vastu võtnud akti, mille kehtivus või tõlgendamine on vaidlustatud, õigus esitada Euroopa Kohtule seisukohti või kirjalikke märkusi.

Lisaks sellele peab kohtusekretär teatama siseriikliku kohtu otsusest teistele Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriikidele, kes ei ole liikmesriigid, samuti nimetatud lepingus osutatud EFTA järelevalveametile, kes võivad juhul, kui küsimuse all on mõni kõnealuse lepingu reguleerimisaladest, kahe kuu jooksul sellisest teatamisest arvates esitada Euroopa Kohtule seisukohti või kirjalikke märkusi. Käesolevat lõiget ei kohaldata küsimuste suhtes, mis tekivad EURATOMi asutamislepingu kohaldamisalas.

Kui nõukogu ning ühe või mitme kolmanda riigi vahelises teatavat küsimust käsitlevas kokkuleppes on sätestatud, et need riigid võivad esitada seisukohti või kirjalikke märkusi juhul, kui mõne liikmesriigi kohus taotleb Euroopa Kohtu eelotsust kõnealuse kokkuleppe reguleerimisalasse kuulvas küsimuses, teatatakse seda küsimust käsitlevast liikmesriigi kohtu otsusest ka asjaomastele kolmandatele riikidele. Need riigid võivad kahe kuu jooksul pärast teate saamist esitada kohtule oma seisukohad või kirjalikud märkused.

#### ARTIKKEL 24

Euroopa Kohus võib pooltelt nõuda kõikide dokumentide esitamist ja kogu teabe andmist, mida ta peab soovitavaks. Mis tahes keeldumine võetakse ametlikult teatavaks.

Euroopa Kohus võib nõuda ka liikmesriikidelt ja liidu institutsioonidelt, organitelt või asutustelt, mis ei ole kohtumenetluse pooled, kogu teavet, mida kohus peab menetluses vajalikuks.

#### ARTIKKEL 25

Euroopa Kohus võib omal valikul igale üksikisikule, organile, asutusele, komiteele või organisatsioonile igal ajal usaldada ülesande anda eksperdiarvamus.

#### ARTIKKEL 26

Tunnistajaid võib ära kuulata kodukorras sätestatud tingimustel.

#### ARTIKKEL 27

Kohtusse ilmumata jäänud tunnistajate suhtes on Euroopa Kohtul volitused, mis tavaliselt antakse kohtutele, ning ta võib määrata rahatrahve kodukorras sätestatud tingimustel.

#### ARTIKKEL 28

Tunnistajaid ja eksperte võib ära kuulata vande all, mis antakse kodukorras sätestatud viisil või tunnistaja või eksperdi elukohariigi õigusaktides sätestatud viisil.

## ARTIKKEL 29

Euroopa Kohus võib anda määruse, et tunnistaja või eksperdi kuulaks ära tema alalise elukoha järgne kohus.

Määrus saadetakse täitmiseks pädevale kohtule kodukorras sätestatud tingimustel. Vastavalt õigusabitaotlusele koostatud dokumendid tagastatakse Euroopa Kohtule samadel tingimustel.

Kulud katab Euroopa Kohus, ilma et see piiraks õigust kulusid välja nõuda pooltelt, kui see on asjakohane.

## ARTIKKEL 30

Liikmesriik käsitleb tunnistaja või eksperdi vande murdmist samal viisil nagu siis, kui rikkumine oleks toime pandud liikmesriigi tsiviilasju lahendavas kohtus. Euroopa Kohtu nõudmisel esitab asjaomane liikmesriik õiguserikkuja vastu oma pädevas kohtus süüdistuse.

## ARTIKKEL 31

Kohtuistung on avalik, kui Euroopa Kohus omal algatusel või poolte avalduse alusel tõsistel põhjustel ei otsusta teisiti.



## ARTIKKEL 32

Istungi jooksul võib Euroopa Kohus küsitleda eksperte, tunnistajaid ja pooli endid. Viimased võivad Euroopa Kohtu poole pöörduda üksnes oma esindajate vahendusel.

## ARTIKKEL 33

Iga kohtuistung protokollitakse ning protokollile kirjutavad alla president ja kohtusekretär.

## ARTIKKEL 34

Läbivaatamisele tulevate kohtuasjade nimekirja kinnitab president.

## ARTIKKEL 35

Euroopa Kohtu nõupidamised on salajased ja jäävad salajaseks.

## ARTIKKEL 36

Kohtuotsustes sedastatakse põhjused, millel need rajanevad. Neis näidatakse nõupidamisest osa võtnud kohtunike nimed.

## ARTIKKEL 37

Kohtuotsustele kirjutavad alla president ja kohtusekretär. Need loetakse ette avalikul kohtuistungil.

## ARTIKKEL 38

Euroopa Kohus teeb otsuse kohtukulude asjus.

## ARTIKKEL 39

Euroopa Kohtu president võib lihtmenetluse korras, mis vajaduse korral võib erineda mõnest käesolevas põhikirjas sisalduvast eeskirjast ja mis sätestatakse kodukorras, teha otsuse kohaldamise peatamise avalduste kohta, nagu on sätestatud põhiseaduse artikli III-379 lõikes 1 ja EURATOMi asutamislepingu artiklis 157, ette kirjutada ajutisi meetmeid vastavalt põhiseaduse artikli III-379 lõikele 2, või peatada täitmise kooskõlas põhiseaduse artikli III-401 neljanda lõigu või EURATOMi asutamislepingu artikli 164 kolmanda lõiguga.

Kui presidendil esineb põhjendatud takistus, asendab teda teine kohtunik kodukorras sätestatud tingimustel.

Presidendi või teda asendava kohtuniku määrus on ajutine ega mõjuta mingil viisil Euroopa Kohtu sisulist otsust.

## ARTIKKEL 40

Liidu liikmesriigid ja institutsioonid võivad Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevates kohtuvaidlustes menetlusse astuda.

Sama õigus on liidu organitel ja asutustel ning igal isikul, kes tõendab oma põhjendatud huvi Euroopa Kohtusse esitatud kohtuvaidluse lahenduse vastu. Füüsilised või juriidilised isikud ei või liikmesriikidevahelistes, liidu institutsioonide vahelistes või liikmesriikide ja liidu institutsioonide vahelistes kohtuvaidlustes menetlusse astuda.

Ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist, võivad Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigid, kes ei ole liikmesriigid, samuti nimetatud lepingus osutatud EFTA järelevalveamet Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevates kohtuvaidlustes menetlusse astuda, kui küsimuse all on mõni kõnealuse lepingu reguleerimisaladest.

Menetlusse astumise avaldus piirdub ühe poole nõuete toetamisega.

## ARTIKKEL 41

Kui nõuetekohaselt kohtukutse saanud kostja ei esita kirjalikku vastust enda kaitseks, tehakse tagaseljaotsus tema suhtes. Otsuse vastu võib esitada vastuväite ühe kuu jooksul selle teatavaks tegemisest. Vastuväitel ei ole tagaseljaotsuse täitmist peatavat toimet, kui Euroopa Kohus ei otsusta teisiti.

## ARTIKKEL 42

Liikmesriigid, liidu institutsioonid, organid ja asutused ning teised füüsilised ja juriidilised isikud võivad kodukorras sätestatud juhtudel ja tingimustel kolmandate isikutena vaidlustada ilma neid ära kuulamata tehtud kohtuotsuse, kui otsus piirab nende õigusi.

## ARTIKKEL 43

Kui kohtuotsuse mõte või ulatus on kahtluse all, annab Euroopa Kohus mis tahes huvitatud menetlusosalise või liidu institutsiooni avalduse alusel selle tõlgenduse.

## ARTIKKEL 44

Avalduse kohtuotsuse teistmiseks võib Euroopa Kohtule esitada üksnes sellise asjaolu teadasaamisel, mis oma olemuselt on otsustav ja mis otsuse tegemise ajal ei olnud Euroopa Kohtule ega teistmist taotlevale poolele teada.

Teistmist alustatakse Euroopa Kohtu otsusega, milles selgesõnaliselt sedastatakse uue asjaolu olemasolu, tunnistatakse, et selle olemus lubab võtta asja teistmisele, ja kuulutatakse avaldus selle alusel vastuvõetavaks.

Avaldust kohtuotsuse teistmiseks ei saa esitada pärast kümne aasta möödumist kohtuotsuse tegemise kuupäevast.

## ARTIKKEL 45

Ajapikenduse andmine seoses vahemaadega määratakse kodukorras.

Tähtaja möödumise tagajärjel ei piirata kellegi õigusi, kui asjaomane pool tõestab ettenägematute asjaolude või vääramatu jõu olemasolu.

## ARTIKKEL 46

Liidu lepinguvälise vastutusega seotud asjade aegumistähtaeg on viis aastat vastutuse aluseks olevast sündmusest. Aegumistähtaeg katkeb, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitab kannatanud pool avalduse asjakohasele liidu institutsioonile. Viimasel juhul tuleb menetlus algatada kahe kuu jooksul, nagu on sätestatud põhiseaduse artiklis III-365.

Kohaldatakse põhiseaduse artikli III-367 teist lõiku.

Käesolevat artiklit kohaldatakse ka Euroopa Keskpanga vastu algatatud lepinguvälise vastutusega seotud menetluste suhtes.

## IV JAOTIS

## ÜLDKOHUS

## ARTIKKEL 47

Artikli 9 esimest lõiku, artikleid 14 ja 15, artikli 17 esimest, teist, neljandat ja viiendat lõiku ning artiklit 18 kohaldatakse üldkohtu ja selle liikmete suhtes.

Artikleid 10, 11 ja 14 kohaldatakse üldkohtu kohtusekretäri suhtes *mutatis mutandis*.

## ARTIKKEL 48

Üldkohus koosneb kahekümne viiest kohtunikust.

## ARTIKKEL 49

Üldkohtu liikmeid võidakse kutsuda täitma kohtujuristi ülesandeid.

Kohtujuristi ülesanne on teha avalikult, erapooletult ja sõltumatult põhjendatud ettepanekuid teatavate üldkohtusse antud asjade lahendamiseks, selleks et abistada üldkohut temale määratud ülesannete täitmisel.

Selliste kohtuasjade valiku kriteeriumid ning kohtujuristide määramise kord sätestatakse üldkohtu kodukorras.

Kohtuasjas kohtujuristi ülesandeid täitma kutsutud üldkohtu liige ei tohi osaleda kohtuotsuse tegemisel.

#### ARTIKKEL 50

Üldkohus tuleb kokku kolmest või viiest kohtunikust koosnevate kodadena. Kohtunikud valivad endi hulgast koja esimehe. Viiest kohtunikust koosneva koja esimees valitakse kolmeks aastaks. Esimehe võib üheks ametiajaks tagasi valida.

Kodade koosseisu ja kohtuasjade määramist kodadele reguleerib kodukord. Teatavatel kodukorraga kindlaks määratud juhtudel võib üldkohus kokku tulla täiskoguna või koosneda ühest kohtunikust.

Samuti võib kodukord ette näha, et selles kindlaks määratud juhtudel ja tingimustel tuleb üldkohus kokku suurkojana.

#### ARTIKKEL 51

Erandina põhiseaduse artikli III-358 lõikes 1 sätestatud eeskirjast on Euroopa Kohtu pädevuses lahendada artiklites III-365 ja III-367 osutatud ja liikmesriigi esitatud hagnosisid, mis on suunatud:

- a) nõukogu või Euroopa Parlamendi või mõlema institutsiooni ühise tegevuse või tegevusetuse vastu, välja arvatud:

- nõukogu Euroopa otsused, mis on vastu võetud põhiseaduse artikli III-168 lõike 2 kolmanda lõigu alusel;
- nõukogu õigusaktid, mis on vastu võetud artiklis III-315 osutatud kaubanduse kaitsemeetmeid käsitleva nõukogu õigusakti alusel;
- nõukogu õigusaktid, mille alusel viimane teostab rakendamisevolitusi vastavalt põhiseaduse artikli I-37 lõikele 2;

b) põhiseaduse artikli III-420 lõike 1 kohase komisjoni tegevuse või tegevusetuse vastu.

Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad ka liidu institutsioonide samades artiklites osutatud hagid Euroopa Parlamendi või nõukogu või mõlema institutsiooni ühise tegevuse või tegevusetuse vastu, komisjoni tegevuse või tegevusetuse vastu, samuti institutsiooni hagid Euroopa Keskpanga tegevuse või tegevusetuse vastu.

## ARTIKKEL 52

Et üldkohus saaks toimida, määravad Euroopa Kohtu president ja üldkohtu president ühisel kokkuleppel tingimused, mille alusel Euroopa Kohtu juurde määratud ametnikud ja muud teenistujad teenindavad üldkohust. Teatavad ametnikud ja muud teenistujad alluvad üldkohtu kohtusekretärile üldkohtu presidendi järelevalve all.



### ARTIKKEL 53

Üldkohtu menetlust reguleerib III jaotis.

Täiendavad ja üksikasjalikumad sätted, mis võivad osutada vajalikuks, nähakse ette kohtu kodukorraga. Kodukord võib teha erandi artikli 40 neljandast lõigust ja artiklist 41, võtmaks arvesse intellektuaalomandi vaidluste eripära.

Olenemata artikli 20 neljandast lõigust, võib kohtujurist esitada oma põhjendatud ettepanekud kirjalikult.

### ARTIKKEL 54

Kui üldkohtule adresseeritud hagiavaldus või muu menetlusdokument esitatakse ekslikult Euroopa Kohtu kohtusekretärile, annab nimetatud kohtusekretär selle viivitamata edasi üldkohtu kohtusekretärile. Samuti kui Euroopa Kohtule adresseeritud hagiavaldus või muu menetlusdokument esitatakse ekslikult üldkohtu kohtusekretärile, annab nimetatud kohtusekretär selle viivitamata edasi Euroopa Kohtu kohtusekretärile.

Kui üldkohus leiab, et ta pole pädev arutama ja lahendama hagi, mille suhtes Euroopa Kohus on pädev, suunab ta selle hagi Euroopa Kohtusse. Samuti kui Euroopa Kohus leiab, et hagi kuulub üldkohtu pädevusse, suunab ta selle hagi üldkohtusse, mille peale nimetatud kohus ei saa oma pädevust eitada.

Kui Euroopa Kohtus ja üldkohtus on läbivaatamisel hagid, millel on sama ese, milles tõstatatakse sama tõlgendamisküsimus või vaidlustatakse sama õigusakti kehtivus, võib üldkohus pärast poolte ärakuulamist menetluse peatada, kuni Euroopa Kohus oma otsuse välja kuulutab või kui hagi esitatakse põhiseaduse artikli III-365 või EURATOMi asutamislepingu artikli 146 alusel, oma pädevusest loobuda, et selliste hagide suhtes saaks otsuse teha Euroopa Kohus. Samadel tingimustel võib ka Euroopa Kohus otsustada oma menetluse peatada. Sel juhul jätkub üldkohtu menetlus.

Kui liikmesriik ja institutsioon vaidlustavad sama õigusakti, loobub üldkohus oma pädevusest, et selliste hagide suhtes saaks otsuse teha Euroopa Kohus.

#### ARTIKKEL 55

Üldkohtu lõplikest otsustest ning otsustest, millega sisulised küsimused lahendatakse ainult osaliselt või millega lahendatakse pädevuse puudumist või avalduse vastuvõetamatust käsitlevaid menetlusküsimusi, teatab üldkohtu kohtusekretär kõigile pooltele ning ka liikmesriikidele ja liidu institutsioonidele, isegi kui need ei astunud menetlusse üldkohtus läbivaatamisel olnud kohtuasjas.

#### ARTIKKEL 56

Euroopa Kohtusse võib edasi kaevata üldkohtu lõplikud otsused ja nimetatud kohtu otsused, millega sisulised küsimused lahendatakse ainult osaliselt või millega lahendatakse pädevuse puudumist või avalduse vastuvõetamatust käsitlevaid menetlusküsimusi, kahe kuu jooksul alates edasi kaevatud otsuse kuulutamisest.

Otsuse võib edasi kaevata iga pool, kelle nõue on osaliselt või tervikuna rahuldamata jäetud. Menetlusse astujad, välja arvatud liikmesriigid ja liidu institutsioonid, võivad otsuse edasi kaevata üksnes juhul, kui üldkohtu otsus neid otseselt mõjutab.

Välja arvatud liidu ja selle teenistujate vaheliste vaidlustega seotud asjade puhul, võivad otsuse edasi kaevata ka liikmesriigid ja liidu institutsioonid, kes ei astunud menetlusse üldkohtus. Sellised liikmesriigid ja institutsioonid on samas seisundis kui liikmesriigid ja institutsioonid, kes astusid menetlusse esimeses astmes.

#### ARTIKKEL 57

Iga isik, kelle menetlusse astumise avalduse üldkohus läbivaatamata jätab, võib edasi kaevata Euroopa Kohtusse kahe nädala jooksul alates avalduse läbivaatamata jätmise otsuse kuulutamisest.

Menetluspooled võivad iga üldkohtu otsuse, mis on tehtud põhiseaduse artikli III-379 lõike 1 või lõike 2 või artikli III-401 neljanda lõigu või EURATOMi asutamislepingu artikli 157 või artikli 164 kolmanda lõigu alusel, kahe kuu jooksul alates selle teatavaks tegemisest Euroopa Kohtusse edasi kaevata.

Esimeses ja teises lõigus osutatud edasikaebust arutatakse ja selle kohta tehakse otsus artiklis 39 osutatud menetluse alusel.

## ARTIKKEL 58

Euroopa Kohtusse saab edasi kaevata ainult õigusküsimustes. Edasikaebuse aluseks võib olla üksnes üldkohtu pädevuse puudumine, menetlusnormide rikkumine, mis kahjustab kaebaja huve, või liidu õiguse valesti kohaldamine üldkohtu poolt.

Edasikaebuse aluseks ei saa olla üksnes kohtukulude summa ja selle jagamine poolte vahel.

## ARTIKKEL 59

Kui üldkohtu otsus kaevatakse edasi, koosneb Euroopa Kohtu menetlus kirjalikust osast ja suulisest osast. Koosõlas kodukorras sätestatud tingimustega võib Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ja poolte ärakuulamist suulise menetluse ära jätta.

## ARTIKKEL 60

Ilma et see piiraks põhiseaduse artikli III-379 lõigete 1 ja 2 või EURATOMi asutamislepingu artikli 157 kohaldamist, ei ole edasikaebusel peatavat toimet.

Erandina põhiseaduse artiklist III-380 jõustuvad üldkohtu otsused, millega tühistatakse kõikides liikmesriikides tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav Euroopa seadus või Euroopa määrus, alles käesoleva põhikirja artikli 56 esimeses lõigus osutatud tähtaja möödumisel või kui selle tähtaja jooksul on otsus edasi kaevatud, siis selle kaebuse läbivaatamata jätmise kuupäevast, ilma et see siiski piiraks poole õigust pöörduda põhiseaduse artikli III-379 lõigete 1 ja 2 või EURATOMi asutamislepingu artikli 157 alusel Euroopa Kohtusse tühistatud Euroopa seaduse või Euroopa määruse toime peatamiseks või muu ajutise meetme kehtestamiseks.

#### ARTIKKEL 61

Kui edasikaebus on põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus üldkohtu otsuse. Ta võib ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab, või suunata asja tagasi üldkohtusse otsustamiseks.

Kui asi suunatakse tagasi üldkohtusse, on Euroopa Kohtu otsused õigusküsimustes selle kohtu jaoks siduvad.

Kui üldkohtu menetluse mitteastunud liikmesriigi või liidu institutsiooni esitatud edasikaebus on põhjendatud, võib Euroopa Kohus, kui ta seda vajalikuks peab, teatada, millised üldkohtu tühistatud otsuse tagajärjed loetakse vaidluse poolte suhtes lõplikuks.

## ARTIKKEL 62

Põhiseaduse artikli III-358 lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel võib peakohtujurist teha ettepaneku üldkohtu otsuse uuesti läbivaatamiseks Euroopa Kohtus, kui ta leiab, et valitseb tõsine oht, et see otsus mõjutab liidu õiguse ühtsust või järjepidevust.

Ettepanek tuleb teha ühe kuu jooksul alates üldkohtu otsuse väljakuulutamisest. Ühe kuu jooksul alates peakohtujuristi ettepaneku kättesaamisest otsustab Euroopa Kohus, kas otsus tuleks uuesti läbivaadata või mitte.

## V JAOTIS

## LÖPPSÄTTED

## ARTIKKEL 63

Euroopa Kohtu ja üldkohtu kodukord sisaldab sätteid, mis on vajalikud käesoleva põhikirja kohaldamiseks ja vajaduse korral selle täiendamiseks.

## ARTIKKEL 64

Euroopa Liidu Kohtu keeltekasutuse korda reguleerivad eeskirjad sätestatakse nõukogu ühehäälselt vastuvõetud Euroopa määrusega. See määrus võetakse vastu kas Euroopa Kohtu taotlusel ja pärast komisjoni ja Euroopa Parlamendiga konsulteerimist või komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast Euroopa Kohtu ja Euroopa Parlamendiga konsulteerimist.

Kuni kõnealuste eeskirjade vastuvõtmiseni kohaldatakse Euroopa Kohtu kodukorra ja üldkohtu kodukorra keeltekasutuse korda reguleerivaid sätteid. Erandina põhiseaduse artiklitest III-355 ja III-356 võib nimetatud sätteid muuta või kehtetuks tunnistada üksnes nõukogu ühehäälsel heakskiidul.

## ARTIKKEL 65

1. Erandina põhiseaduse artiklist IV-437 jäävad jõusse EL lepingule, EÜ asutamislepingule ja EURATOMi asutamislepingule lisatud protokollis Euroopa Kohtu põhikirja kohta muudatused, mis on vastu võetud Euroopa põhiseaduse lepingu allkirjastamise ja selle jõustumise vahelise aja jooksul.
2. Selleks, et lülitada lõikes 1 osutatud muudatused käesoleva põhikirja jõustamistingimustesse, kodifitseeritakse nad ametlikult Euroopa Kohtu taotlusel vastu võetud nõukogu Euroopa seadusega. Kui see kodifitseeriv Euroopa seadus jõustub, tunnistatakse käesolev artikkel kehtetuks.

4. PROTOKOLL  
EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEMI JA  
EUROOPA KESKPANGA  
PÕHIKIRJA KINNITAMISE KOHTA



KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES kinnitada Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja, mis on ette nähtud põhiseaduse artiklis I-30 ja artikli III-187 lõikes 2,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

## I PEATÜKK

### EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEM

#### ARTIKKEL 1

##### Euroopa Keskpankade Süsteem

1. Koosõlas põhiseaduse artikli I-30 lõikega 1 moodustavad Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad Euroopa Keskpankade Süsteemi. Euroopa Keskpank ning nende liikmesriikide keskpangad, mille rahaühik on euro, moodustavad eurosüsteemi.
2. Euroopa Keskpankade Süsteem ja Euroopa Keskpank täidavad oma ülesandeid ja tegutsevad koosõlas põhiseaduse ja käesoleva põhikirjaga.

## II PEATÜKK

### EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEMI EESMÄRGID JA ÜLESANDED

#### ARTIKKEL 2

##### Eesmärgid

Kooskõlas põhiseaduse artikli I-30 lõikega 2 ja artikli III-185 lõikega 1 on Euroopa Keskpankade Süsteemi esmane eesmärk säilitada hindade stabiilsus. Seda eesmärki piiramata toetab Euroopa Keskpankade Süsteem liidu üldist majanduspoliitikat, selleks et kaasa aidata liidu eesmärkide saavutamisele, nagu need on esitatud põhiseaduse artiklis I-3. Euroopa Keskpankade Süsteem toimib kooskõlas vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõttega, soodustades ressursside efektiivset jaotumist ja järgides põhiseaduse artiklis III-177 sätestatud põhimõtteid.

#### ARTIKKEL 3

##### Ülesanded

1. Vastavalt põhiseaduse artikli III-185 lõikele 2 tuleb Euroopa Keskpankade Süsteemi kaudu ellu viia järgmised põhiülesanded:
  - a) määratleda liidu rahapoliitika ja rakendada seda;

- b) teostada välisvaluutatehinguid vastavalt põhiseaduse artiklile III-326;
  - c) hoida ja hallata liikmesriikide ametlikke välisvaluutareserve;
  - d) kaasa aidata maksesüsteemide sujuvale toimimisele.
2. Vastavalt põhiseaduse artikli III-185 lõikele 3 ei piira käesoleva artikli lõike 1 punkt c liikmesriikide valitsuste õigust hoida ja hallata välisvaluuta käibevahendeid.
3. Vastavalt põhiseaduse artikli III-185 lõikele 5 aitab Euroopa Keskpangade Süsteem kaasa krediidasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve ning rahandussüsteemi stabiilsusega seotud pädevate asutuste poliitika sujuvale kujundamisele.

#### ARTIKKEL 4

##### Nõuandvad funktsioonid

Kooskõlas põhiseaduse artikli III-185 lõikega 4 tuleb Euroopa Keskpangaga konsulteerida:

- a) iga tema volituste piiridesse jääva liidu õigusakti eelnõu puhul;
- b) riikide asutustel iga Euroopa Keskpanga pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul, kuid nendes piirides ja tingimustel, mis nõukogu artiklis 41 sätestatud korras kindlaks määrab.

Euroopa Keskpank võib oma pädevuses olevates küsimustes esitada arvamusi vastavatele liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele ning riikide asutustele.

## ARTIKKEL 5

### Statistilise teabe kogumine

1. Euroopa Keskpankade Süsteemi ülesannete täitmiseks kogub Euroopa Keskpank riikide keskpankade kaasabil vajalikku statistilist teavet kas riikide pädevatelt asutustelt või otse majandussubjektidelt. Sel eesmärgil teeb ta koostööd liidu institutsioonide, organite ja asutustega ning liikmesriikide või kolmandate riikide pädevate asutustega ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.
2. Riikide keskpangad täidavad võimalikus ulatuses lõikes 1 nimetatud ülesandeid.
3. Vajaduse korral soodustab Euroopa Keskpank nende õigusnormide ja tavade ühtlustamist, mis reguleerivad tema volituste piiridesse jäävates valdkondades statistiliste andmete kogumist, kokkuvõttu ja levitamist.
4. Vastavalt artiklis 41 sätestatud menetlusele määrab nõukogu kindlaks aruandekohustuslikud füüsilised ja juriidilised isikud, konfidentsiaalsusrežiimi ja rakendussätteid.

## ARTIKKEL 6

### Rahvusvaheline koostöö

1. Euroopa Keskpankade Süsteemile pandud ülesandeid hõlmavas rahvusvahelises koostöös otsustab Euroopa Keskpankade Süsteemi esindatuse Euroopa Keskpank.
2. Euroopa Keskpank ja tema heakskiidul ka riikide keskpangad võivad osaleda rahvusvahelistes rahaasutustes.
3. Lõiked 1 ja 2 ei piira põhiseaduse artikli III-196 kohaldamist.

### III PEATÜKK

#### EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEMI STRUKTUUR

##### ARTIKKEL 7

###### Sõltumatus

Vastavalt põhiseaduse artiklile III-188, kasutades volitusi ning täites ülesandeid ja kohustusi, mis on neile pandud põhiseadusega ja käesoleva põhikirjaga, ei taotle ega saa Euroopa Keskpank ega ükski riigi keskpank ega ükski nende otsuseid tegeva organi liige mingeid juhiseid liidu institutsioonidelt, organitelt või asutustelt, ühegi liikmesriigi valitsuselt ega üheltki teiselt organilt. Liidu institutsioonid, organid ja asutused ning liikmesriikide valitsused kohustuvad seda põhimõtet järgima ega püüa mõjutada Euroopa Keskpannga või riikide keskpankade otsuseid tegevate organite liikmeid oma ülesannete täitmisel.

##### ARTIKKEL 8

###### Üldpõhimõte

Euroopa Keskpankade Süsteemi juhivad Euroopa Keskpannga otsuseid tegevad organid.

## ARTIKKEL 9

### Euroopa Keskpank

1. Vastavalt põhiseaduse artikli I-30 lõikele 3 on Euroopa Keskpank juriidiline isik, millel on igas liikmesriigis kõige ulatuslikum õigus- ja teovõime, mis vastavalt selle liikmesriigi seadustele kuulub juriidilistele isikutele. Euroopa Keskpank võib eelkõige omandada või võõrandada vallas- ja kinnisvara ning olla kohtus hagejaks või kostjaks.
2. Euroopa Keskpank tagab, et põhiseaduse artikli III-185 lõigetega 2, 3 ja 5 Euroopa Keskpanga Süsteemile pandud ülesanded täidetakse kas tema käesolevast põhikirjast tuleneva tegevuse kaudu või artikli 12 lõikest 1 ja artiklist 14 tuleneva riikide keskpankade tegevuse kaudu.
3. Vastavalt põhiseaduse artikli III-187 lõikele 3 on Euroopa Keskpanga otsuseid tegevateks organiteks Euroopa Keskpanga nõukogu ja juhatus.

## ARTIKKEL 10

### Euroopa Keskpanga nõukogu

1. Vastavalt põhiseaduse artikli III-382 lõikele 1 koosneb Euroopa Keskpanga nõukogu Euroopa Keskpanga juhatuse liikmetest ja nende liikmesriikide keskpankade presidentidest, mille suhtes ei ole kehtestatud põhiseaduse artiklis III-197 nimetatud erandit.

2. Igal Euroopa Keskpanga nõukogu liikmel on üks hääl. Alates kuupäevast, millal Euroopa Keskpanga nõukogu liikmete arv ületab 21, on igal Euroopa Keskpanga juhatuse liikmel üks hääl ning hääleõiguslike riikide keskpankade presidentide arv on 15. Viimati nimetatute hääleõigus määratakse roteerumise põhimõttel järgmiselt:
- a) kuupäevast, millal riikide keskpankade presidentide arv ületab 15 ja kuni see on alla 22, jagatakse riikide keskpankade presidendid kahte rühma, järjestades nad sõltuvalt sellest, millisel kohal on asjaomase panga liikmesriigi osa turuhindades liikmesriikide agregeeritud sisemajanduse kogutoodangus ning millisel kohal suuruse järgi on selle panga liikmesriigi osa eurot kasutavate liikmesriikide rahaasutuste agregeeritud koondbilansis. Turuhindades arvestatud liikmesriikide agregeeritud sisemajanduse kogutoodangu osa ja rahaasutuste agregeeritud koondbilansi osa kaal on vastavalt  $5/6$  ja  $1/6$ . Esimene rühm koosneb viiest riikide keskpankade presidendist ja teise rühma kuuluvad ülejäänud riikide keskpankade presidendid. Esimesse rühma kuuluvad riikide keskpankade presidendid võivad oma hääleõigust kasutada mitte harvemini kui teise rühma kuuluvad riikide keskpankade presidendid. Eelmist lauset arvesse võttes määratakse esimesele rühmale 4 häält ning teisele rühmale 11 häält;
- b) kuupäevast, millal riikide keskpankade presidentide arv on 22 või enam, jagatakse riikide keskpankade presidendid kolme rühma vastavalt punktis a sätestatud kriteeriumitel põhinevale järjestusele. Esimene rühm koosneb viiest riikide keskpankade presidendist ja sellele määratakse neli häält. Teine rühm koosneb poolest riikide keskpankade presidentide koguarvust, kusjuures mis tahes murd ümardatakse ülemise lähima täisarvuni; teisele rühmale määratakse kaheksa häält. Kolmandasse rühma kuuluvad ülejäänud riikide keskpankade presidendid ning neile määratakse kolm häält;



- c) igas rühmas on antakse riikide keskpankade presidentidele hääleõigus võrdseteks ajavahemikeks;
- d) turuhindades sisemajanduse kogutoodangu osa arvestamisel kohaldatakse artikli 29 lõiget 2. Rahaasutuste agregeeritud koondbilansi osa arvestatakse vastavalt arvestuse tegemise ajal liidus kehtivale statistilisele raamistikule;
- e) kui agregeeritud sisemajanduse kogutoodangut turuhindades kohandatakse vastavalt artikli 29 lõikele 3 või kui keskpankade presidentide arv suureneb, kohandatakse rühmade suurust ja/või koosseisu vastavalt käesolevas lõigus sätestatud põhimõtetele;
- f) Euroopa Keskpanga nõukogu võtab oma kõikide, nii hääleõigusega kui hääleõiguseta, liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega kõik vajalikud meetmed käesolevas lõigus sätestatud põhimõtete elluviimiseks ning võib otsustada edasi lükata roteerumisel põhineva süsteemi käivitamist kuni kuupäevani, millal riikide keskpankade presidentide arv ületab 18.

Hääleõiguse kasutamine on isiklik. Erandina sellest õigusnormist võib artikli 12 lõikes 3 viidatud kodukorras kehtestada, et Euroopa Keskpanga nõukogu liikmed võivad hääletada kaugside vahendusel. Samuti sätestatakse nende õigusnormidega, et Euroopa Keskpanga nõukogu liige, kes pikemat aega ei saa nõukogu koosolekutest osa võtta, võib määrata asendusliikme Euroopa Keskpanga nõukogu liikmeks.

Esimese ja teise lõigu sätted ei piira Euroopa Keskpannga nõukogu kõikide, nii hääleõigusega kui hääleõiguseta, liikmete hääleõigust lõike 3 ja artikli 40 lõigete 2 ja 3 alusel. Kui käesolev põhikiri ei näe ette teisiti, teeb Euroopa Keskpannga nõukogu otsuse hääleõigusega liikmete lihthälteenamusega. Häälte võrdse jagunemise korral on otsustav hääel presidentil.

Euroopa Keskpannga nõukogu on otsustusvõimeline, kui kohal on kaks kolmandikku hääleõigusega liikmetest. Kui kvoorumit ei ole, võib president kokku kutsuda erakorralise koosoleku, kus võib otsuseid vastu võtta ilma kvoorumit arvestamata.

3. Kõigi artiklite 28, 29, 30, 32, 33 ja 49 alusel vastuvõetavate otsuste puhul arvestatakse Euroopa Keskpannga nõukogu hääli vastavalt Euroopa Keskpannga märgitud kapitali jaotumisele riikide keskpankade vahel. Juhatuse liikmete hääli otsustamisel ei arvestata. Kvalifitseeritud häälteenamust nõudev otsus on vastu võetud, kui poolthääled esindavad vähemalt kahte kolmandikku Euroopa Keskpannga märgitud kapitalist ja vähemalt pooli osanikest. Kui mõni riigi keskpanga president ei saa kohal olla, võib ta nimetada asendusliikme oma arvestusliku hääle andmiseks.

4. Koosoleku arutelu on konfidentsiaalne. Euroopa Keskpannga nõukogu võib teha otsuse avaldada oma arutluste tulemus.

5. Euroopa Keskpannga nõukogu tuleb kokku vähemalt kümme korda aastas.

## ARTIKKEL 11

### Juhatus

1. Vastavalt põhiseaduse artikli III-382 lõike 2 esimesele lõigule kuuluvad juhatusse president, asepresident ja neli liiget.

Liikmed täidavad oma kohustusi täistööajaga töötades. Ükski liige ei tohi töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal, kui Euroopa Keskpanga nõukogu ei ole selleks erandkorras luba andnud.

2. Koosõlas põhiseaduse artikli III-382 lõikega 2, nõukogu soovitusel ja pärast Euroopa Parlamendiga ja Euroopa Keskpanga nõukoguga konsulteerimist, nimetab Euroopa Ülemkogu kvalifitseeritud häälteenamusega raha- või pangandusküsimustes tunnustatud ja vastavate erialaste kogemustega isikute hulgast presidendi, asepresidendi ja teised juhatusse liikmed.

Nende ametiaeg on kaheksa aastat ja neid ei saa ametisse tagasi nimetada.

Juhatusse liikmeks võib olla ainult liikmesriigi kodanik.

3. Juhatusse liikmete töölepingutingimused, eelkõige nende palgad, pensionid ja muud sotsiaalkindlustustagatised tulenevad Euroopa Keskpangaga sõlmitavatest lepingutest ning need määrab kindlaks Euroopa Keskpanga nõukogu kolmest Euroopa Keskpanga nõukogu poolt ja kolmest nõukogu poolt nimetatud liikmest koosneva komitee ettepanekul. Juhatusse liikmetel ei ole käesolevas lõikes nimetatud küsimustes hääleõigust.

4. Kui juhatuse liige ei vasta enam tingimustele, mis on nõutavad tema kohustuste täitmiseks, või kui ta on süüdi tõsisel üleastumises, võib Euroopa Kohus ta Euroopa Keskpanga nõukogu või juhatuse taotlusel ametist tagandada.
5. Igal isiklikult kohaloleval juhatuse liikmel on õigus hääletada ning tal on selleks üks hääl. Kui ei ole sätestatud teisiti, teeb juhatus otsuse antud häälte lihtenamusega. Häälte võrdse jagunemise korral on otsustav hääl presidendil. Hääletamisreeglid on täpsustatud artikli 12 lõikes 3 viidatud kodukorras.
6. Juhatus vastutab Euroopa Keskpanga jooksva töö eest.
7. Juhatus vabanenud ametikohale nimetatakse uus liige kooskõlas lõikega 2.

## ARTIKKEL 12

### Otsuseid tegevate organite kohustused

1. Euroopa Keskpanga nõukogu võtab vastu Euroopa Kesk pangale põhiseaduse ja käesoleva põhikirjaga antud ülesannete täitmiseks vajalikud suunised ja otsused. Euroopa Keskpanga nõukogu määratleb liidu rahapoliitika, mis hõlmab kohased otsused seoses rahapoliitiliste vaheeesmärkidega, põhiliste intressimääradega ja reservidega Euroopa Keskpangade Süsteemis, ning annab nende rakendamiseks vajalikud suunised.

Juhatus teostab rahapoliitikat kooskõlas Euroopa Keskpannga nõukogu suuniste ja otsustega. Selleks annab juhatus riikide keskpankadele vajalikke juhiseid. Lisaks võib Euroopa Keskpannga nõukogu otsusega juhatusele delegeerida teatud volitusi.

Võimalikuks ja kohaseks peetaval määral ning piiramata käesoleva artikli sätete kohaldamist võib Euroopa Keskpank kasutada riikide keskpanku tehinguteks, mis moodustavad osa Euroopa Keskpankade Süsteemi ülesannetest.

2. Juhatus vastutab Euroopa Keskpannga nõukogu koosolekute ettevalmistamise eest.
3. Euroopa Keskpannga nõukogu võtab vastu kodukorra, mis määrab Euroopa Keskpannga sisestruktuuri ning tema otsuseid tegevad organid.
4. Euroopa Keskpannga nõukogu täidab artiklis 4 osutatud nõuandvaid funktsioone.
5. Euroopa Keskpannga nõukogu võtab vastu artiklis 6 osutatud otsuseid.

## ARTIKKEL 13

### President

1. Euroopa Keskpannga nõukogu ja juhatuse eesistujaks on president või tema äraolekul asepresident.
2. Ilma et see piiraks artikli 38 kohaldamist, esindab president või tema poolt nimetatud isik Euroopa Keskpanga organisatsioonivälistes suhetes.

## ARTIKKEL 14

### Riikide keskpangad

1. Kooskõlas põhiseaduse artikliga III-189 tagab iga liikmesriik, et tema siseriiklikud õigusaktid, kaasa arvatud tema keskpanga põhikiri, on vastavuses põhiseadusega ja käesoleva põhikirjaga.
2. Eelkõige tuleb riikide keskpankade põhikirjades sätestada, et riigi keskpanga presidendi ametiaeg ei ole lühem kui viis aastat.

Presidendi võib ametist vabastada ainult juhul, kui ta ei vasta enam tingimustele, mis on vajalikud tema kohustuste täitmiseks, või kui ta on süüdi tõsises üleastumises. Niisuguse otsuse peale võib asjaomane president või Euroopa Keskpanga nõukogu esitada Euroopa Kohtusse hagi põhiseaduse või mõne selle kohaldamist puudutava õigusnormi rikkumise alusel. Sellist kohtuasja tuleb alustada kahe kuu jooksul pärast otsuse avaldamist või selle teatavakstegemist hagejale või selle puudumisel päevast, millal see hagejale teatavaks sai.

3. Riikide keskpangad on Euroopa Keskpankade Süsteemi lahutamatu osa ning nad toimivad kooskõlas Euroopa Keskpanga suuniste ja juhistega. Euroopa Keskpanga nõukogu võtab vajalikud meetmed, et tagada Euroopa Keskpanga suunistest ja juhistest kinnipidamine, ja nõuab kogu vajaliku teabe esitamist.

4. Riigi keskpank võib täita muid funktsioone peale käesolevas põhikirjas loetletute, välja arvatud juhul, kui Euroopa Keskpanga nõukogu leiab antud häälte kahe kolmandiku enamusega, et see segab Euroopa Keskpankade Süsteemi eesmärkide ja ülesannete täitmist. Vastavate funktsioonide täitmine on riikide keskpankade kohustus ja kuulub nende vastutusalasse ning neid funktsioone ei loeta Euroopa Keskpankade Süsteemi funktsioonide osaks.

## ARTIKKEL 15

### Aruandekohustus

1. Euroopa Keskpank koostab ja avaldab Euroopa Keskpankade Süsteemi tegevuse aruande vähemalt kord kvartalis.
2. Euroopa Keskpankade Süsteemi konsolideeritud finantsaruanne avaldatakse igal nädalal.
3. Vastavalt põhiseaduse artikli III-383 lõikele 3 saadab Euroopa Keskpank Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule ja komisjonile Euroopa Keskpankade Süsteemi eelmise ja jooksva aasta tegevust ning rahapoliitikat käsitleva aastaaruande.
4. Käesolevas artiklis osutatud ettekanded ja aruanded tehakse huvitatud isikutele kättesaadavaks tasuta.

## ARTIKKEL 16

### Pangatähed

Kooskõlas põhiseaduse artikli III-186 lõikega 1 on Euroopa Keskpanga nõukogule ainuõigus anda luba euro pangatähtede emissiooniks liidu piires. Pangatähti võivad emiteerida Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad. Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade emiteeritud pangatähed on liidus ainsad seadusliku maksevahendi staatusega pangatähed.

Euroopa Keskpank järgib pangatähtede emiteerimise ja kujundusega seotud tavasid niipalju kui võimalik.

## IV PEATÜKK

### EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEMI RAHAPOLIITILISED FUNKTSIOONID JA TOIMINGUD

## ARTIKKEL 17

### Kontod Euroopa Keskpangas ja riikide keskpankades

Oma tehingute tegemiseks võivad Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad avada krediidasutustele, avalik-õiguslikele üksustele ja muudele turul osalejatele kontosid ning võtta tagatisena vastu vara, sealhulgas registreeritud väärtpabereid.



## ARTIKKEL 18

## Vabaturu- ja laenutehingud

1. Euroopa Keskpankade Süsteemi eesmärkide saavutamiseks ja ülesannete täitmiseks võivad Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad:
  - a) tegutseda rahaturgudel, müües ja ostes otse (hetke- ja tähtpäevatehingud) või tagasiostulepinguga ning laenates nõudeid ja turukõlblikke väärtpabereid kas eurodes või teistes väeringutes, samuti väärismetalle;
  - b) teha laenutehinguid krediidasutustega ja muude turul osalejatega, kusjuures laenu andmine peab olema piisavalt tagatud.
2. Euroopa Keskpank kehtestab oma või riikide keskpankade poolt tehtavate vabaturu- ja laenutehingute üldised põhimõtted, sealhulgas nende tingimuste teatavakstegemise põhimõtted, mille alusel nad on valmis vastavaid tehinguid tegema.

## ARTIKKEL 19

### Kohustuslikud reservid

1. Euroopa Keskpank võib nõuda, et liikmesriikide krediidasutused hoiaksid Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade kontodel kohustuslikke reserve vastavalt rahapoliitika eesmärkidele, arvestades artiklis 2 sätestatud. Nõutavate kohustuslike reservide arvutamise ja määratlemise eeskirjad võib kehtestada Euroopa Keskpanga nõukogu. Kui neist kinni ei peeta, on Euroopa Keskpangal õigus sisse nõuda trahviintresse või kehtestada muid võrreldava toimega sanktsioone.
2. Käesoleva artikli kohaldamiseks määratleb nõukogu vastavalt artiklis 41 sätestatud menetlusele kohustusliku reservi arvestuse baasi ning kohustusliku reservi ja selle arvestuse baasi maksimaalse lubatava suhte, samuti kohased sanktsioonid juhuks, kui neist kinni ei peeta.

## ARTIKKEL 20

### Muud rahapoliitilised kontrollivahendid

Euroopa Keskpanga nõukogu võib antud häälte kahe kolmandiku enamusega otsustades võtta kasutusele muid rahapoliitilise kontrolli teostamise meetodeid, mida ta artiklit 2 arvesse võttes kohaseks peab.

Juhul, kui vastavad meetmed panevad kohustusi kolmandatele isikutele, määratleb nõukogu artiklis 41 sätestatud korras nende meetodite ulatuse.

## ARTIKKEL 21

### Tehingud avalik-õiguslike üksustega

1. Vastavalt põhiseaduse artiklile III-181 on keelatud Euroopa Keskpanka või riikide keskpankade arvelduslaenud või muud tüüpi krediitdivõimalus liidu institutsioonidele, organitele või asutustele, liikmesriikide keskvalitsustele, regionaalsetele, kohalikele või muudele avaliku võimu organitele, teistele avalik-õiguslikele institutsioonidele või riigi osalusega äriühingutele. Samuti on keelatud Euroopa Keskpangal või riikide keskpankadel osta neilt otse võlakohustusi.
2. Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad võivad toimida lõikes 1 osutatud üksuste fiskaalagentidena.
3. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata avaliku sektori krediitiasutuste suhtes, mida riikide keskpangad ja Euroopa Keskpank kohtlevad keskpangapoolse reservidega varustamise seisukohalt võrdsetel alustel erakrediitiasutustega.

## ARTIKKEL 22

### Arveldus- ja maksesüsteemid

Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad võivad anda vahendeid ja Euroopa Keskpank võib kehtestada õigusnorme efektiivsete ja usaldatavate arveldus- ja maksesüsteemide tagamiseks liidu piires ja teiste riikidega.

## ARTIKKEL 23

## Välisühingud

Euroopa Keskpang ja riikide keskpangad võivad,

- a) luua suhteid teiste maade keskpankade ja rahaasutustega ning sobivatel juhtudel ka rahvusvaheliste organisatsioonidega;
- b) osta ja müüa hetke- ja tähtpäevatehingutega iga liiki välisvaluutavarasid ja väärismetalle; mõiste "välisvaluutavara" hõlmab väärtapabereid ja kogu muud vara mis tahes riigi vääringus või arvestusühikus, olenemata nende hoidmise vormist;
- c) hoida ja hallata käesolevas artiklis nimetatud vara;
- d) teha iga liiki pangatehinguid suhetes kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, sealhulgas laenuühinguid.

## ARTIKKEL 24

## Muud toimingud

Lisaks oma ülesannetest tulenevatele toimingutele võivad Euroopa Keskpang ja riikide keskpangad teha tehinguid haldusotstarbel või oma personali jaoks.

## V PEATÜKK

## USALDATAVUSNORMATIIVIDE TÄITMISE JÄRELVALVE

## ARTIKKEL 25

## Usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve

1. Euroopa Keskpank võib nõustada ja konsulteerida nõukogu, komisjoni ning liikmesriikide pädevaid ametiasutusi küsimustes, mis on seotud krediitiasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ja rahandussüsteemi stabiilsust käsitlevate liidu juriidiliselt siduvate aktide ulatuse ja rakendamisega.
2. Koosõlas põhiseaduse artikli III-185 lõike 6 alusel vastuvõetud Euroopa seadusega võib Euroopa Keskpank täita eriülesandeid, mis puudutavad krediitiasutuste ja muude rahaasutuste, välja arvatud kindlustusseltsid, usaldusnormatiivide täitmise järelevalvega seotud poliitikat.

## VI PEATÜKK

### EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEMI FINANTSEESKIRJAD

#### ARTIKKEL 26

##### Raamatupidamine ja aruandlus

1. Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade majandusaasta algab jaanuarikuu esimesel päeval ja lõpeb detsembrikuu viimasel päeval.
2. Euroopa Keskpanga raamatupidamise aastaaruande koostab juhatus kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu kehtestatud põhimõtetega. Euroopa Keskpanga nõukogu kinnitab aruande ning seejärel see avaldatakse.
3. Analüüsi- ja juhtimiseesmärkidel koostab juhatus Euroopa Keskpankade Süsteemi koondbilansi, mis hõlmab Euroopa Keskpankade Süsteemi kuuluvate riikide keskpankade varasid ja kohustusi.
4. Käesoleva artikli kohaldamiseks kehtestab Euroopa Keskpanga nõukogu vajalikud õigusnormid riikide keskpankade tegevuse raamatupidamise ja aruandluse standardimiseks.

## ARTIKKEL 27

### Auditeerimine

1. Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade raamatupidamist auditeerivad Euroopa Keskpanga nõukogu soovitatud ja nõukogu poolt heakskiidetud sõltumatud välisaudiitorid. Audiitoritel on täisvolitused kõikide Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade raamatupidamisdokumentide ja kontode kontrollimiseks ning nende tehingute kohta täieliku teabe saamiseks.
2. Põhiseaduse artiklit III-384 kohaldatakse ainult Euroopa Keskpanga juhtimise tõhususe kontrollimiseks.

## ARTIKKEL 28

### Euroopa Keskpanga kapital

1. Euroopa Keskpanga kapital on 5000 miljonit eurot. Kapitali võib suurendada niisugusel määral, nagu seda võib artikli 10 lõikes 3 sätestatud kvalifitseeritud häälteenamusega kehtestada Euroopa otsusega Euroopa Keskpanga nõukogu, ning neis piirides ja tingimustel, mille nõukogu seab artiklis 41 sätestatud korras.
2. Euroopa Keskpanga kapitali ainsad märkijad ja omanikud on riikide keskpangad. Kapitali märkimine toimub vastavalt artiklis 29 kehtestatud alusele.

3. Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab artikli 10 lõikes 3 sätestatud kvalifitseeritud häälteenamusega, millisel määral ja mis kujul kapital sisse makstakse.
4. Riikide keskpankade osa Euroopa Keskpanga märgitud kapitalis ei või üle kanda, pantida ega arestida, arvestades lõikes 5 sätestatud.
5. Kui artiklis 29 nimetatud aluseid korrigeeritakse, kannavad riikide keskpangad omavahel kapitaliosad üle määral, mis on vajalik osade jaotumise vastavusse viimiseks korrigeeritud alusega. Vastavate ülekannete tingimused määrab Euroopa Keskpanga nõukogu.

## ARTIKKEL 29

### Kapitali märkimise alus

1. Euroopa Keskpanga kapitali märkimise alused, mis esmakordselt kinnitati 1998. aastal, kui asutati Euroopa Keskpankade süsteem, määratakse kindlaks, andes igale riigi keskpangale osakaalu, mis võrdub summaga, mille moodustavad:
  - 50% vastava liikmesriigi osast liidu elanikkonnas eelviimasel aastal enne Euroopa Keskpankade Süsteemi asutamist;
  - 50% vastava liikmesriigi osast liidu sisemajanduse kogutoodangus turuhindades, nagu see on registreeritud viimasel viiel aastal enne Euroopa Keskpankade Süsteemi asutamisele eelnend eelviimast aastat.

Protsendid ümardatakse lähima 0,0001 protsendipunktini.



2. Käesoleva artikli kohaldamiseks kasutatavad statistilised andmed esitab komisjon kooskõlas õigusnormidega, mis nõukogu on kehtestanud artiklis 41 sätestatud korras.
3. Riikide keskpankadele määratud osakaalu korrigeeritakse iga viie aasta järel pärast Euroopa Keskpankade Süsteemi asutamist analoogiliselt lõikega 1. Korrigeeritud alus jõustub järgneva aasta esimesest päevast.
4. Euroopa Keskpanga nõukogu võtab tarvitusele kõik muud käesoleva artikli kohaldamiseks vajalikud meetmed.

## ARTIKKEL 30

### Välisvaluutareserve ülekandmine Euroopa Keskpangale

1. Ilma et see piiraks artikli 28 kohaldamist, kannavad riikide keskpangad Euroopa Keskpanga välisvaluutareserveid, välja arvatud liikmesriikide väeringud, eurod, Rahvusvahelise Valuutafondi reserveid positsioonid ja liikmesriikide pankade laenueriõigused, kuni summani, mis on võrdne 50 000 miljoni euroga. Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, missugune osa sellest kogusest nõutakse Euroopa Keskpanga asutamisel ning missugused summad nõutakse sisse hiljem. Euroopa Keskpangal on piiramatult õigus temale ülekantud välisvaluutareserve hoida ja hallata ning kasutada neid käesolevas põhikirjas ettenähtud eesmärkidel.
2. Iga riigi keskpanga osamaksud määratakse proportsionaalselt tema osale Euroopa Keskpanga märgitud kapitalis.
3. Euroopa Keskpank krediteerib iga riigi keskpanga tema osamaksuga võrdse nõude ulatuses. Vastavate nõuete nominaalväärtuse ja tasustamise otsustab Euroopa Keskpanga nõukogu.

4. Kooskõlas lõikega 2 võib Euroopa Keskpank lõikes 1 määratud piire ületades taotleda täiendavaid välisvaluutareserve neis piirides ja tingimustel, mis nõukogu kehtestab artiklis 41 sätestatud korras.
5. Euroopa Keskpank võib hoida ja hallata Rahvusvahelise Valuutafondi reservide positsioone ja liikmesriikide pankade laenueriõigusi ning hoolitseda niisuguste varade ühendamise eest.
6. Euroopa Keskpanga nõukogu võtab tarvitusele kõik muud käesoleva artikli kohaldamiseks vajalikud meetmed.

## ARTIKKEL 31

### Riikide keskpankade välisvaluutareservid

1. Kooskõlas artikliga 23 on riikide keskpankadel lubatud teostada tehinguid, et täita oma kohustusi rahvusvaheliste organisatsioonide ees.
2. Kõik muud tehingud pärast artiklis 30 osutatud ülekandeid riikide keskpankadesse jäänud välisvaluutareservidega ning liikmesriikide tehingud välisvaluuta jooksvate saldodega lõike 3 raamides sätestatavat piiri ületades nõuavad Euroopa Keskpanga heakskiitu, et tagada kooskõla liidu vahetuskursi- ja rahapoliitikaga.

3. Euroopa Keskpanga nõukogu annab suunised vastavate tehingute hõlbustamiseks.

## ARTIKKEL 32

### Riikide keskpankade emissioonitulu jaotamine

1. Euroopa Keskpankade Süsteemi rahapoliitilise funktsiooni täitmisel riikide keskpankadele kogunev tulu (edaspidi nimetatud "emissioonitulu") jaotatakse iga majandusaasta lõpus kooskõlas käesoleva artikli sätetega.
2. Iga riigi keskpanga emissioonitulu suurus on võrdne tema aastase tuluga varast, mis vastab ringluses olevale sularahale ja krediidiasutuste hoiustest tulenevatele kohustustele. Riikide keskpangad erimärgistavad need varad kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu antavate suunistega.
3. Kui pärast kolmanda etapi algust riikide keskpankade bilansistruktuurid Euroopa Keskpanga nõukogu arvates ei võimalda lõike 2 kohaldamist, võib Euroopa Keskpanga nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada, et erandina lõikest 2 kasutatakse kuni viie aasta jooksul emissioonitulu arvutamiseks alternatiivset meetodit.
4. Iga riigi keskpanga emissioonitulu vähendatakse summa võrra, mis on võrdne intressidega, mida vastav keskpank maksab krediidiasutustele kooskõlas artikliga 19 tehtud hoiustelt.

Euroopa Keskpanga nõukogu võib otsustada, et riikide keskpankadele hüvitatakse kulud, mida nad on kandnud seoses pangatähtede emiteerimisega, või erandjuhtudel erikulud, mis on tekkinud Euroopa Keskpankade Süsteemi jaoks teostatud rahapoliitilistest toimingutest. Hüvitamine toimub vormis, mida Euroopa Keskpanga nõukogu peab sobivaks. Need summad võib tasaarvestada riikide keskpankade emissioonituluga.

5. Riikide keskpankade emissioonitulu summa jaotatakse riikide keskpankade vahel proportsionaalselt nende Euroopa Keskpanga kapitalisse makstud osadega, kui artikli 33 lõike 2 alusel vastuvõetud Euroopa Keskpanga nõukogu otsusest ei tulene teisiti.

6. Emissioonitulu jaotamisest tuleneva saldode tasaarvestuse ja -arvelduse teeb Euroopa Keskpank kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu suunistega.

7. Euroopa Keskpanga nõukogu võtab kõik muud käesoleva artikli kohaldamiseks vajalikud meetmed.

### ARTIKKEL 33

#### Euroopa Keskpanga puhaskasumi ja -kahjumi jaotamine

1. Euroopa Keskpanga puhaskasum kantakse üle järgmiselt:
  - a) summa, mille määrab Euroopa Keskpanga nõukogu ja mis ei või ületada 20% puhaskasumist, kantakse üle üldreservfondi piiranguga, et see ei ole suurem kui 100% kapitalist;

b) ülejäänud puhaskasum jagatakse Euroopa Keskpanga osanike vahel proportsionaalselt nende sissemakstud osaga.

2. Kui Euroopa Keskpank kannab kahjumit, võib kahjumi katta Euroopa Keskpanga üldreservfondi arvelt ja vajaduse korral Euroopa Keskpanga nõukogu otsuse põhjal vastava majandusaasta emissioonitulu arvelt proportsionaalselt nende summadega, mis on jaotatud riikide keskpankadele kooskõlas artikli 32 lõikega 5.

## VII PEATÜKK

### ÜLDSÄTTED

#### ARTIKKEL 34

##### Õigusaktid

1. Kooskõlas põhiseaduse artikliga III-190, võtab Euroopa Keskpank vastu:
  - a) Euroopa määrusi niivõrd, kui see on vajalik käesoleva põhikirja artikli 3 lõike 1 punktis a, artikli 19 lõikes 1, artiklis 22 või artikli 25 lõikes 2 määratletud ülesannete täitmiseks, ja artiklis 41 viidatud Euroopa määrustes ja otsustes ettenähtud juhtudel;

- b) Euroopa otsuseid, mis on vajalikud Euroopa Keskpankade Süsteemile põhiseaduse ja käesoleva põhikirjaga antud ülesannete täitmiseks;
  - c) soovitusi ja arvamusi.
2. Euroopa Keskpank võib otsustada oma Euroopa otsused, soovitused ja arvamused avaldada.
  3. Neis piirides ja tingimustel, mis nõukogu artiklis 41 sätestatud korras kindlaks määrab, on Euroopa Keskpangal õigus määrata ettevõtjatele oma Euroopa määrustest ja otsustest tulenevate kohustuste täitmata jätmise eest trahve või karistusmaksleid.

## ARTIKKEL 35

### Kohtulik kontroll ja sellega seonduvad küsimused

1. Euroopa Liidu Kohtul on õigus kontrollida ja tõlgendada Euroopa Keskpanga tegevust või tegevusetust põhiseaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel. Euroopa Keskpank võib esitada hagi põhiseaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel.
2. Vaidlused Euroopa Keskpanga ja tema võlausaldajate, võlgnike või mõne muu isiku vahel lahendavad riikide pädevad kohtud, välja arvatud juhul, kui pädevus nendes küsimustes on antud Euroopa Liidu Kohtule.

3. Euroopa Keskpanga vastutus on määratletud põhiseaduse artiklis III-431. Riikide keskpankade vastutuse määravad kindlaks nende riikide vastavad seadused.
4. Euroopa Liidu Kohtu pädevusse kuulub otsuse tegemine Euroopa Keskpanga poolt või nimel sõlmitud era- või avalik-õiguslikus lepingus sisalduva vahekohtuklausli alusel.
5. Euroopa Keskpanga otsuse anda asi Euroopa Liidu Kohtusse teeb Euroopa Keskpanga nõukogu.
6. Euroopa Liidu Kohus on pädev lahendama vaidlusi, mis puudutavad põhiseadusest ja käesolevast põhikirjast tulenevate kohustuste täitmist riigi keskpanga poolt. Kui Euroopa Keskpank on arvamisel, et riigi keskpank ei ole täitnud põhiseadusest ja käesolevast põhikirjast tulenevat kohustust, esitab ta selles asjas põhjendatud arvamuse, olles eelnevalt andnud asjaomasele riigi keskpangale võimaluse esitada oma märkused. Kui asjaomane riigi keskpank ei nõustu arvamusega Euroopa Keskpanga määratud tähtaja jooksul, võib viimane anda asja Euroopa Liidu Kohtusse.

## ARTIKKEL 36

### Personal

1. Juhatuse ettepanekul kehtestab Euroopa Keskpanga nõukogu Euroopa Keskpanga personali töölepingutingimused.

2. Euroopa Liidu Kohus on pädev lahendama kõiki vaidlusi Euroopa Keskpanga ja tema töötajate vahel neis piirides ja tingimustel, mis on sätestatud töölepingutingimustes.

## ARTIKKEL 37

### Ametisaladus

1. Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade juhtorganite liikmed ja personal ei tohi isegi pärast oma ametikohustuste lõppemist avalikustada ametisaladuse pidamise kohustuse alla kuuluvat teavet.
2. Isikute suhtes, kellele on kättesaadavad andmed, mille puhul liidu juriidiliselt siduv akt näeb ette saladuse pidamise kohustuse, rakendatakse sellist kohustust.

## ARTIKKEL 38

### Allkirjaõiguslikud isikud

Euroopa Keskpanga kohustus kolmandate isikute ees tekib presidendi või juhatuse kahe liikme või presidendi poolt Euroopa Keskpanga nimel alla kirjutama volitatud kahe Euroopa Keskpanga töötaja allkirja alusel.



## ARTIKKEL 39

### Privileegid ja immunitetid

Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokollis tingimuste kohaselt on Euroopa Keskpangal liikmesriikide territooriumil vastavad privileegid ja immunitetid, mis on vajalikud tema ülesannete täitmiseks.

## VIII PEATÜKK

### PÕHIKIRJA MUUTMINE JA TÄIENDAVAD ÕIGUSNORMID

## ARTIKKEL 40

### Muudatuste tegemise lihtsustatud menetlus

1. Koosõlas põhiseaduse artikli III-187 lõikega 3 võib käesoleva põhikirja artikli 5 lõikeid 1, 2 ja 3, artikleid 17 ja 18, artikli 19 lõiget 1, artikleid 22, 23, 24 ja 26, artikli 32 lõikeid 2, 3, 4 ja 6, artikli 33 lõike 1 punkti a ja artiklit 36 muuta Euroopa seadusega:
  - a) komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Keskpangaga, või
  - b) Euroopa Keskpanga soovitusel põhjal ja pärast konsulteerimist komisjoniga.

2. Artikli 10 lõiget 2 võib muuta Euroopa otsusega Euroopa Ülemkogu, kes teeb otsuse ühehäälselt kas Euroopa Keskpanga soovitusel põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ja komisjoniga või komisjoni soovitusel põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ja Euroopa Keskpangaga. Need muudatused ei jõustu enne, kui liikmesriigid on need kinnitanud kooskõlas oma vastavate põhiseadusest tulenevate nõuetega.
3. Käesoleva artikli alusel tehtud Euroopa Keskpanga soovitusel on vaja Euroopa Keskpanga nõukogu ühehäälsel otsust.

## ARTIKKEL 41

### Täiendavad õigusnormid

Kooskõlas põhiseaduse artikli III-187 lõikega 4 võtab nõukogu vastu Euroopa määrusi ja otsuseid, kehtestades käesoleva põhikirja artiklis 4, artikli 5 lõikes 4, artikli 19 lõikes 2, artiklis 20, artikli 28 lõikes 1, artikli 29 lõikes 2, artikli 30 lõikes 4 ja artikli 34 lõikes 3 osutatud meetmed. Nõukogu teeb otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga kas:

- a) komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Keskpangaga, või
- b) Euroopa Keskpanga soovitusel põhjal ja pärast konsulteerimist komisjoniga.

## IX PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA MUUD SÄTTED  
EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEMI KOHTA

## ARTIKKEL 42

## Üldsätted

1. Põhiseaduse artikli III-197 lõikes 1 osutatud erandist tuleneb, et järgmised käesoleva põhikirja artiklid ei anna asjaomastele liikmesriikidele õigusi ega pane neile kohustusi: 3, 6, artikli 9 lõige 2, artikli 12 lõige 1, artikli 14 lõige 3, artiklid 16, 18, 19, 20, 22, 23, artikli 26 lõige 2, artiklid 27, 30, 31, 32, 33, 34 ja 50.
2. Liikmesriikide keskpangad, mille suhtes kehtib põhiseaduse artikli III-197 lõikest 1 tulenev erand, säilitavad oma rahapoliitilised volitused vastavalt nende riikide seadustele.
3. Koosõlas põhiseaduse artikli III-197 lõike 2 teise lõiguga loetakse käesoleva põhikirja artiklis 3, artikli 11 lõikes 2 ja artiklis 19 “liikmesriigid” asemel “liikmesriigid, mille rahaühik on euro”.
4. Artikli 9 lõikes 2, artikli 10 lõigetes 2 ja 3, artikli 12 lõikes 1, artiklites 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31, 32, artikli 33 lõikes 2 ja artiklis 50 loetakse “riikide keskpangad” asemel “liikmesriikide keskpangad, mille rahaühik on euro”.

5. Artikli 10 lõikes 3 ja artikli 33 lõikes 1 loetakse “osanikud” asemel “liikmesriikide keskpangad, mille rahaühik on euro”.
6. Artikli 10 lõikes 3 ja artikli 30 lõikes 2 loetakse “Euroopa Keskpanga märgitud kapital” asemel “Euroopa Keskpanga kapital, mis on märgitud nende liikmesriikide keskpankade poolt, mille rahaühik on euro”.

#### ARTIKKEL 43

##### Euroopa Keskpanga ülesanded ülemineku perioodil

Euroopa Keskpank võtab üle põhiseaduse artikli III-199 lõikes 2 osutatud Euroopa Rahainstituudi endised funktsioonid, mida ühe või enama liikmesriigi suhtes tehtud erandi tõttu tuleb pärast euro kasutuselevõttu veel täita.

Euroopa Keskpank annab nõu põhiseaduse artiklis III-198 täpsustatud erandite tühistamise otsuse ettevalmistamisel.

#### ARTIKKEL 44

##### Euroopa Keskpanga üldnõukogu

1. Ilma et see piiraks põhiseaduse artikli III-187 lõike 1 kohaldamist, asutatakse Euroopa Keskpanga kolmanda otsuseid tegeva organina üldnõukogu.

2. Üldnõukogusse kuuluvad Euroopa Keskpanga president ja asepresident ning riikide keskpankade presidendid. Teised juhatuse liikmed võivad üldnõukogu koosolekuteest osa võtta hääleõiguseta.
3. Üldnõukogu kohustuste lõplik loetelu on toodud artiklis 46.

## ARTIKKEL 45

### Üldnõukogu tegevus

1. Euroopa Keskpanga üldnõukogu eesistujaks on Euroopa Keskpanga president või tema äraolekul asepresident.
2. Nõukogu president ja komisjoni liige võivad üldnõukogu koosolekuteest osa võtta hääleõiguseta.
3. Üldnõukogu koosolekud valmistab ette president.
4. Erandina artikli 12 lõikest 3 võtab üldnõukogu vastu oma töökorra.
5. Üldnõukogu sekretariaadi tagab Euroopa Keskpank.

## ARTIKKEL 46

## Üldnõukogu kohustused

## 1. Üldnõukogu:

- a) täidab artiklis 43 nimetatud ülesandeid;
- b) aitab kaasa artiklites 4 ja artikli 25 lõikes 1 nimetatud nõuandvate funktsioonide täitmisele.

## 2. Üldnõukogu aitab kaasa:

- a) artiklis 5 nimetatud statistilise teabe kogumisele;
- b) artiklis 15 nimetatud Euroopa Keskpanga aruandlusele;
- c) artikli 26 kohaldamiseks vajalike artikli 26 lõikes 4 nimetatud õigusnormide vastu võtmisele;
- d) artikli 29 kohaldamiseks vajalike artikli 29 lõikes 4 nimetatud kõigi muude meetmete võtmisele;
- e) artiklis 36 nimetatud Euroopa Keskpanga personali töölepingutingimuste sätestamisele.

3. Üldnõukogu aitab kaasa vajalike ettevalmistuste tegemisel nende liikmesriikide vääringute vahetuskursside tagasivõtmatuks fikseerimiseks, mille suhtes kehtib põhiseaduse artikli III-198 lõikes 3 nimetatud erand euro suhtes.

4. Euroopa Keskpanga president teavitab üldnõukogu Euroopa Keskpanga nõukogu otsustest.

#### ARTIKKEL 47

##### Üleminekusätted Euroopa Keskpanga kapitali kohta

Kooskõlas artikliga 29 määratakse igale riigi keskpangale osakaal Euroopa Keskpanga kapitali märkimise alustes. Erandina artikli 28 lõikest 3 ei maksa need liikmesriigid, mille suhtes kehtib erand, sisse oma märgitud kapitali, välja arvatud juhul, kui üldnõukogu vähemalt kaht kolmandikku Euroopa Keskpanga märgitud kapitalist ja vähemalt poolt osanikest esindava häälteenamusega otsustab, et väike protsent tuleb sisse maksta panusena Euroopa Keskpanga tegevuskuludesse.

## ARTIKKEL 48

Euroopa Keskpanka kapitali, reservide  
ja eraldiste edasilükatud maksed

1. Kui liikmesriigi suhtes kehtestatud erand on tühistatud, maksab tema keskpank oma osa Euroopa Keskpanka märgitud kapitalist sisse samal määral kui nende liikmesriikide keskpangad, mille rahühik on euro, ning teeb ülekande Euroopa Keskpanka välisvaluutareservi vastavuses artikli 30 lõikega 1. Ülekantava summa suurus määratakse, korrutades artikli 30 lõike 1 põhjal juba Euroopa Keskpanka ülekantud välisvaluutareservi jooksva vahetuskursi alusel määratud euro väärtust asjaomase riigi keskpanga märgitud osade arvu ja teiste riikide keskpankade poolt juba sissemakstud osade arvu suhtega.
2. Lisaks maksele, mis tuleb teha kooskõlas lõikega 1, maksab asjaomane liikmesriigi keskpank oma osa Euroopa Keskpanka reservidesse, reservidega võrdsustatud eraldistesse ja summadesse, mis veel tuleb määrata reservidesse ja varudesse vastavalt kasumiaruandele, mis on koostatud erandi tühistamisele eelneva aasta 31. detsembri seisuga. Makstav summa määratakse, korrutades eespool määratletud ja Euroopa Keskpanka heakskiidetud bilansis näidatud reservide kogused asjaomase keskpanga märgitud osade arvu ja teiste keskpankade poolt juba sissemakstud osade arvu suhtega.



3. Ühe või mitme riigi saamisel liikmesriikideks ja nende riikide keskpankade saamisel osaks Euroopa Keskpankade Süsteemist suurendatakse automaatselt Euroopa Keskpanga märgitud kapitali ja Euroopa Keskpanka üle kanda lubatud välisvaluutareservi varade piirmäärasid. Suurendus määratakse kindlaks korrutades vastavad hetkel kehtivad summad, laiendatud kapitali märkimise aluse piires, liituvate riikide keskpankade osakaalu ning juba Euroopa Keskpankade Süsteemi kuuluvate riikide keskpankade osakaalu suhtega. Iga riigi keskpanga osakaal kapitali märkimise aluses arvutatakse analoogselt artikli 29 lõikele 1 ja vastavasuses artikli 29 lõikega 2. Kasutatavad statistiliste andmete võrdlusperioodid peavad täpselt vastama viimasel artikli 29 lõike 3 kohaselt rakendatud viieaastasel osakaalude korrigeerimisel kasutatud perioodidele.

#### ARTIKKEL 49

##### Erand artiklist 32

1. Kui pärast kolmanda etapi algust EKP nõukogu otsustab, et artikli 32 kohaldamine toob kaasa olulisi muudatusi riikide keskpankade suhtelistes tuludes, siis vähendatakse artikli 32 järgi jaotatava tulu suurust üldiselt kohaldatava protsendi võrra, mis ei ületa 60% esimesel kolmanda etapi algusele järgneval majandusaastal ning mis väheneb vähemalt 12 protsendipunkti võrra igal järgneval majandusaastal.
2. Lõiget 1 kohaldatakse kuni viie majandusaasta jooksul pärast kolmanda etapi algust.

## ARTIKKEL 50

### Liikmesriikide väeringute pangatähtede vahetus

Pärast vahetuskursside lõplikku kindlaksmääramist vastavalt põhiseaduse artikli III-198 lõikele 3 võtab EKP nõukogu vajalikud meetmed, et tagada lõplikult kindlaksmääratud vahetuskurssidega liikmesriikide pangatähtede vahetus riikide keskpankades nende vastavas nimiväärtuses.

## ARTIKKEL 51

### Üleminekusätete kohaldatavus

Kui ja kuni on olemas liikmesriike, kelle suhtes on kehtestatud erand, kohaldatakse artikleid 42 kuni 47.

5. PROTOKOLL  
EUROOPA INVESTEERIMISPANGA  
PÕHIKIRJA KINNITAMISE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES kinnitada Euroopa Investeerimispanka põhikirja, mis on sätestatud põhiseaduse artiklis III-393,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Käesolevaga moodustatakse põhiseaduse artiklis III-393 osutatud Euroopa Investeerimispank, edaspidi nimetatud “pank”, kes täidab oma ülesandeid ja tegutseb vastavalt põhiseadusele ja käesolevale põhikirjale.

#### ARTIKKEL 2

Panga ülesanne on määratletud põhiseaduse artiklis III-394.

#### ARTIKKEL 3

Põhiseaduse artikli III-393 kohaselt on panga liikmed liikmesriigid.

## ARTIKKEL 4

1. Panga kapital on 163 653 737 000 eurot, mille liikmesriigid märgivad järgmiselt:

Saksamaa	26 649 532 500
Prantsusmaa	26 649 532 500
Itaalia	26 649 532 500
Ühendkuningriik	26 649 532 500
Hispaania	15 989 719 500
Belgia	7 387 065 000
Madalmaad	7 387 065 000
Rootsi	4 900 585 500
Taani	3 740 283 000
Austria	3 666 973 500
Poola	3 411 263 500
Soome	2 106 816 000
Kreeka	2 003 725 500
Portugal	1 291 287 000
Tšehhi Vabariik	1 258 785 500
Ungari	1 190 868 500
Iirimaa	935 070 000
Slovakkia	428 490 500
Sloveenia	397 815 000
Leedu	249 617 500
Luksemburg	187 015 500
Küpros	183 382 000
Läti	152 335 000
Eesti	117 640 000
Malta	69 804 000

Liikmesriigid on vastutavad ainult selle summa ulatuses, mis on nende osa märgitud ja maksmata kapitalis.

2. Uute liikmete vastuvõtmisega suureneb märgitud kapital vastavalt uute liikmete kaasatoodud kapitalile.
3. Juhatajate nõukogu võib ühehäälselt teha otsuse suurendada märgitud kapitali.
4. Liikme osa märgitud kapitalis ei või üle kanda, pantida ega arestida.

#### ARTIKKEL 5

1. Liikmesriigid maksavad märgitud kapitali keskmiselt 5% artikli 4 lõikes 1 sätestatud summadest.
2. Märgitud kapitali suurenemise korral määrab juhatajate nõukogu ühehäälselt makstava protsendi suuruse ja maksmise korra. Maksed tehakse eranditult eurodes.
3. Direktorite nõukogu võib nõuda ülejäänud märgitud kapitali maksmist sellisel määral, nagu see on vajalik, et pank saaks täita oma kohustusi.

Iga liikmesriik teeb selle makse võrdeliselt oma osale märgitud kapitalis.

## ARTIKKEL 6

Panka juhivad ja haldavad juhatajate nõukogu, direktorite nõukogu ja halduskomitee.

## ARTIKKEL 7

1. Juhatajate nõukogu koosneb liikmesriikide nimetatud ministritest.
2. Juhatajate nõukogu kinnitab panga krediidipoliitika üldjuhised vastavalt liidu eesmärkidele.

Juhatajate nõukogu tagab nende juhiste rakendamise.

3. Peale selle juhatajate nõukogu:
  - a) otsustab, kas suurendada märgitud kapitali vastavalt artikli 4 lõikele 3 ja artikli 5 lõikele 2;
  - b) määrab artikli 9 lõike 1 kohaldamisel kindlaks põhimõtted panga ülesannete raames tehtud toimingute rahastamiseks;
  - c) kasutab artiklites 9 ja 11 sätestatud volitusi direktorite nõukogu ja halduskomitee liikmete ametissenimetamise ja tagandamise suhtes ning neid volitusi, mis on sätestatud artikli 11 lõike 1 teises lõigus;

- d) võtab kooskõlas artikli 16 lõikega 1 vastu otsuseid rahaliste vahendite eraldamise kohta investeringute tegemiseks tervikuna või osaliselt väljaspool liikmesriikide territooriumi;
  - e) kinnitab direktorite nõukogu aastaaruande;
  - f) kinnitab aastabilansi ja kasumiaruande;
  - g) kinnitab panga kodukorra;
  - h) teostab muid käesoleva põhikirjaga antud volitusi.
4. Põhiseaduse ja käesoleva põhikirja raames võib juhatajate nõukogu teha ühehäälselt otsuseid, mis käsitlevad panga operatsioonide peatamist ning vajaduse korral tema likvideerimist.

## ARTIKKEL 8

1. Kui käesolevas põhikirjas ei ole sätestatud teisiti, võetakse juhatajate nõukogu otsused vastu tema liikmete häälteenamusega. See enamus peab esindama vähemalt 50% märgitud kapitalist.

Kvalifitseeritud häälteenamuseks on nõutav kaheksateist poolthäält ja 68% märgitud kapitalist.

2. Isiklikult kohalviibivate või esindatud liikmete hääletamisest hoidumine ei takista ühehäälsust nõudvate otsuste vastuvõtmist.



## ARTIKKEL 9

1. Direktorite nõukogu teeb otsuseid rahaliste vahendite andmise kohta, eelkõige laenude ja tagatiste kujul, ning laenude võtmise kohta; ta määrab antud laenude intressimäära ning komisjonitasu ja muud tasud. Ta võib kvalifitseeritud häälteenamusega vastu võetud otsusega delegeerida osa oma ülesandeid halduskomiteele. Ta määratleb sellise delegeerimise tingimused ja kontrollib selle täideviimist.

Direktorite nõukogu kannab hoolt, et panga haldamine toimuks asjakohaselt; ta tagab, et panka juhitakse vastavalt põhiseadusele, käesolevale põhikirjale ja juhatajate nõukogu antud üldjuhistele.

Majandusaasta lõpus esitab direktorite nõukogu aruande juhatajate nõukogule ning pärast kinnitamist avaldab selle.

2. Direktorite nõukogu koosneb 26 direktorist ja 16 asedirektorist.

Juhatajate nõukogu määrab direktorid ametisse viieks aastaks; iga liikmesriik nimetab ametisse ühe direktori ja komisjon ühe direktori.

Juhatajate nõukogu nimetab asedirektorid viieks aastaks ametisse järgmiselt:

- kaks Saksamaa Liitvabariigi nimetatavat asendusliiget,
- kaks Prantsuse Vabariigi nimetatavat asendusliiget,

- kaks Itaalia Vabariigi nimetatavat asendusliiget,
- kaks Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi nimetatavat asendusliiget,
- üks asendusliige, kelle nimetavad Hispaania Kuningriik ja Portugali Vabariik ühisel kokkuleppel,
- üks asendusliige, kelle nimetavad Belgia Kuningriik, Luksemburgi Suurhertsogiriik ja Madalmaade Kuningriik ühisel kokkuleppel,
- üks asendusliige, kelle nimetavad Taani Kuningriik, Kreeka Vabariik ja Iirimaa ühisel kokkuleppel,
- üks asendusliige, kelle nimetavad Austria Vabariik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik ühisel kokkuleppel,
- kolm asendusliiget, kelle nimetavad Tšehhi Vabariik, Eesti Vabariik, Küprose Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Ungari Vabariik, Malta Vabariik, Poola Vabariik, Sloveenia Vabariik ja Slovaki Vabariik ühisel kokkuleppel,
- üks komisjoni nimetatud asedirektor.

Direktorite nõukogu kaasab kuus mittehääletavat eksperti: kolm liikmeks ja kolm asendusliikmeks.

Direktoreid ja asedirektoreid võib ametisse tagasi nimetada.

Kodukord sätestab direktorite nõukogu nõupidamistel osalemise korra ning asendusliikmetele ja kaasatud ekspertidele kohaldatavad sätted.

Halduskomitee president või tema puudumisel asepresident juhatab direktorite nõukogu koosolekut, kuid ei osale hääletamisel.

Direktorite nõukogu liikmed valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus ja pädevus on väljaspool kahtlust. Nad vastutavad ainult panga ees.

3. Juhatajate nõukogu võib direktori tagandada ainult siis, kui ta ei vasta enam oma kohustuste täitmisel nõutavatele tingimustele; nõukogu peab tegema otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kui aastaaruannet ei kinnitata, astub direktorite nõukogu tagasi.

4. Surma, vabatahtliku tagasiastumise, tagandamise või kollektiivse tagasiastumise järel tekkinud vaba ametikoht täidetakse vastavalt lõikele 2. Liige asendatakse kogu tema ülejäänud ametiajaks, välja arvatud juhul, kui asendatakse kogu direktorite nõukogu.

5. Juhatajate nõukogu määrab kindlaks direktorite nõukogu liikmete töötasu. Juhatajate nõukogu näeb ette, missugune tegevus on vastuolus liikme või asendusliikme kohustustega.

## ARTIKKEL 10

1. Igal direktoril on direktorite nõukogus üks hääl. Ta võib delegeerida oma hääle kõigil juhtudel vastavalt menetlustele, mis sätestatakse panga kodukorras.

2. Kui käesolev põhikiri ei sätesta teisiti, siis direktorite nõukogu otsused tehakse vähemalt ühekolmandikulise hääleõigusega liikmete hääleteenamusega, kes esindavad vähemalt 50% märgitud kapitalist. Kvalifitseeritud hääleteenamuseks on nõutav 18 poolthäält ja 68% märgitud kapitalist. Panga kodukord sätestab, mitu direktorite nõukogu liiget moodustavad otsuste vastuvõtmiseks vajaliku kvoorumi.

## ARTIKKEL 11

1. Halduskomitee koosneb presidendist ja kaheksast asepresidendist, kelle juhatajate nõukogu nimetab direktorite nõukogu ettepaneku põhjal ametisse kuueks aastaks. Neid võib nimetada uueks ametiajaks.

Juhatajate nõukogu võib ühehäälselt muuta halduskomitee liikmete arvu.

2. Direktorite nõukogu poolt kvalifitseeritud hääleteenamusega vastuvõetud ettepaneku põhjal võib juhatajate nõukogu kvalifitseeritud hääleteenamusega tagandada halduskomitee liikme.

3. Halduskomitee vastutab presidendi alluvuses ja direktorite nõukogu kontrolli all panga jooksva äritegevuse eest.

Ta valmistab ette direktorite nõukogu otsused, sealhulgas otsused laenude võtmise ning rahaliste vahendite andmise kohta, eelkõige laenude ja tagatiste kujul. Ta tagab nende otsuste rakendamise.

4. Halduskomitee esitab häälteenamusega arvamusi laenude võtmist või eelkõige laenude ja tagatiste kujul rahaliste vahendite andmist käsitlevate ettepanekute kohta.
5. Juhatajate nõukogu määrab kindlaks halduskomitee liikmete töötasu ja sätestab, missugune tegevus on vastuolus nende kohustustega.
6. President või tema eemalejäämise korral asepresident esindab panka kohtus ja muudes asjades.
7. Panga personal allub presidendile. Ta võtab neid tööle ja vabastab nad töölt. Töötajate väljavalimisel ei arvestata mitte ainult isiklike võimeid ja kvalifikatsiooni, vaid ka liikmesriikide kodanike tasakaalustatud esindatust. Kodukorras määratakse, milline organ on pädev vastu võtma personali käsitlevaid sätteid.
8. Halduskomitee ja panga töötajad vastutavad ainult panga ees ning on oma kohustuste täitmisel täielikult sõltumatud.

## ARTIKKEL 12

1. Komitee, mis koosneb kuuest nende pädevuse põhjal juhatajate nõukogu poolt ametisse nimetatud liikmest, kontrollib panga tegevuse vastavust parimatele pangandustavadele ja vastutab selle raamatupidamisarvestuse auditeerimise eest.

2. Lõikes 1 osutatud komitee kontrollib iga aasta pangaoperatsioonide teostamise ja panga raamatupidamise nõuetekohasust. Selleks veendub komitee, et panga operatsioonid on teostatud vastavalt põhikirjas ja kodukorras sätestatud vorminõuetele ja korrale.
3. Lõikes 1 osutatud komitee annab kinnituse, et bilansid ja kogu ülejäänud direktorite nõukogu koostatud raamatupidamise aastaaruandes sisalduv finantsteave annab tõese ja erapooletu ülevaate panga finantsseisundist selle aktive ja passivate suhtes ja selle tehingute tulemuste ja rahavoogude suhtes vaatluse all oleval finantsaastal.
4. Kodukord määrab kindlaks komitee liikmete kvalifikatsiooninõuded ja määratleb komitee tegevuse tingimused.

#### ARTIKKEL 13

Pank suhtleb iga liikmesriigiga selle riigi poolt nimetatud asutuse kaudu. Finantstehingute teostamisel kasutab pank asjaomase liikmesriigi keskpanka või mõnd teist selle riigi poolt heakskiidetud rahaasutust.

#### ARTIKKEL 14

1. Pank teeb koostööd kõikide rahvusvaheliste organisatsioonidega, kes on tegevad tema omadega samasugustes valdkondades.
2. Pank taotleb asjakohaste koostöösuhete loomist nende riikide pankade ja rahaasutustega, kuhu ulatub tema tegevus.

## ARTIKKEL 15

Liikmesriigi või komisjoni nõudel või omal algatusel tõlgendab või täiendab juhatajate nõukogu juhiseid, mis ta on andnud artikli 7 alusel, samade sätete kohaselt, mis reguleerisid nende vastuvõtmist.

## ARTIKKEL 16

1. Põhiseaduse artiklis III-394 seatud ülesande raames annab pank eelkõige laenude ja tagatiste kujul rahalisi vahendeid oma liikmetele või era- või riigiettevõtetele investeringute tegemiseks, mida viiakse ellu liikmesriikide territooriumil, niivõrd kui mõistlikel tingimustel ei ole võimalik hankida vajalikke vahendeid muudest allikatest.

Juhatajate nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega tehtud otsusega võib pank direktorite nõukogu ettepaneku põhjal siiski ühehäälselt rahastada investeringuid, mida viiakse ellu tervikuna või osaliselt väljaspool liikmesriikide asetsevat territooriumi.

2. Võimalust mööda antakse laene ainult tingimusel, et kasutatakse ka teisi finantsallikaid.

3. Kui pank annab laenu ettevõttele või muule asutusele peale liikmesriigi, seab ta laenu tingimuseks kas selle liikmesriigi tagatise, mille territooriumile investering suunatakse, muu piisava tagatise või võlgniku majandustugevuse.

Lisaks sätestab direktorite nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega, kooskõlas juhatajate nõukogu poolt artikli 7 lõike 3 punktist b lähtuvalt kehtestatud põhimõtetega ja kui see on nõutav põhiseaduse artiklis III-394 määratletud operatsioonide teostamiseks, mis tahes finantsmeetme tingimused, millel on teatud riskiprofiil ja mida loetakse seetõttu eritegevuseks.

4. Pank võib tagada laene, mida riigi- või eraettevõtted või muud asutused on võtnud põhiseaduse artiklis III-394 sätestatud projektide elluviimiseks.

5. Panga antud laenude ja tagatiste tagasimaksmata kogusumma ei tohi kunagi ületada 250% tema märgitud kapitalist, vabadest vahenditest, määramata assigneeringutest ja puhaskasumist. Eelmainitud kogusummast lahutatakse summa, mis on võrdne panga (sissemakstud või -maksmata) osalustega aktsiakapitalis.

Panga väljamakstud osalused aktsiakapitalis ei tohi kunagi ületada summat, mis vastab kogusummale selle sissemakstud märgitud kapitalist, vabadest vahenditest, määramata assigneeringutest ja puhaskasumist.

Erandkorras määratakse panga eritegevuste puhul juhatajate nõukogu ja direktorite nõukogu otsuse kohaselt kooskõlas artikli 18 lõikega 3 eraldi reserv.

Käesolevat lõiget kohaldatakse ka panga konsolideeritud aastaaruannete koostamisel.

6. Pank kaitseb end valuutariskide eest selliste klauslite lisamisega laenu- ja tagatiselepingutesse, mida ta peab asjakohaseks.



## ARTIKKEL 17

1. Panga antud laenude intressimäärad ning komisjonitasud ja muud tasud kohandatakse kapitaliturul valitsevate tingimustega ning arvutatakse sellisel viisil, et nendest saadud sissetulek võimaldab pangal täita oma kohustusi, katta oma kulusid ja riske ja luua reservfondi, nagu on sätestatud artiklis 22.
2. Pank ei alanda intressimäärasid. Kui intressimäärade alandamine tundub olevat soovitatav finantseeritava investeeringu laadi tõttu, võib asjaomane liikmesriik või mõni muu asutus anda abi intressi maksmiseks, niivõrd kui see sobib kokku põhiseaduse artikliga III-167.

## ARTIKKEL 18

Pank järgib oma rahastamistingutes järgmisi põhimõtteid:

1. Ta tagab oma vahendite kasutamise liidu huvides nii mõistlikult kui võimalik.

Ta võib anda laene või tagatise ainult siis, kui:

- a) intressi- ja amortisatsioonimaksud tasutakse tootmisettevõtete investeeringute puhul tegevuskasumist, muude investeeringute puhul võtab aga vastutuse see riik, kus investeering tehakse, või kindlustatakse kulude katmine muul viisil, ja

b) investeringu teostamine aitab üldiselt suurendada majanduslikku tootlikkust ja edendab siseturu rajamist või toimimist.

2. Ta ei osale ettevõtetes ega võta endale vastutust nende juhtimises, välja arvatud juhul, kui see on vajalik, et kaitsta panga õigusi laenatud vahendite tagasimaksmise kindlustamisel.

Direktorite nõukogu sätestab kvalifitseeritud häälteenamusega, kooskõlas juhatajate nõukogu poolt artikli 7 lõike 3 punktist b lähtuvalt määratletud põhimõtetega ja kui see on vajalik põhiseaduse artiklis III-394 määratletud operatsioonide teostamiseks, üldjuhul laenu või tagatise täienduseks, tingimused äriühingute aktsiakapitalis osalemiseks määral, mil see on vajalik investeringu või programmi finantseerimiseks.

3. Ta võib paigutada oma nõuded kapitaliturule ja võib sel eesmärgil nõuda oma võlgnikelt võlakirjade või muude väärtpaberite väljalaskmist.

4. Pank ega liikmesriigid ei esita tingimusi, mis nõuavad panga laenuvahendite kulutamist kindlaksmääratud liikmesriigis.

5. Pank võib seada laenude tingimuseks rahvusvahelise võistupakkumise korraldamise.

6. Pank ei finantseeri tervikuna või osaliselt ühtegi investeringut, mille vastu on liikmesriik, mille territooriumil see tuleb ellu viia.

7. Täienduseks laenuandmistegevusele võib pank osutada tehnilise abi teenuseid vastavalt juhatajate nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega kehtestatud tingimustele ja kooskõlas käesoleva põhikirjaga.

## ARTIKKEL 19

1. Iga ettevõtte, avalik-õiguslik või eraõiguslik üksus võib vahetult pangalt finantseerimist taotleda. Taotlusi võib esitada pangale ka komisjoni või liikmesriigi kaudu, kelle territooriumil investeering ellu viiakse.

2. Komisjoni kaudu esitatud taotlused edastatakse arvamuse andmiseks liikmesriigile, mille territooriumil investeering tehakse. Liikmesriigi kaudu esitatud taotlused edastatakse komisjonile arvamuse andmiseks. Ettevõtete otsetaotlused edastatakse asjaomasele liikmesriigile ja komisjonile.

Huvitatud liikmesriigid ja komisjon annavad oma arvamuse kuue kuu jooksul.

Kui vastust ei ole saadud selle aja jooksul, võib pank järeldada, et kõnealuse investeeringu kohta ei ole vastuväiteid.

3. Direktorite nõukogu teeb otsuse finantstehingute kohta, mille talle esitab halduskomitee.

4. Halduskomitee kontrollib, kas talle esitatud finantstehingud vastavad käesolevale põhikirjale, eriti artiklitele 16 ja 18. Kui halduskomitee on finantstehingu poolt, edastab ta vastava ettepaneku direktorite nõukogule. Komitee võib siduda oma pooltarvamuse selliste tingimustega, mida ta oluliseks peab. Kui halduskomitee on rahastamise vastu, siis esitab ta vastavad dokumendid koos oma arvamusega direktorite nõukogule.

5. Kui halduskomitee avaldab eitava arvamuse, võib direktorite nõukogu teha asjaomase rahastamise kohta otsuse ainult ühehäälselt.

6. Kui komisjon avaldab eitava arvamuse, võib direktorite nõukogu teha asjaomase rahastamise kohta otsuse ainult ühehäälselt, kusjuures komisjoni nimetatud direktor ei hääleta.
7. Kui nii halduskomitee kui ka komisjoni arvamus on eitav, ei saa direktorite nõukogu rahalisi vahendeid anda.
8. Kui heakskiidetud investeringuga seotud finantstehing tuleb panga õiguste ja huvide tagamiseks restruktureerida, võtab halduskomitee viivitamata erakorralised meetmed, mida ta vajalikuks peab ja millest ta koheselt direktorite nõukogule aru annab.

## ARTIKKEL 20

1. Pank laenab oma ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid kapitaliturgudelt.
2. Liikmesriikide kapitaliturgudelt võib pank laenata vastavalt õigusnormidele, mida kohaldatakse nimetatud turgude suhtes.

Liikmesriigi, mille suhtes on kehtestatud erand põhiseaduse artikli III-197 lõike 1 tähenduses, pädevad asutused võivad keelduda oma nõusoleku andmisest ainult siis, kui selle riigi kapitaliturul on põhjust karta tõsiseid häireid.

## ARTIKKEL 21

1. Pank võib kasutada kõiki kättesaadavaid vahendeid, mida ta vahetult ei vaja oma kohustuste täitmiseks, järgmisel viisil:
  - a) ta võib investeerida rahaturgudel;
  - b) ta võib osta ja müüa emiteeritud väärtpabereid, kui artikli 18 lõige 2 ei sätesta teisiti;
  - c) ta võib sooritada mis tahes muid oma eesmärkidega seotud finantstehinguid.
2. Ilma et see piiraks artikli 23 sätete kohaldamist, ei osale pank oma investeeringute haldamisel üheski valuutaarbitraažis, kui see ei ole otseselt vajalik oma laenu tehingute sooritamiseks või oma võetud laenudest või antud tagatistest tulenevate kohustuste täitmiseks.
3. Pank tegutseb käesoleva artikliga hõlmatud valdkondades kokkuleppel asjaomase liikmesriigi pädevate asutustega või keskpangaga.

## ARTIKKEL 22

1. Järk-järgult luuakse reservfond, mis moodustab kuni 10% märgitud kapitalist. Kui panga kohustuste põhjal see on õigustatud, võib direktorite nõukogu teha otsuse lisareservide moodustamiseks. Kuni reservfondi lõpliku täitumiseni paigutatakse sinna:

- a) intressitulud laenudelt, mis pank on andnud liikmesriikide poolt vastavalt artiklile 5 makstavatest summadest;
- b) intressitulud laenudelt, mis pank on andnud punktis a osutatud laenude tagasimaksmisest tulenevatest vahenditest,

niivõrd, kuivõrd seda sissetulekut ei vajata panga kohustuste täitmiseks või tema kulude katmiseks.

2. Reservfondi ressursse investeeritakse nii, et need oleksid igal ajal kättesaadavad fondi eesmärkide saavutamiseks.

## ARTIKKEL 23

1. Pangal on alati õigus üle kanda oma vara selle liikmesriigi vääringus, mille rahaühik ei ole euro, et sooritada põhiseaduse artiklis III-394 sätestatud ülesandele vastavaid finantstehinguid, arvestades käesoleva põhikirja artikli 21 sätteid. Kui pangal on raha või likviidset vara vajalikus vääringus, väldib ta niipalju kui võimalik selliste ülekannete tegemist.
2. Pank ei või konverteerida oma vara liikmesriigi vääringust, mille rahaühik ei ole euro, kolmanda riigi vääringusse ilma asjaomase liikmesriigi nõusolekuta.
3. Pank võib vabalt käsutada osa oma sisse makstud kapitalist ning ühendusevälistelt turgudelt laenatud vääringut.

4. Liikmesriigid kohustuvad tegema panga võlgnikele kättesaadavaks vääringu, mida nad vajavad põhisumma tagasimaksmiseks ning intresside ja komisjonitasude maksmiseks laenudelt ja tagatistelt, mida pank on andnud nende territooriumil tehtavate investeeringute jaoks.

#### ARTIKKEL 24

Kui liikmesriik ei täida käesolevast põhikirjast tulenevaid liikmekohustusi, eriti kohustust maksta oma osa märgitud kapitalist, anda erilaene või teenindada oma võetud laene, võib juhatajate nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega peatada laenude või tagatiste andmise sellele liikmesriigile või selle kodanikele.

Selline otsus ei vabasta liikmesriiki ega tema kodanikke nende kohustustest panga ees.

#### ARTIKKEL 25

1. Kui juhatajate nõukogu teeb otsuse peatada panga operatsioonid, lõpetatakse viivitamata kogu tema tegevus, välja arvatud see, mis on vajalik panga varade asjakohase kasutamise, kaitsmise ja säilitamise ning tema kohustuste täitmise tagamiseks.

2. Likvideerimise korral nimetab juhatajate nõukogu ametisse likvideerijad ja annab neile juhtnõõrid likvideerimise täideviimiseks. Juhatajate nõukogu tagab, et panga töötajate õigused oleksid kaitstud.

## ARTIKKEL 26

1. Pangal on igas liikmesriigis kõige ulatuslikum õigusvõime, mis vastavalt selle riigi seadustele kuulub juriidilistele isikutele. Sealhulgas võib ta omandada või võõrandada vallas- ja kinnisvara ning olla kohtus hagejaks või kostjaks.
2. Panga omandit ei tohi mingil viisil rekvireerida ega sundvõõrandada.

## ARTIKKEL 27

1. Vaidlusi ühelt poolt panga ja teiselt poolt tema võlausaldajate, võlgnike või teiste isikute vahel lahendavad riikide pädevad kohtud, välja arvatud juhul, kui need vaidlused on antud Euroopa Liidu Kohtu pädevusse. Pank võib lepingutes ette näha vahekohtumenetluse.
2. Pangal on igas liikmesriigis kohtudokumentide kättetoimetamise aadress. Ta võib siiski lepingutes määratleda konkreetse kättetoimetamise aadressi.
3. Panga omandit ja varasid saab ainult kohtu otsusega arestida või allutada sundtäitmisele.

## ARTIKKEL 28

1. Juhatajate nõukogu võib teha ühehäälselt otsuse asutada tütarettvõtjaid või muid üksusi, millel on iseseisev õigusvõime ja mis on majanduslikult iseseisevad.



2. Juhatajate nõukogu võtab ühehäälselt vastu esimeses lõikes osutatud asutuste põhikirjad, määratledes eelkõige nende eesmärgid, struktuuri, kapitali, liikmeskonna, peakorteri asukoha, finantsressursid ja sekkumisvahendid.

3. Pank võib osaleda nimetatud asutuste juhtimises ja nende märgitud kapitalis juhatajate nõukogu poolt ühehäälselt määratud summa ulatuses.

4. Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokolliga kohaldatakse esimeses lõikes osutatud asutuste suhtes juhul, kui nad on asutatud ühenduse õiguse alusel, nende organite liikmetele nende vastavate kohustuste täitmisel ja nende töötajatele samadel tingimustel, mis kehtivad panga suhtes.

Nimetatud asutustest saadavate dividendide, kapitali kasvatulude või muud liiki tulude suhtes, millele teistel liikmetel peale Euroopa Liidu ja panga on õigus, kehtivad kohaldatavate õigusaktide maksusätted.

5. Edaspidi sätestatud piirides lahendab Euroopa Liidu Kohus vaidlusi, mis käsitlevad liidu seaduse alusel asutatud asutuse organite võetud meetmeid. Selliste meetmete vastu võib iga nimetatud asutuse liige oma eripära või liikmesriik põhiseaduse artiklis III-365 sätestatud tingimuste alusel algatada kohtuasja.

6. Juhatajate nõukogu võib ühehäälselt otsustada lubada ühenduse õiguse alusel asutatud asutuste töötajatel liituda panga ja asutuse ühisskeemidega kooskõlas vastava sisekorraga.

6. PROTOKOLL  
EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE  
JA TEATUD ORGANITE, ASUTUSTE  
JA TALITUSTE ASUKOHA KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES ARVESSE põhiseaduse artiklit III-432;

MEELDE TULETADES JA KINNITADES 8. aprilli 1965. aasta otsust ja ilma et see piiraks otsuseid tulevaste institutsioonide, organite, asutuste ja talituste asukoha kohta,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

1. Euroopa Parlamendi asukoht on Strasbourgis, kus peetakse 12 igakuist täisistungjärku, sealhulgas eelarveistungjark. Lisatäisistungjärgud peetakse Brüsselis. Euroopa Parlamendi komiteed käivad koos Brüsselis. Euroopa Parlamendi peasekretariaat ja selle talitused jäävad Luxembourgis.
2. Nõukogu asukoht on Brüsselis. Aprillis, juunis ja oktoobris peab nõukogu oma istungeid Luxembourgis.
3. Komisjoni asukoht on Brüsselis. 8. aprilli 1965. aasta otsuse artiklites 7, 8 ja 9 loetletud talitused seatakse sisse Luxembourgis.
4. Euroopa Liidu Kohtu asukoht on Luksemburgis.

5. Euroopa Keskpanga asukoht on Frankfurdis.
6. Kontrollikoja asukoht on Luksemburgis.
7. Regioonide komitee asukoht on Brüsselis.
8. Majandus- ja sotsiaalkomitee asukoht on Brüsselis.
9. Euroopa Investeerimispanka asukoht on Luksemburgis.
10. Europoli asukoht on Haagis.

7. EUROOPA LIIDU PRIVILEEGIDE JA  
IMMUNITEETIDE PROTOKOLL

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES ARVESSE, et liidul on põhiseaduse artikli III-434 alusel liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule:

## I PEATÜKK

### LIIDU OMAND, VARA JA TEGEVUS

#### ARTIKKEL 1

Liidu ruumid ja ehitised on puutumatud. Neid ei või läbi otsida, arestida, konfiskeerida ega sundvõõrandada. Liidu omandi ja vara suhtes ei kehti Euroopa Kohtu loata ükski haldus- ega õiguslik piirang.

#### ARTIKKEL 2

Liidu arhiivid on puutumatud.

### ARTIKKEL 3

Liit, tema vara, tulud ja muu omand on vabastatud kõikidest otsestest maksudest.

Alati kui võimalik, võtavad liikmesriikide valitsused asjakohased meetmed, et hüvitada või tagastada vallas- või kinnisvara hinnas sisalduvad kaudsed maksud või müügitasud, kui liit teeb oma ametlikuks kasutuseks ulatuslikke oste, mille hind sisaldab selliseid makse. Neid sätteid ei kohaldata, kui nende mõjul liidu piires kahjustatakse konkurentsi.

Vabastus ei kehti maksude ja tasude suhtes, mis katavad üksnes kommunaalteenuste kulud.

### ARTIKKEL 4

Liit on vabastatud kõikidest tollimaksudest, impordi- ja ekspordikeeldudest ning impordi- ja ekspordipiirangutest ametlikuks kasutuseks mõeldud kaupade puhul. Riigi territooriumil, kuhu need kaubad on selliselt imporditud, ei võõrandata neid tasu eest ega tasuta, välja arvatud tingimustel, mille on heaks kiitnud selle riigi valitsus.

Samuti on liidu väljaanded vabastatud tollimaksudest, impordi- ja ekspordikeeldudest ning impordi- ja ekspordipiirangutest.

## II PEATÜKK

### SIDE JA REISILUBA (*LAISSEZ-PASSER*)

#### ARTIKKEL 5

Liidu institutsioonidele võimaldatakse ametlikuks sidepidamiseks ja kõikide oma dokumentide edastamiseks iga liikmesriigi territooriumil sama kord, mille see riik tagab diplomaatilistele esindustele.

Liidu institutsioonide ametlikku kirj vahetust ja muid ametlikke teateid ei tsenseerita.

#### ARTIKKEL 6

Liidu institutsioonide presidendid võivad liidu institutsioonide liikmetele ja teenistujatele väljastada nõukogu lihthäälteenamusega vastu võetud Euroopa määrusega kehtestatud vormis reisiloa (*laissez-passer*), mida liikmesriikide asutused tunnustavad kehtiva reisidokumentina. Neid reisilube väljastatakse ametnikele ja muudele teenistujatele tingimustel, mis on ette nähtud liidu ametnike personalieeskirjades ja muude teenistujate teenistustingimustes.

Komisjon võib sõlmida lepinguid nende reisilubade tunnustamiseks kehtivate reisidokumentidena kolmandate riikide territooriumil.



### III PEATÜKK

#### EUROOPA PARLAMENDI LIIKMED

##### ARTIKKEL 7

Euroopa Parlamendi istungipaika sõitvate või sealt lahkuvate Euroopa Parlamendi liikmete vaba liikumise suhtes ei kehtestata ühtegi haldus- ega muud piirangut.

Tolli- ja valuutakontrolli suhtes võimaldatakse Euroopa Parlamendi liikmetele:

- a) nende oma valitsuse poolt samad soodustused, mis välismaal ajutisel ametilähetusel olevatele kõrgetele ametnikele;
- b) teiste liikmesriikide valitsuste poolt samad soodustused, mis välisriikide valitsuste esindajatele ajutisel ametilähetusel.

##### ARTIKKEL 8

Euroopa Parlamendi liikmeid ei või üle kuulata, neid kinni pidada ega neid kohtumenetlusele allutada nende poolt oma kohustuste täitmisel avaldatud arvamuste või antud häälte tõttu.

## ARTIKKEL 9

Euroopa Parlamendi istungjärkude ajal on parlamendi liikmetel:

- a) oma riigi territooriumil samasugune immunitet nagu selle riigi parlamendi liikmetel;
- b) teise liikmesriigi territooriumil immunitet kinnipidamise ja kohtumenetluse suhtes.

Parlamendi liikmete immunitet kehtib ka siis, kui nad sõidavad Euroopa Parlamendi istungipaika ja sealt tagasi.

Immunitedile ei saa tugineda, kui parlamendi liige tabatakse õiguserikkumiselt, ning see ei takista Euroopa Parlamendil kasutamast õigust tühistada oma liikme immunitet.

## IV PEATÜKK

### LIIDU INSTITUTSIOONIDE TÖÖS OSALEVAD LIIKMESRIIKIDE ESINDAJAD

#### ARTIKKEL 10

Liidu institutsioonide töös osalevatele liikmesriikide esindajatele, nende nõuandjatele ja tehnilistele asjatundjatele võimaldatakse oma kohustusi täites ning kohtumispaika ja sealt tagasi sõites tavapärased privileegid, immunitetid ja soodustused.

Käesolev artikkel kehtib samuti liidu konsultatiivorganite kohta.

## V PEATÜKK

## LIIDU AMETNIKUD JA MUUD TEENISTUJAD

## ARTIKKEL 11

Iga liikmesriigi territooriumil on liidu ametnikel ja muudel teenistujatel nende kodakondsusest olenemata järgmised privileegid ja immunitetid:

- a) vastavalt põhiseaduse sätetele, mis käsitlevad ühest küljest ametnike ja muude teenistujate vastutust liidu ees ja teisest küljest Euroopa Liidu Kohtu pädevust liidu ja selle ametnike vahelistes vaidlustes, kohtulik puutumatus ametiülesannete täitmisel sooritatud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste suhtes. Neile jääb see puutumatus ka pärast nende ametist lahkumist;
- b) teenistujate puhul ei kehti sisserändepiirangud ega välismaalaste registreerimise formaalsused. Sama privileegi kohaldatakse nende abikaasade ja neist sõltuvate pereliikmete kohta;
- c) valuutaeeskirjade suhtes on neil samad soodustused, mis tavapäraselt võimaldatakse rahvusvaheliste organisatsioonide ametnikele;

- d) õigus selles riigis esmakordsel ametisseasumisel tollimaksuvabalt riiki tuua oma mööbel ja muu vallasvara ning õigus oma mööbel ja muu vallasvara tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia, kui nende ametikohustused selles riigis lõpevad; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida peab vajalikuks selle riigi valitsus, kus seda õigust kasutatakse;
- e) õigus tollimaksuvabalt riiki tuua isiklikuks kasutamiseks mõeldud auto, mis on omandatud riigis, kus nad viimati elasid, või riigis, mille kodanikud nad on, selle riigi siseturul valitsevate tingimuste kohaselt, ning see auto tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida peab vajalikuks asjaomase riigi valitsus.

## ARTIKKEL 12

Koosõlas Euroopa seadusega sätestatud tingimuste ja menetlusega, on liidu ametnikud ja muud teenistujad kohustatud maksma liidule maksu töö- ja muudelt tasudelt, mida liit neile maksab. Kõnealune seadus võetakse vastu pärast konsulteerimist asjaomaste institutsioonidega.

Töö- ja muud tasud, mida liit oma ametnikele ja muudele teenistujatele maksab, on vabastatud riigimaksudest.

### ARTIKKEL 13

Tulumaksu, omandimaksu ja pärandimaksu rakendamisel ning liidu liikmesriikide vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimist käsitlevate konventsioonide kohaldamisel loetakse, et liidu ametnikud ja muud teenistujad, kes üksnes oma kohustuste täitmiseks ühenduse teenistuses asuvad elama liikmesriigi territooriumile, mis nende liidu teenistusse astudes ei ole residendiriik, nii nende tegelikus elukohariigis kui ka residendiriigis on säilitanud oma elukoha viimati nimetatud riigis, tingimusel et see riik on liidu liige. See säte kehtib ka abikaasa kohta, kui abikaasa ei tegutse iseseisvalt tasustataval töökohal, ning käesolevas artiklis nimetatud isikute ülalpidamisel ja hoole all olevate laste kohta.

Esimeses lõigus nimetatud isikutele kuuluv vallasvara, mis asub selle riigi territooriumil, kus nad viibivad, on selles riigis vabastatud pärandimaksust. Pärandimaksu suurust määrates loetakse selline vara nende isikute maksustavas elukohariigis asuvaks, arvestades kolmandate riikide õigusi ja topeltmaksustamist käsitlevate rahvusvaheliste konventsioonide võimalikku kohaldamist.

Käesoleva artikli sätete kohaldamisel ei arvestata sellist elukohta, mis on seotud üksnes kohustuste täitmisega muude rahvusvaheliste organisatsioonide teenistuses.

### ARTIKKEL 14

Liidu ametnike ja muude teenistujate sotsiaalkindlustustagatiste kava määratakse kindlaks Euroopa seadusega. Kõnealune seadus võetakse vastu pärast konsulteerimist asjaomaste institutsioonidega.

## ARTIKKEL 15

Liidu ametnike ja muude teenistujate kategooriad, kelle kohta osaliselt või täielikult kehtivad artikli 11, artikli 12 teise lõigu ja artikli 13 sätted määratakse kindlaks Euroopa seadusega. Kõnealune seadus võetakse vastu pärast konsulteerimist asjaomaste institutsioonidega.

Liikmesriikide valitsustele teatatakse korrapäraselt sellistesse kategooriatesse kuuluvate ametnike ja muude teenistujate nimed, ametinimetused ja aadressid.

## VI PEATÜKK

### LIIDU JUURDE AKREDITEERITUD

#### KOLMANDATE RIIKIDE

#### ESINDUSTE PRIVILEEGID

#### JA IMMUNITEEDID

## ARTIKKEL 16

Liikmesriik, mille territooriumil on liidu institutsiooni asukoht, annab kolmandate riikide esindustele, mis on akrediteeritud liidu juurde, tavapärased diplomaatilised privileegid ja immunitetid.

## VII PEATÜKK

### ÜLDSÄTTED

#### ARTIKKEL 17

Liidu ametnikele ja muudele teenistujatele antakse privileegid, immunitetid ja soodustused üksnes liidu huvides.

Iga liidu institutsioon peab ametnikule või muule teenistujale antud immuniteedi tühistama alati, kui kõnealune institutsioon leiab, et sellise immuniteedi tühistamine ei ole vastuolus liidu huvidega.

#### ARTIKKEL 18

Käesoleva protokolliga kohaldamisel teevad liidu institutsioonid koostööd asjaomaste liikmesriikide vastutavate asutustega.

#### ARTIKKEL 19

Artiklid 11 kuni 14 ja 17 on kohaldatavad komisjoni liikmete suhtes.



## ARTIKKEL 20

Artiklid 11 kuni 14 ja 17 on kohaldatavad Euroopa Liidu Kohtu kohtunike, kohtujuristide, kohtusekretäride ja kaasettekandjate suhtes, ilma et eelöeldu piiraks protokollil Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kinnitamise kohta, kohtunike ja kohtujuristide kohtulikku puutumatus käsitleva artikli 3 sätete kohaldamist.

Artiklid 11 kuni 14 ja 17 on samuti kohaldatavad kontrollikoja liikmete suhtes.

## ARTIKKEL 21

Käesolevat protokollil kohaldatakse ka Euroopa Keskpanga, selle organite liikmete ja selle personali suhtes, piiramata protokollil Euroopa Keskpankade Süsteemi ning Euroopa Keskpanga põhikirja kinnitamise kohta, kohaldamist.

Lisaks on Euroopa Keskpank vabastatud mis tahes kujul maksustamisest või muust sellelaadsest kohustusest tema kapitali mis tahes suurenemise korral ning eri formaalsustest, mida võidakse sellega siduda riigis, kus on kõnealuse panga alaline asukoht. Kõnealuse panga ja selle organite tegevust, mis on kooskõlas Euroopa Keskpankade Süsteemi ning Euroopa Keskpanga põhikirjaga, ei maksustata käibemaksuga.

## ARTIKKEL 22

Käesolevat protokollil kohaldatakse ka Euroopa Investeerimispanka, selle organite liikmete ja selle personali suhtes ning selle töös osalevate liikmesriikide esindajate suhtes, piiramata panga põhikirja kinnitava protokollil kohaldamist.

Peale selle on Euroopa Investeerimispank vabastatud mis tahes kujul maksustamisest või muust sellelaadsest kohustusest tema kapitali mis tahes suurenemise korral ning mitmesugustest formaalsustest, mida võidakse sellega siduda riigis, kus on kõnealuse panga asukoht. Samamoodi ei tulene mingeid makse panga tegevuse lõpetamisest või likvideerimisest. Lõpuks ei kuulu käibemaksu alla panga ja tema organite tegevus, mis on kooskõlas tema põhikirjaga.

## 8. PROTOKOLL

TAANI KUNINGRIIGI, IIRIMAA NING  
SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIGI,  
KREEKA VABARIIGI, HISPAANIA KUNINGRIIGI  
JA PORTUGALI VABARIIGI NING AUSTRIA VABARIIGI,  
SOOME VABARIIGI JA ROOTSI KUNINGRIIGI  
ÜHINEMISLEPINGUTE JA –AKTIDE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEENUTADES, et Taani Kuningriik, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ühinesid Euroopa ühendustega 1. jaanuaril 1973. aastal; et Kreeka Vabariik ühines Euroopa ühendustega 1. jaanuaril 1981. aastal; et Hispaania Kuningriik ja Portugali Vabariik ühinesid Euroopa ühendustega 1. jaanuaril 1986. aastal; et Austria Vabariik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik ühinesid 1. jaanuaril 1995. aastal Euroopa ühendustega ja Euroopa Liidu lepingu alusel asutatud Euroopa Liiduga;

ARVESTADES, et põhiseaduse artikli IV-437 lõige 2 näeb ette eespool osutatud ühinemislepingute kehtetuks tunnistamise;

ARVESTADES, et kõnealuste ühinemislepingute ja nendele lisatud aktide teatud sätted on jätkuvalt asjakohased; ning et põhiseaduse artikli IV-437 lõikes 2 nähakse ette, et sellised sätted tuleb sätestada protokollis või tuleb neile protokollis viidata, et nad jääksid kehtima ning nende õiguslik toime säiliks;

NING ARVESTADES, et nende sätete põhiseadusega vastavusse viimiseks on vaja teha tehnilisi kohandusi, muutmata nende sätete õigusjõudu,

ON KOKKU LEPPINUD, et Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatakse järgmised sätted:

## I JAOTIS

## ÜHISSÄTTED

## ARTIKKEL 1

Ühinemislepingutest tulenevad õigused ja kohustused, millele viidatakse põhiseaduse artikli IV-437 lõike 2 punktides a–d, jõustusid nendes lepingutes sätestatud tingimustel järgmistel kuupäevadel:

- a) 1. jaanuaril 1973 Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemisleping;
- b) 1. jaanuaril 1981 Kreeka Vabariigi ühinemisleping;
- c) 1. jaanuaril 1986 Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemisleping;
- d) 1. jaanuaril 1995 Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemisleping.

## ARTIKKEL 2

1. Artiklis 1 nimetatud ühinevad riigid peavad ühinema järgmiste, enne oma liitumist sõlmitud lepingute ja konventsioonidega, kui need lepingud või konventsioonid on veel jõus:
  - a) teiste liikmesriikide vahel sõlmitud lepingud ja konventsioonid, mis põhinevad Euroopa Ühenduse asutamislepingul, Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingul või Euroopa Liidu lepingul, või mis on lahutamatud nimetatud lepingute eesmärkide saavutamisest, või mis on seotud ühenduste või liidu toimimise või selle tegevusega;
  - b) lepingud ja konventsioonid, mis teised liikmesriigid on sõlminud kas ühiselt Euroopa ühenduste, ühe või enama kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga, ning kõnealuste lepingute või konventsioonidega seotud lepingud. Selles suhtes annavad liit ja teised liikmesriigid abi artiklis 1 osutatud ühinevatele riikidele.
2. Vajaduse korral võtavad uued liikmesriigid asjakohased meetmed, et kohandada oma seisukohti rahvusvaheliste organisatsioonide ja nende rahvusvaheliste lepingute suhtes, milles osalevad ka liit või Euroopa Aatomienergiaühendus või teised liikmesriigid, liiduga ühinemisest tulenevate õiguste ja kohustustega.

### ARTIKKEL 3

Ühinemisaktide sätted, mille eesmärgiks või tagajärjeks on Euroopa Ühenduste Kohtu ja üldkohtu tõlgenduses tunnistada kehtetuks või muuta, teisiti kui üleminekumeetmena, Euroopa ühenduste või Euroopa Liidu lepinguga asutatud Euroopa Liidu institutsioonide, organisatsioonide või asutuste poolt vastu võetud akte, jäävad jõusse, kohaldades teist lõiku.

Esimeses lõigus osutatud sätetel on sama õiguslik toime nagu aktidel, mida nad kehtetuks tunnistavad või muudavad, ning neile kohaldatakse samu eeskirju, mida kõnealustele aktidele.

### ARTIKKEL 4

Euroopa ühenduste või Euroopa Liidu lepinguga asutatud Euroopa Liidu institutsioonide, organisatsioonide või asutuste aktide tekstid, mis on vastu võetud enne artiklis 1 osutatud ühinemisi, ja mis on hiljem järjestikku koostatud inglise ja taani keeles, kreeka keeles, hispaania ja portugali keeles ning soome ja rootsi keeles, on autentsed alates artiklis 1 osutatud asjaomastest ühinemiskuupäevadest samadel tingimustel kui teistes keeltes koostatud ja autentsed tekstid.

## ARTIKKEL 5

Käesoleva protokollil üleminikusätted, kui need ei ole enam kohaldatavad, võib kehtetuks tunnistada nõukogu Euroopa seadusega. Nõukogu teeb ühehäälselt otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## II JAOTIS

### TAANI KUNINGRIIGI, IIRIMAA NING SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIGI ÜHINEMISTINGIMUSI KÄSITLEVA AKTI SÄTTED

#### 1. jagu

#### Sätted Gibraltari kohta

## ARTIKKEL 6

1. Institutsioonide akte, mis käsitlevad põhiseaduse I lisas esinevaid tooteid ja tooteid, mille suhtes ühise põllumajanduspoliitika rakendamise tulemusena kehtivad liitu importimisel erieeskirjad, ega kumuleeruva käibemaksu alaste liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist käsitlevaid akte ei kohaldata Gibraltari suhtes, kui nõukogu ei võta vastu Euroopa otsust, mis sätestab teisiti. Nõukogu teeb otsuse ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal.



2. Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemist käsitleva akti II lisa punktis VI<sup>1</sup> määratletud Gibralteri olukord säilitatakse.

## 2. jagu

Sätted Fääri saarte kohta

### ARTIKKEL 7

Fääri saartel elavaid Taani kodanikke käsitletakse liikmesriigi kodanikena põhiseaduse tähenduses üksnes alates kuupäevast, mil kõnealune põhiseadus muutub kohaldatavaks kõnealuste saarte suhtes.

## 3. jagu

Sätted Kanalisaarte ja Mani saare kohta

### ARTIKKEL 8

1. Liidu tolliküsimuste ja koguseliste piirangute eeskirju, eriti tollimakse, kõiki samaväärse toimega makse ning ühist tollitariifistikku kohaldatakse Kanalisaarte ja Mani saare suhtes samadel tingimustel, kui neid kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes.

---

<sup>1</sup> EÜT L 73, 27.3.1972, lk. 47.

2. Põllumajandustoodete ja nendest töödeldud toodete osas, mille kohta kehtib kaubanduse erirežiim, kohaldatakse liidu eeskirjadega ette nähtud ning Ühendkuningriigis kohaldatavaid impordimakse ja muid impordimeetmeid kolmandate riikide suhtes.

Samuti kohaldatakse selliseid liidu eeskirjade sätteid, mis on vajalikud võimaldamaks nende toodete vaba liikumist ja kaubanduse normaalsete konkurentsitingimuste järgimist.

Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu Euroopa määrused või otsused, mis kehtestavad tingimused, mille alusel kohaldatakse eelnevates lõikudes märgitud sätteid kõnealuste territooriumide suhtes.

#### ARTIKKEL 9

Liidu õigus ei mõjuta Kanalisaarte või Mani saare elanike õigusi Ühendkuningriigis. Selliste isikute suhtes ei kehti siiski isikute ja teenuste vaba liikumist käsitlevad liidu õiguse sätted.

#### ARTIKKEL 10

Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu sätteid, mis on kohaldatavad isikute või ettevõtjate suhtes kõnealuse lepingu artikli 196 tähenduses, kohaldatakse kõnealuste isikute või ettevõtjate suhtes, kui need elavad või asuvad käesoleva protokollis artiklis 8 osutatud territooriumidel.

## ARTIKKEL 11

Artiklis 8 osutatud territooriumide asutused kohaldavad liidu kõigi füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes ühesugust režiimi.

## ARTIKKEL 12

Kui käesolevas jaos määratletud korra kohaldamise jooksul ilmnevad liidu ja artiklis 8 osutatud territooriumide vahelises suhtlemises ükskõik kummal poolel raskused, paneb komisjon viivitamata nõukogule ette kaitsemeetmed, mida ta vajalikuks peab, ja täpsustab nende kohaldamistingimused.

Nõukogu võtab vastu asjakohased Euroopa määrused või otsused ühe kuu jooksul.

## ARTIKKEL 13

Käesolevas jaos käsitletakse Kanalisaarte või Mani saare elanikku Briti kodanikuna, kel on kõnealune kodakondsus sel põhjusel, et tema ise, tema vanem või vanavanem on sündinud, lapsendatud, naturaliseeritud või registreeritud kõnealustel saartel. Sellist isikut ei käsitleta selles mõttes Kanalisaarte või Mani saare elanikuna, kui tema ise, tema vanem või vanavanem on sündinud, lapsendatud, naturaliseeritud või registreeritud Ühendkuningriigis. Samuti ei käsitleta teda sellisena, kui ta ükskõik millal on elanud viis aastat Ühendkuningriigis.

Selliste isikute kindlakstegemiseks vajalikud haldusmeetmed tehakse teatavaks komisjonile.

#### 4. jagu

### Sätted industrialiseerimise ja majanduse arengu poliitika rakendamise kohta Iirimaal

#### ARTIKKEL 14

Liikmesriigid võtavad arvesse tõsiasi, et Iiri valitsus on asunud rakendama industrialiseerimise ja majanduse arengu poliitikat, mille eesmärgiks on ühtlustada Iiri elatustase teiste liikmesriikide elatustasemega ja kõrvaldada tööpuudus, tasandades järk-järgult arengutasemete piirkondlikke erinevusi.

Nad tunnistavad, et kõnealuse poliitika eesmärkide saavutamine on nende ühistes huvides ja nõustuvad sel eesmärgil soovitama institutsioonidel rakendada kõiki põhiseadusega ette nähtud meetmeid ja menetlusi, eelkõige kasutada sobivalt liidu ressursse, mis on mõeldud selle eesmärkide saavutamiseks.

Liikmesriigid tunnistavad eelkõige, et põhiseaduse artiklite III-167 ja III-168 kohaldamisel on vajalik arvesse võtta majanduse laiendamise ja elanikkonna elatustaseme tõstmise eesmäärke.

## 5. jagu

## Sätted teabevahetuse kohta Taaniga tuumaenergia vallas

## ARTIKKEL 15

1. Alates 1. jaanuarist 1973 antakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 13 kohaselt liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele edastatud teave Taani käsutusse, kes levitab seda piiratult omal territooriumil kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.
2. Alates 1. jaanuarist 1973 annab Taani lõikes 3 täpsustatud sektorites Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse võrdväärse koguse teavet. Kõnealune teave esitatakse üksikasjalikult komisjonile edastatavas dokumendis. Komisjon edastab selle teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklis 13 sätestatud tingimustel ühenduse ettevõtjatele.

3. Sektorid, mille kohta Taani edastab Euroopa Aatomienergiaühendusele teavet, on järgmised:

- a) raske vee aeglustiga ja orgaanilise vedelikuga jahutatud reaktor DOR;
- b) raske vee survevesireaktorid DT-350 ja DK-400;
- c) kõrgtemperatuuriga gaasikaar;
- d) seadistamine ja elektrooniline erivarustus;
- e) töökindlus;
- f) reaktorifüüsika, reaktoridünaamika ja soojusvahetus;
- g) materjalide ja varustuse reaktorisene testimine.

4. Taani kohustub varustama Euroopa Aatomienergiaühendust igasuguse teabega, mis täiendab edastatavaid aruandeid, eelkõige Euroopa Aatomienergiaühenduse või liikmesriigi ametnike külaskäigul Risö keskusesse, iga üksikjuhtumi osas vastastikuse kokkuleppega määratavate tingimuste kohaselt.

#### ARTIKKEL 16

1. Sektorites, kus Taani annab teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse, annavad pädevad asutused ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele nõudmise korral välja kaubanduslikel tingimustel litsentse, kui neil on ainuõigus liikmesriikides registreeritud patentidele ja kui neil ei ole mingit kohustust anda või pakkuda kolmandatele isikutele ainulitsentse või osalisi ainulitsentse kõnealuste patendiõiguste kohta.

2. Ainulitsentsi või osalise ainulitsentsi väljaandmise korral julgustab Taani selliseid litsentsiandjaid andma liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele kaubanduslikel tingimustel välja all-lihtsente ning hõlbustab seda tegevust.

Kõnealused ainulitsentsid või osalised ainulitsentsid antakse välja tavapärastel kaubanduslikel tingimustel.

#### 6. jagu

Sätted teabevahetuse kohta  
Iirimaaga tuumaenergia vallas

#### ARTIKKEL 17

1. Alates 1. jaanuarist 1973 antakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 13 kohaselt liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele edastatud teave Iirimaa käsutusse, kes levitab seda piiratult omal territooriumil kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.

2. Alates 1. jaanuarist 1973 annab Iirimaa Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse Iirimaal tuumaenergia vallas omandatud teabe, mida levitatakse piiratult niivõrd, kuivõrd tegemist ei ole puhtal kujul kommertsrakendustega. Komisjon edastab selle teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklis 13 sätestatud tingimustel ühenduse ettevõtjatele.

3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teave käsitleb põhiliselt uuringuid energeetikareaktori arendamiseks ning tööd radioisotoopidega ja nende kasutamist meditsiinis, sealhulgas kiirguskaitse probleemide valdkonnas.

## ARTIKKEL 18

1. Sektorites, kus Iirimaa annab teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse, annavad pädevad asutused ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele nõudmise korral välja kaubanduslikel tingimustel litsentse, kui neil on ainuõigus liikmesriikides registreeritud patentidele ja kui neil ei ole mingit kohustust anda või pakkuda kolmandatele osapooltele ainulitsentse või osalisi ainulitsentse kõnealuste patendiõiguste kohta.

2. Ainulitsentsi või osalise ainulitsentsi väljaandmise korral julgustab Iirimaa selliseid litsentsiandjaid andma ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele kaubanduslikel tingimustel välja all-litsentse ning hõlbustab seda tegevust.

Kõnealused ainulitsentsid või osalised ainulitsentsid antakse välja tavapärasel kaubanduslikel tingimustel.



## 7. jagu

Sätted teabevahetuse kohta Ühendkuningriigiga  
tuumaenergia vallas

## ARTIKKEL 19

1. Alates 1. jaanuarist 1973 antakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 13 kohaselt liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele edastatud teave Ühendkuningriigi käsutusse, kes levitab seda piiratult omal territooriumil kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.
2. Alates 1. jaanuarist 1973 annab Ühendkuningriik Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemistingimusi käsitleva akti protokolli nr 28 lisas<sup>1</sup> esitatud nimekirjas sätestatud sektorites Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse võrdväärse koguse teavet. Kõnealune teave esitatakse üksikasjalikult komisjonile edastatavas dokumendis. Komisjon edastab selle teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklis 13 sätestatud tingimustel ühenduse ettevõtjatele.

---

<sup>1</sup> EÜT L 73, 27.3.1972, lk 84.

3. Pidades silmas ühenduse suuremat huvi teatavate sektorite vastu pöörab Ühendkuningriik erilist tähelepanu teabe edastamisele järgmistes sektorites:

- a) kiirete reaktorite uuringud ja arendus (sealhulgas ohutus);
- b) alusuuringud (kohaldatav reaktoritüüpide suhtes);
- c) reaktori ohutus (muud reaktorid peale kiirete reaktorite);
- d) metallurgia, teras, tsirkooniumisulamid, betoon;
- e) struktuurimaterjalide sobivus;
- f) eksperimentaalne kütusetootmine;
- g) termohüdrodünaamika;
- h) seadistamine.

## ARTIKKEL 20

1. Nendes valdkondades, kus Ühendkuningriik annab teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse, annavad pädevad asutused ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele nõudmise korral välja kaubanduslikel tingimustel litsentse, kui neil on ainuõigus ühenduse liikmesriikides registreeritud patentidele ja kui neil ei ole mingit kohustust anda või pakkuda kolmandatele osapooltele ainulitsentse või osalisi ainulitsentse kõnealuste patendiõiguste kohta.

2. Ainulitsentsi või osalise ainulitsentsi väljaandmise korral julgustab Ühendkuningriik selliseid litsentsiandjaid andma ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele välja kaubanduslikel tingimustel all-litsentse ja hõlbustab seda tegevust.

Kõnealusel ainulitsentsid või osalised ainulitsentsid antakse välja tavapärasel kaubanduslikel tingimustel.

### III JAOTIS

#### KREEKA VABARIIGI ÜHINEMIST KÄSITLEVA AKTI SÄTTED

##### 1. jagu

Sätted tollimaksuvabastuse kohta,  
mille Kreeka annab teatavate kaupade importimisel

#### ARTIKKEL 21

Põhiseaduse artikkel III-151 ei takista Kreeka Vabariiki säilitamast vabastusmeetmeid, mis on vastu võetud enne 1. jaanuari 1979 vastavalt järgmistele seadustele:

- a) seadus nr 4171/61 (riigi majanduse arengu toetamise üldmeetmed),
- b) dekreet-seadus nr 2687/53 (väliskapitali investeerimine ja kaitse),

- c) seadus nr 289/76 (piirialade arengu edendamise soodustused ja kõikide sellega seotud küsimuste reguleerimine),

kuni nende lepingute aegumiseni, mille Kreeka Vabariigi valitsus on sõlminud kõnealustest meetmetest kasusaajatega.

## 2. jagu

Sätted maksustamise kohta

### ARTIKKEL 22

Kreeka Vabariigi ühinemistingimuste akti VIII lisa<sup>1</sup> punktis II.2 loetletud akte kohaldatakse Kreeka Vabariigi suhtes vastavalt eespool nimetatud lisas sätestatud tingimustele, välja arvatud selle punktidele 9 ja 18.b tehtud viidete osas.

## 3. jagu

Sätted puuvilla kohta

### ARTIKKEL 23

1. Käesolev jagu käsitleb kraasimata või kammimata puuvilla, mis kuulub koondnomenklatuuri alamrubriiki nr 520 100.

---

<sup>1</sup> EÜT L 291, 19.11.1979, lk 163.

2. Liidus võetakse kasutusele süsteem eelkõige selleks, et:
  - a) toetada puuvilla tootmist liidu sellistes piirkondades, kus see on põllumajanduse jaoks tähtis,
  - b) võimaldada asjaomastel tootjatel teenida rahuldavat sissetulekut,
  - c) stabiliseerida turgu struktuuri parandamisega tarnimise ja turustamise tasandil.
3. Lõikes 2 nimetatud süsteem hõlmab tootmisabi.
4. Selleks et võimaldada puuvillatootjatel keskendada pakkumist ja kohandada tootmist turunõuetele, kehtestatakse tootjate ühenduste ja selliste ühenduste liitude moodustamist julgustav kord.

Kõnealuse korraga nähakse ette toetused selleks, et soodustada tootjate ühenduste moodustamist ja hõlbustada nende toimimist.

Kõnealusest korrrast võivad kasu saada üksnes need ühendused, mis:

- a) on moodustatud tootjate eneste algatusel,
  - b) pakuvad oma tegevuse kestuse ja tõhususe suhtes piisavaid tagatise,
  - c) on pälvinud asjaomase liikmesriigi tunnustuse.
5. Liidu kaubandussüsteemi kolmandate riikide suhtes ei mõjutata. Seda silmas pidades on eriti lubamatu sätestada importi kitsendavaid meetmeid.

6. Käesoleva jao alusel kehtestatud süsteemi tehtavad vajalikud muudatused kehtestatakse nõukogu Euroopa seadusega.

Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu Euroopa määrused ja otsused, millega kehtestatakse selle jao rakendamiseks vajalikud üldeeskirjad.

Nõukogu teeb otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

#### 4. jagu

Sätted Kreeka majandusliku ja tööstusliku arengu kohta

### ARTIKKEL 24

Liikmesriigid võtavad arvesse asjaolu, et Kreeka Vabariigi valitsus on alustanud sellise industrialiseerimise ja majandusarengu poliitika rakendamist, mis on mõeldud Kreeka elatustaseme vastavusseviimiseks muude liikmesriikide omaga ja osalise tööpuuduse kõrvaldamiseks, samal ajal vähendades järk-järgult erinevusi piirkondade arengutasemetes.

Nad tunnistavad, et kõnealuse poliitika eesmärkide saavutamine on nende ühistes huvides.

Selleks rakendavad institutsioonid kõiki põhiseadusega ette nähtud meetmeid ja menetlusi, kasutades eelkõige sobivalt liidu ressursse, mis on mõeldud selle eesmärkide saavutamiseks.

Eelkõige on põhiseaduse artiklite III-167 ja III-168 kohaldamisel vaja arvesse võtta majanduse laiendamise ja elanikkonna elatustaseme tõstmise eesmärgi.

## 5. jagu

Sätted teabevahetuse kohta  
Kreekaga tuumaenergia vallas

## ARTIKKEL 25

1. Alates 1. jaanuarist 1981 antakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 13 kohaselt liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele edastatud teave Kreeka Vabariigi käsutusse, kes levitab seda oma territooriumil piiratult kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.
2. Alates 1. jaanuarist 1981 annab Kreeka Vabariik Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse Kreekas tuumaenergia vallas omandatud teabe, mida levitatakse piiratult niivõrd, kuivõrd tegemist ei ole puhtal kujul kommertsrakendustega. Komisjon edastab selle teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklis 13 sätestatud tingimustel ühenduse ettevõtjatele.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teave käsitleb peamiselt:
  - a) uuringuid raadioisotoopide kasutamise kohta järgmistes valdkondades: meditsiin, põllumajandus, entomoloogia, keskkonnakaitse,
  - b) tuumatehnoloogia kasutamist arheomeetrias,
  - c) elektrooniliste meditsiiniseadmete arendamist,
  - d) radioaktiivsete maakide geoloogilise luure meetodite arendamist.

## ARTIKKEL 26

1. Sektorites, kus Kreeka Vabariik annab teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse, väljastavad pädevad asutused ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele nõudmise korral kaubanduslikel tingimustel litsentse, kui neil on ainuõigus ühenduse liikmesriikides registreeritud patentidele ja kui neil ei ole mingit kohustust anda või pakkuda kolmandatele isikutele ainulitsentse või osalisi ainulitsentse kõnealuste patendiõiguste kohta.

2. Ainulitsentsi või osalise ainulitsentsi väljaandmise korral julgustab Kreeka Vabariik selliseid litsentsiandjaid andma ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele kaubanduslikel tingimustel välja all-litsentse ning hõlbustab seda tegevust.

Kõnealused ainulitsentsid või osalised ainulitsentsid antakse välja tavapärasel kaubanduslikel tingimustel.



## IV JAOTIS

HISPAANIA KUNINGRIIGI JA PORTUGALI VABARIIGI  
ÜHINEMISTINGIMUSI KÄSITLEVA AKTI SÄTTED

## 1. jagu

## Finantssätted

## ARTIKKEL 27

Käibemaksust laekuvad omavahendid arvutatakse ja seda kontrollitakse nii, nagu kuuluksid Kanaari saared ning Ceuta ja Melilla kuuenda nõukogu direktiivi 77/388/EMÜ (17. mai 1977) (kumuleerivate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas) territoriaalsesse kohaldamisalasse.

## 2. jagu Sätted patentide kohta

### ARTIKKEL 28

Hispaania siseriikliku õiguse tõendamiskohustusega seotud sätteid, mis on vastu võetud Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemistingimusi käsitleva akti protokoll nr 8 lõike 2 alusel, ei kohaldata kui on esitatud patendi rikkumise hagi teise patendiomaniku vastu, kellel on hageja poolt patenteeritud meetodil valmistatud tootega identse toote valmistamise meetodi patent, juhul kui nimetatud teine patent on välja antud enne 1. jaanuari 1986.

Juhul, kui tõendamiskohustuse üleminekut ei kohaldata, nõuab Hispaania Kuningriik patendi omanikult ka edaspidi oma õiguste rikkumise kohta tõendite esitamist. Kõigil nendel juhtudel kohaldab Hispaania Kuningriik “arestimiseks-kirjeldamiseks” nimetatavat kohtumenetlust.

“Arestimine-kirjeldamine” tähendab esimeses ja teises lõigus osutatud süsteemi kuuluvat menetlust, mille alusel võib iga isik, kellel on õigus esitada rikkumise puhul hagi, nõuda, et pärast tema taotluse põhjal kohtuotsuse tegemist koostaksid kohtutäitur ja teda abistavad eksperdid väidetava rikkuja valdustel kõnealuste protsesside üksikasjaliku kirjelduse, tehes eelkõige valguskoopiaid tehnilistest dokumentidest, koos tegeliku arestimisega või ilma. Selle kohtuotsusega võidakse ette näha kautsjoni maksmine, mis on mõeldud väidetavale rikkujale kahjude korvamiseks, juhul kui “arestimine-kirjeldamine” põhjustab kahju.

## ARTIKKEL 29

Portugali siseriikliku õiguse tõendamiskohustusega seotud sätteid, mis on vastu võetud Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemistingimusi käsitleva akti protokoll nr 19 lõike 2 alusel, ei kohaldata kui on esitatud patendi rikkumise hagi teise patendiomaniku vastu, kellel on hageja poolt patenteeritud meetodil valmistatud tootega identse toote valmistamise meetodi patent, juhul kui nimetatud teine patent on välja antud enne 1. jaanuari 1986.

Juhul, kui tõendamiskohustuse üleminekut ei kohaldata, nõuab Portugali Vabariik patendi omanikult ka edaspidi oma õiguste rikkumise kohta tõendite esitamist. Kõigil nendel juhtudel kohaldab Portugali Vabariik “arestimiseks-kirjeldamiseks” nimetatavat kohtumenetlust.

“Arestimine-kirjeldamine” tähendab esimeses ja teises lõigus osutatud süsteemi kuuluvat menetlust, mille alusel võib iga isik, kelle on õigus esitada rikkumise puhul hagi, nõuda, et pärast tema taotluse põhjal kohtuotsuse tegemist koostaksid kohtutäitur ja teda abistavad eksperdid väidetava rikkuja valdustel kõnealuste protsesside üksikasjaliku kirjelduse, tehes eelkõige valguskoopiaid tehnilistest dokumentidest, koos tegeliku arestimisega või ilma. Selle kohtuotsusega võidakse ette näha kautsjoni maksmine, mis on mõeldud väidetavale rikkujale kahjude korvamiseks, juhul kui “arestimine-kirjeldamine” põhjustab kahju.

### 3. jagu

Lisakohustuste mehhanismi liidu ja kolmandate riikide vaheliste kalastuskokkulepete raames käsitlevad sätted

#### ARTIKKEL 30

1. Käesolevaga seatakse liidu ja asjaomaste kolmandate riikide vahelistest kalastuskokkulepetest tulenevate kohustuste raames sisse kolmanda riigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes kala püüdvate liidu liikmesriigi lippu kandvate laevade lisatoimingute erisüsteem.
2. Toimingud, mida võib lõigetes 3 ja 4 osutatud tingimustel ja piirangutega teostada lisaks kalapüügile, on seotud:
  - a) asjaomase kolmanda riigi territooriumil selliste kalastussaaduste töötlemisega, mille liikmesriigi lippu kandvad laevad on püüdnud kõnealuse kolmanda riigi vetes kalastuskokkuleppele vastava kalapüügi käigus, et turustada neid saadusi liidu turul ühise tollitariifistiku 3. peatükki kuuluvate rubriikide raames,
  - b) ühise tollitariifistiku 3. peatüki alla kuuluvate kalastussaaduste peale- või ümberlaadimisega liikmesriigi lippu kandva laeva pardale kalastuskokkuleppega ettenähtud tegevuse raames, et neid saadusi vedada ja töödelda, eesmärgiga turustada neid liidu turul.

3. Lõikes 2 nimetatud toimingutega hõlmatud saaduste importimisel liitu kohaldatakse ühise tollitariifistiku tollimaksude täielikku või osalist edasilükkamist või erilist maksusüsteemi selliste tingimuste ja täiendavate piirangute alusel, mis määratakse igal aastal kindlaks seoses kõnealustest kokkulepetest ja nendega kaasnevatest üksikasjalikest eeskirjadest tulenevate kalastusvõimaluste hulgaga.

4. Euroopa seaduse või raamseadusega sätestatakse selle süsteemi kohaldamise üldeeskirjad ja eelkõige kriteeriumid kõnealuste koguste kindlaksmääramiseks ja jaotamiseks.

Selle süsteemi üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja asjakohased kogused võetakse vastu määruse (EÜ) nr 104/2000 artiklis 37 ettenähtud korras.

#### 4. jagu

#### Sätted Ceuta ja Melilla kohta

#### 1. alajagu

#### Üldsätted

### ARTIKKEL 31

1. Ceuta ja Melilla suhtes kohaldatakse põhiseadust ning institutsioonide akte, kui lõigetes 2 ja 3 osutatud eranditest ning muudest käesoleva jao sätetest ei tulene teisiti.

2. Tingimused, mille alusel põhiseaduse kaupade vaba liikumist käsitlevaid sätteid ning institutsioonide tollialaseid õigusakte ja kaubanduspoliitikat käsitlevaid akte kohaldatakse Ceuta ja Melilla suhtes, on sätestatud käesoleva jao 3. alajaos.

3. Ilma et see piiraks artikli 32 erisätete kohaldamist, ei kohaldata institutsioonide ühist põllumajanduspoliitikat ja ühist kalanduspoliitikat käsitlevaid akte Ceuta ega Melilla suhtes.

4. Hispaania Kuningriigi taotlusel, võib Euroopa seaduste või raamseadustega:

- a) otsustada arvata Ceuta ja Melilla liidu tolliterritooriumi koosseisu;
- b) määratleda kohased meetmed, mille eesmärgiks on liidu õiguse kehtivate sätete laiendamine Ceutale ja Melillale.

Omal algatusel või liikmesriigi taotlusel toimiva komisjoni ettepaneku põhjal võib nõukogu võtta vastu Ceuta ja Melilla suhtes kehtivas korras vajalikke muudatusi tegeva Euroopa seaduse või raamseaduse.

Nõukogu teeb ühehääelse otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## 2. alajagu

### Sätted ühise kalanduspoliitika kohta

#### ARTIKKEL 32

1. Kui lõikest 2 ei tulene teisiti ja ilma et see piiraks 3. alajao kohaldamist, ei kohaldata ühist kalanduspoliitikat ei Ceuta ega Melilla suhtes.
2. Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu Euroopa seadused, raamseadused või otsused, millega:
  - a) määratletakse struktuurimeetmed, mida võib Ceuta ja Melilla kasuks kehtestada;
  - b) määratletakse kohane kord kõigi või osa Ceuta ja Melilla huvide arvessevõtmiseks aktide puhul, mida ta teeb igaks üksikjuhuks eraldi liidu läbirääkimiste kohta, mille eesmärgiks on kalanduskokkulepete ülevõtmine või sõlmimine kolmandate riikidega, ning Ceuta ja Melilla erihuvide kohta rahvusvaheliste kalandusalaste konventsioonide raames, milles liit on osaline.
3. Vajaduse korral võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal vastu Euroopa seadused, raamseadused või otsused, mis määratlevad vastavatele kalastusvöönditele ja nende varudele vastastikuse juurdepääsu võimalused ja tingimused. Nõukogu otsustab ühehäälselt.

4. Lõigetes 2 ja 3 osutatud Euroopa seadused või raamseadused võetakse vastu pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

### 3. alajagu

Sätted kaupade vaba liikumise,  
tollialaste õigusaktide ja kaubanduspoliitika kohta

## ARTIKKEL 33

1. Ceutast või Melillast pärinevaid tooteid ning kolmandatest riikidest Ceutasse või Melillasse seal nende suhtes kohaldatava korra kohaselt imporditavaid tooteid ei käsitleta liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse laskmise korral põhiseaduse artikli III-151 lõigete 1, 2 ja 3 tingimustele vastavate toodetena.
2. Liidu tolliterritoorium ei hõlma Ceutat ja Melillat.
3. Kui käesolevas alajaos ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse väliskaubandust käsitlevaid institutsioonide tollialaseid õigusakte ühesugustel tingimustel ühelt poolt liidu tolliterritooriumi ja teiselt poolt Ceuta ja Melilla vahelise kaubanduse suhtes.
4. Kui käesolevas alajaos ei ole sätestatud teisiti, ei kohaldata Ceuta ega Melilla suhtes kaubanduspoliitikat käsitlevaid institutsioonide ühepoolseid või kokkuleppega jõustatud õigusakte, mis on otseselt seotud kaupade impordi ja ekspordiga.
5. Kui käesolevas jaotises ei ole sätestatud teisiti, kohaldab liit oma kaubanduses Ceuta ja Melillaga põhiseaduse I lisaga hõlmatud toodete osas üldist korda, mida ta kohaldab oma väliskaubanduse suhtes.



## ARTIKKEL 34

Kui artiklis 35 ei ole sätestatud teisiti, kaotatakse Ceutast ja Meillast pärinevate toodete liidu tolliterritooriumile importimisel kohaldatavad tollimaksud.

## ARTIKKEL 35

1. Ühise tollitariifistiku rubriikidesse 03.01, 03.02, 03.03, 16.04, 16.05 ja alamrubriikidesse 05.11.91 ja 23.01.20 kuuluvad ning Ceutast või Melillast pärinevad kalandustooted vabastatakse tariifikvootide piires, mis on arvutatud toodete lõikes aastatel 1982, 1983 ja 1984 tegelikult müüdud keskmiste koguste põhjal, tollimaksudest kogu liidu tolliterritooriumil.

Nende tariifikvootide alusel liidu tolliterritooriumile imporditud tooted lastakse vabasse ringlusse ainult siis, kui järgitakse ühise turukorraldusega kehtestatud eeskirju, eelkõige võrdlushindu.

2. Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal igal aastal vastu Euroopa määrused või otsused tariifikvootide avamise ja jaotamise kohta kooskõlas lõikes 1 sätestatuga.

## ARTIKKEL 36

1. Kui artikli 34 kohaldamine võib põhjustada Ceutast või Melillast pärinevate teatavate toodete impordi olulist suurenemist nii, et see võib kahjustada liidu tootjaid, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal võtta vastu Euroopa määruseid või otsuseid eritingimuste kehtestamiseks kõnealuste toodete sisenemise suhtes liidu tolliterritooriumile.

2. Kui seetõttu, et ühist kaubanduspoliitikat ja ühist tollitariifistikku ei kohaldata toorainete või vahesaaduste Ceutasse või Melillasse importimise suhtes, põhjustab Ceutast või Melillast pärineva toote importimine ühes või mitmes liikmesriigis toimuvale tootmistegevusele suurt kahju või võib seda põhjustada, võib komisjon liikmesriigi taotlusel või omal algatusel võtta asjakohaseid meetmeid.

#### ARTIKKEL 37

Liidu tolliterritooriumilt pärinevate toodete Ceutasse ja Meillasse importimisel kohaldatavad tollimaksud ja samaväärse toimega maksud kaotatakse.

#### ARTIKKEL 38

Tollimaksud ja samaväärse toimega maksud ning kauplemiskord, mida kohaldatakse Ceutasse ja Melillasse importimise korral kolmandatest riikidest pärinevate kaupade suhtes, ei või olla ebasoodsamad kui need, mida liit kohaldab vastavalt oma rahvusvahelistele kohustustele või oma sooduskorrale sellise kolmanda riigi suhtes, tingimusel et seesama kolmas riik kohaldab Ceutast ja Melillast importimise suhtes sedasama kohtlemist, mida liidu suhtes. Ceutasse ja Melillasse importimise suhtes kohaldatav kord ei või sellisest kolmandast riigist pärinevate kaupade puhul olla soodsam kui liidu tolliterritooriumilt pärinevate toodete impordi suhtes kohaldatav.

## ARTIKKEL 39

Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu Euroopa määrused või otsused, millega kehtestatakse käesoleva alajao rakenduseeskirjad ja eelkõige artiklites 34, 35 ja 37 nimetatud kaubanduse suhtes kohaldatavad päritolueeskirjad, sealhulgas päritolustaatusega toodete märgistamist ja päritolu kontrollimist käsitlevad sätted.

Nendes eeskirjades sisalduvad eelkõige sätted, mis käsitlevad toodete märgistamist ja/või sildistamist, laevade registreerimistingimusi ja segapäritolueeskirjade kohaldamist kalandustoodete suhtes, samuti sätted toodete päritolu kindlaksmääramiseks.

### 5. jagu

#### Sätted Hispaania piirkondliku arengu kohta

## ARTIKKEL 40

Liikmesriigid võtavad arvesse asjaolu, et Hispaania Kuningriigi valitsus on alustanud sellise piirkondliku arengu poliitika teostamist, mis on eelkõige mõeldud Hispaania vähem arenenud piirkondade ja alade majanduskasvu edendamiseks.

Nad tunnistavad, et selle poliitika eesmärkide saavutamine on nende ühine huvi.

Nad lepivad selleks, et hõlbustada Hispaania Kuningriigi valitsusel selle ülesande täitmist, kokku soovitada institutsioonidel kasutada kõiki põhiseaduses sätestatud vahendeid ja menetlusi, eelkõige kasutades asjakohaselt liidu vahendeid, mis on mõeldud liidu eesmärkide saavutamiseks;

Liikmesriigid tunnistavad eelkõige, et põhiseaduse artiklite III-167 ja III-168 kohaldamisel on vaja arvesse võtta Hispaania vähem arenenud piirkondade ja alade majanduse laienemise ning elanike elatustaseme tõstmise eesmärke.

## 6. jagu

### Sätted Portugali majandus- ja tööstusarengu kohta

#### ARTIKKEL 41

Liikmesriigid võtavad arvesse asjaolu, et Portugali Vabariigi valitsus on alustanud sellise industrialiseerimise ja majandusarengu poliitika rakendamist, mis on mõeldud Portugali elatustaseme vastavusseviimiseks muude liikmesriikide omaga ja osalise tööpuuduse kõrvaldamiseks, samal ajal vähendades järk-järgult erinevusi piirkondade arengutasemetes.

Nad tunnistavad, et selle poliitika eesmärkide saavutamine on nende ühine huvi.

Nad lepivad selleks kokku soovitada institutsioonidel kasutada kõiki põhiseaduses sätestatud vahendeid ja menetlusi, eelkõige kasutades asjakohaselt liidu vahendeid, mis on mõeldud liidu eesmärkide saavutamiseks.

Liikmesriigid tunnistavad eelkõige, et põhiseaduse artiklite III-167 ja III-168 kohaldamisel on vajalik arvesse võtta majanduse laiendamise ja elanikkonna elatustaseme tõstmise eesmärke.

## 7. jagu

### Sätted teabevahetuse kohta

### Hispaania Kuningriigiga tuumaenergia vallas

## ARTIKKEL 42

1. Alates 1. jaanuarist 1986 antakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 13 kohaselt liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele edastatud teave Hispaania Kuningriigi käsutusse, kes levitab seda oma territooriumil piiratult kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.
2. Alates 1. jaanuarist 1986 annab Hispaania Kuningriik Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse Hispaania tuumaenergia vallas omandatud teabe, mida levitatakse piiratult niivõrd, kuivõrd tegemist ei ole puhtal kujul kommertsrakendustega. Komisjon edastab selle teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklis 13 sätestatud tingimustel ühenduse ettevõtjatele.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teave käsitleb peamiselt:
  - a) tuumafüüsikat (madal ja kõrge energia),

- b) kiirguskaitset,
- c) isotoopide, eelkõige stabiilsete isotoopide rakendusi,
- d) teadusuuringute reaktoreid ja asjakohaseid kütuseid,
- e) teadusuuringuid kütusetsükli valdkonnas (eeskätt madalakvaliteedilise uraanimaagi kaevandamine ja töötlemine; elektrienergiat tootvate reaktorite kütuseelementide optimeerimine).

#### ARTIKKEL 43

1. Sektorites, kus Hispaania Kuningriik annab teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse, väljastavad pädevad asutused ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele nõudmise korral kaubanduslikel tingimustel litsentse, kui neil on ainuõigus liikmesriikides registreeritud patentidele ja kui neil ei ole mingit kohustust anda või pakkuda kolmandatele isikutele ainulitsentse või osalisi ainulitsentse kõnealuste patendiõiguste kohta.

2. Ainu- või lihtlitsentsi väljaandmise korral julgustab Hispaania Kuningriik selliseid litsentsiandjaid andma ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele kaubanduslikel tingimustel välja all-litsentse ning hõlbustab seda tegevust.

Kõnealused ainulitsentsid või osalised ainulitsentsid antakse välja tavapärasel kaubanduslikel tingimustel.

## 8. jagu

## Sätted teabevahetuse kohta

## Portugali Vabariigiga tuumaenergia vallas

## ARTIKKEL 44

1. Alates 1. jaanuarist 1986 antakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 13 kohaselt liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele edastatud teave Portugali Vabariigi käsutusse, kes levitab seda oma territooriumil piiratult kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.
2. Alates 1. jaanuarist 1986 annab Portugali Vabariik Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse Portugalis tuumaenergia vallas omandatud teabe, mida levitatakse piiratud ulatuses, kuivõrd tegemist ei ole puhtal kujul kommertsrakendustega. Komisjon edastab selle teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklis 13 sätestatud tingimustel ühenduse ettevõtjatele.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teave käsitleb peamiselt:
  - a) reaktorite dünaamikat,
  - b) kiirguskaitset,
  - c) tuumamõõtmismeetodite kasutamist (tööstuse, põllumajanduse, arheoloogia ja geoloogia vallas),

- d) aatomifüüsikat (ristlõigete otsene mõõtmine, kanaliseerimistehnikad),
- e) uraanimetallurgiat.

#### ARTIKKEL 45

1. Sektorites, kus Portugali Vabariik annab teabe Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse, väljastavad pädevad asutused ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele nõudmise korral kaubanduslikel tingimustel litsentse, kui neil on ainuõigus liikmesriikides registreeritud patentidele ja kui neil ei ole mingit kohustust anda või pakkuda kolmandatele isikutele ainulitsentse või osalisi ainulitsentse kõnealuste patendiõiguste kohta.

2. Ainulitsentsi või osalise ainulitsentsi väljaandmise korral julgustab Portugali Vabariik selliseid litsentsiandjaid andma ühenduse liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele kaubanduslikel tingimustel välja all-litsentse ning hõlbustab seda tegevust.

Kõnealused ainulitsentsid või osalised ainulitsentsid antakse välja tavapärasel kaubanduslikel tingimustel.



## V JAOTIS

AUSTRIA VABARIIGI, SOOME VABARIIGI JA  
ROOTSI KUNINGRIIGI ÜHINEMISTINGIMUSI KÄSITLEVA AKTI SÄTTED

## 1. jagu

## Finantssätted

## ARTIKKEL 46

Käibemaksust tekkivaid omavahendeid arvutatakse ja kontrollitakse selliselt, nagu jääks Ahvenamaa nõukogu 17. mai 1977. aasta kuuenda direktiivi 77/388/EMÜ (kumuleeruvad käibemaksu käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas) territoriaalsesse kohaldamisalasse.

## 2. jagu

## Sätted põllumajanduse kohta

## ARTIKKEL 47

Kui pärast artikli 48 ning muudest liidu normidest tulenevate meetmete täielikku ellurakendamist jääb tõsiseid ühinemisest tingitud raskusi, võib komisjon vastu võtta Euroopa otsuse, mis lubab Soomel anda tootjatele siseriiklikku abi hõlbustamaks nende täielikku integreerimist ühisesse põllumajanduspoliitikasse.

## ARTIKKEL 48

1. Komisjon võtab vastu Euroopa otsused, mis lubavad Soomel ja Rootsil anda pikaajalist riigiabi, mille eesmärk on tagada põllumajandustegevuse säilimine teatavates piirkondades. Need piirkonnad peaksid hõlmama 62. paralleelist põhja pool asuvaid põllumajandusalasid ning mõningaid kõnealusest paralleelist lõuna pool asuvaid naaberalasid, mida mõjutavad samasugused kliimaolud, mis muudavad põllumajandustegevuse eriti raskeks.
2. Lõikes 1 osutatud piirkonnad määrab kindlaks komisjon, võttes eelkõige arvesse:
  - a) väikest rahvastikutihedust;
  - b) põllumajandusmaa osa kogupindalas;

c) inimesele tarbimiseks ette nähtud põllukultuuride tarvis eraldatud põllumajandusmaa osa kogu kasutatavas põllumajandusmaas.

3. Lõikega 1 ette nähtud riigiabi võib olla seotud füüsiliste tootmisteguritega nagu põllumajandusmaa pindala hektarites või karja suurus, arvestades ühise turukorraldusega ette nähtud asjakohaseid piiranguid ning iga põllumajandustootja traditsioonilist tootmisstruktuuri, kuid abi ei tohi:

a) olla seotud tulevase toodanguga;

b) ega tuua kaasa toodangu või üldise toetustaseme kasvu võrreldes sellega, mis on registreeritud 1. jaanuarile 1995 eelneva vaatlusperioodi jooksul, mille määrab kindlaks komisjon.

Seda abi võidakse piirkonniti diferentseerida.

Sellist abi tuleb anda eelkõige selleks et:

a) säilitada traditsiooniline esmatootmine ja -töötlus, mis looduslikult sobib kõnealuste piirkondade kliimaoludega;

b) parandada põllumajandustoodete tootmise, turustamise ja töötlemise struktuure;

c) hõlbustada kõnealuste toodete müüki;

d) tagada keskkonnakaitse ja paikkondade säilimine.

## ARTIKKEL 49

1. Komisjonile teatatakse artiklitega 47 ja 48 ette nähtud abist ja igast muust riigiabist, mille andmiseks on käesoleva jaotise kohaselt vaja komisjoni luba. Sellist abi ei tohi anda enne, kui selline luba on antud.

2. Artikliga 48 ette nähtud abi suhtes esitab komisjon nõukogule iga viie aasta järel alates 1. jaanuarist 1996 aruande:

- a) antud lubade kohta;
- b) selliste lubade alusel antud abi tulemuste kohta.

Selliste aruannete ettevalmistamisel edastavad kõnealuseid lube saavad liikmesriigid komisjonile aegsasti teavet antud abi mõju kohta, selgitades kõnealuste piirkondade põllumajanduses täheldatud arengut.

## ARTIKKEL 50

Põhiseaduse artiklitega III-167 ja III-168 ette nähtud abi valdkonnas:

- a) käsitletakse olemasolevate abisüsteemidena põhiseaduse artikli III-168 lõike 1 tähenduses Austrias, Soomes ja Rootsis enne 1. jaanuari 1995 kohaldatud abisüsteemide seast üksnes neid, millest on komisjonile teatatud enne 30. aprilli 1995;
- b) peetakse olemasolevaid abisüsteeme ja abi andmise või muutmise kavasid, millest teatati komisjonile enne 1. jaanuari 1995, teatatuks kõnealusel kuupäeval.

## ARTIKKEL 51

1. Kui erijuhtudel ei nähta ette teisiti, võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal vastu vajalikud Euroopa määrused või otsused käesoleva jao rakendamiseks.
2. Käesoleva jao sätetele võib nõukogu Euroopa seadusega teha kohandusi, mis võivad liidu õiguse muutmise tulemusel vajalikuks osutada. Nõukogu teeb ühehäälese otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## ARTIKKEL 52

1. Kui on vaja üleminekumeetmeid hõlbustamiseks Austria, Soome ja Rootsi üleminekut praeguselt korralt korrale, mis tuleneb ühise turukorralduse rakendamisest vastavalt Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste aktis sätestatud tingimustele, võetakse need meetmed vastu vastavalt määruse nr 136/66/EMÜ artiklis 38 sätestatud korrale või asjakohastel puhkudel kooskõlas vastavate artiklitega muudes määrustes, mis käsitlevad põllumajanduse ühist turukorraldust. Neid meetmeid võidakse võtta ja kohaldada kuni 31. detsembrini 1997.
2. Nõukogu Euroopa seadusega võib pikendada lõikes 1 osutatud tähtaega. Nõukogu teeb ühehäälese otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## ARTIKKEL 53

Kalandustoodete suhtes kohaldatakse artikleid 51 ja 52.

## 3. jagu

Sätted üleminekumeetmete kohta

## ARTIKKEL 54

Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti XV lisa<sup>1</sup> punktides VII.B.I, VII.D.1, VII.D.2.c, IX.2.b, c, f, g, h, i, j, l, m, n, x, y, z ja aa, ning X.a, b ja c loetletud akte kohaldatakse Austria, Soome ja Rootsi suhtes vastavalt eespool nimetatud lisas sätestatud tingimustele.

Esimeses lõigus osutatud XV lisa punkti IX.2.x suhtes tuleb viiteid Euroopa Ühenduse asutamislepingu, eelkõige selle artiklite 95 ja 96 sätetele, mõista viidetena põhiseaduse, eelkõige selle artikli III-170 lõigete 1 ja 2 sätetele.

---

<sup>1</sup> EÜT C 241, 29.8.1994, lk 322.

## 4. jagu

## Sätted teatavate õigusaktide kohaldatavuse kohta

## ARTIKKEL 55

1. Iga üksikerandit või sekkumatustõendit käsitlev otsus, mille on enne 1. jaanuari 1995 teinud kas Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) järelevalveamet või komisjon Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artikli 53 või kõnealuse lepingu protokoll nr 25 artikli 1 alusel ning mis ühinemisest tingitult jääb Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 81 reguleerimisalasse, jääb põhiseaduse artikli III-161 kohaldamise korral kehtima kuni sellises otsuses sätestatud tähtaja möödumiseni või seni, kui komisjon võtab kooskõlas liidu õigusega vastu asjakohaselt põhjendatud vastupidise Euroopa otsuse.
2. Kõik EFTA järelevalveameti otsused, mis on tehtud enne 1. jaanuari 1995 vastavalt EMP lepingu artiklile 61 ja mis ühinemise tõttu jäävad Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 87 reguleerimisalasse, jäävad kehtima põhiseaduse artikli III-167 suhtes, kui komisjon ei võta vastavalt põhiseaduse artiklile III-168 vastu vastupidist Euroopa otsust. Käesolevat lõiget ei kohaldata otsuste suhtes, mille kohta kehtib EMP lepingu artikliga 64 ette nähtud menetlus.
3. Kui komisjon ei võta kooskõlas liidu õigusega vastu asjakohaselt põhjendatud vastupidist otsust, jäävad EFTA järelevalveameti tehtud otsused pärast 1. jaanuari 1995 kehtima, ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist.

## 5. jagu

## Sätted Ahvenamaa kohta

## ARTIKKEL 56

Põhiseaduse sätted ei takista kohaldamast 1. jaanuaril 1994 Ahvenamaal kehtinud sätteid, mis käsitlevad:

- a) mittediskrimineerivaid piiranguid Ahvenamaa piirkondliku kodakondsuseta (*hembygdsrätt/kotiseutuoikeus*) füüsiliste isikute ning juriidiliste isikute õigusele ilma Ahvenamaa pädevate asutuste loata soetada ja omada Ahvenamaal kinnisvara;
- b) mittediskrimineerivaid piiranguid Ahvenamaa piirkondliku kodakondsuseta (*hembygdsrätt/kotiseutuoikeus*) füüsiliste isikute ning juriidiliste isikute asutamisõigusele ning õigusele ilma Ahvenamaa pädevate asutuste loata osutada teenuseid.

## ARTIKKEL 57

1. Ahvenamaa territoorium, mida nõukogu direktiivi 77/388/EMÜ artikli 3 lõike 1 kolmandas taandes määratletuna käsitletakse kolmanda territooriumina ning nõukogu direktiivi 92/12/EMÜ artiklis 2 määratletuna aktsiisi ühtlustamise direktiivide kohaldamisalast välja jääva rahvusliku territooriumina, arvatakse välja kumuleeruvate käibemaksude, aktsiisimaksude ja muude kaudsete maksustamisvormidega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist käsitleva liidu õiguse territoriaalsest kohaldamisalast.



Käesolevat lõiku ei kohaldata nõukogu direktiivi 69/335/EMÜ kapitalimaksuga seotud sätete suhtes.

2. Lõikes 1 sätestatud kitsendamise eesmärk on säilitada saartel elujõuline kohalik majandus ning see ei kahjusta Euroopa Liidu huve ega liidu ühist poliitikat. Kui komisjon leiab, et lõike 1 sätted ei ole enam õigustatud, eriti ausa konkurentsi või omaressursside osas, esitab ta vajalikud ettepanekud nõukogule, kes võtab vastu vajalikud õigusaktid vastavalt põhiseaduse asjakohastele artiklitele.

#### ARTIKKEL 58

Soome Vabariik tagab, et liikmesriikide kõiki füüsilisi ja juriidilisi isikuid koheldakse Ahvenamaal võrdselt.

#### ARTIKKEL 59

Käesoleva jao sätteid kohaldatakse pidades silmas deklaratsiooni Ahvenamaa kohta, mis sisaldab Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokoll nr 2 preambuli sõnastust, muutmata selle õiguslikku mõju.

## 6. jagu

## Sätted saami rahva kohta

## ARTIKKEL 60

Hoolimata põhiseaduse sätetest võidakse saami rahvale anda ainuõigusi poropidamiseks põliste saami alade piires.

## ARTIKKEL 61

Käesolevat jagu võidakse laiendada võtmaks arvesse saamide traditsiooniliste elatusvahenditega seotud ainuõiguste edasist arengut. Käesolevale jaole võib vajalikke muudatusi teha nõukogu Euroopa seadusega. Nõukogu teeb ühehäälsel otsusel pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ning regioonide komiteega.

## ARTIKKEL 62

Käesoleva jao sätteid kohaldatakse pidades silmas deklaratsiooni saami rahva kohta, mis sisaldab Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokoll nr 3 preambuli sõnastust, muutmata selle õiguslikku mõju.

## 7. jagu

## Struktuurifonde käsitlevad erisätted Soomes ja Rootsis

## ARTIKKEL 63

Alad, mis on hõlmatud eesmärgiga edendada äärmiselt väikese rahvastikutihedusega piirkondade arendamist ja struktuurilist kohandamist, vastavad põhimõtteliselt NUTS II taseme piirkondadele, mille rahvastikutihedus on kuni 8 elanikku km<sup>2</sup> kohta, või kuuluvad nendesse piirkondadesse. Liidu abi võidakse laiendada ka väiksematele lähi- ja naaberaladele, mis vastavad samale rahvastikutiheduse kriteeriumile. Käesolevas artiklis osutatud piirkonnad ja alad on loetletud Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokollis nr 6 lisas 1<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> EÜT C 241, 29.8.1994, lk 355.

## 8. jagu

## Sätted raudtee- ja kombineeritud vedude kohta Austrias

## ARTIKKEL 64

1. Käesolevas jaos kohaldatakse järgmisi mõisteid:
  - a) *rasked kaubaveokid* tähendavad kõiki liikmesriigis registreeritud mootorsõidukeid, mille maksimaalne lubatud kaal on üle 7,5 tonni ja mis on kavandatud kaupade või haagiste veoks, kaasa arvatud poolhaagiste vedukid ja haagised, mille maksimaalne lubatud kaal on üle 7,5 tonni ja mida veab liikmesriigis registreeritud mootorsõiduk, mille maksimaalne lubatud kaal on 7,5 tonni või vähem;
  - b) *kombineeritud veod* tähendab kaubavedusid raskete kaubaveokite või koormatavate üksustega, mis läbivad osa oma teekonnast raudteel ja alustavad või lõpetavad teekonna maanteel, kusjuures raudteeterminali suunduv või sealt lähtuv transiitliiklus ei tohi mingil juhul läbida Austria territooriumi ainult maanteed pidi.
2. Artikleid 65 kuni 71 kohaldatakse meetmetele, mis on seotud Austria territooriumi läbiva raudtee- ja kombineeritud vedude pakkumisega.

## ARTIKKEL 65

Liit ja asjaga seotud liikmesriigid võtavad ja kooskõlastavad üksikasjaliselt oma pädevuse raames meetmeid, mille eesmärk on arendada ja edendada kaupade raudtee- ja kombineeritud vedusid läbi Alpide.

## ARTIKKEL 66

Põhiseaduse artiklis III-247 sätestatud suuniste kehtestamisel tagab liit, et Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokollis nr 9 lisas 1<sup>1</sup> määratletud trassid moodustavad osa raudtee- ja kombineeritud vedude üleeuroopalistest võrkudest ja lisaks sellele käsitletakse neid kui ühist huvi pakkuvaid projekte.

## ARTIKKEL 67

Liit ja asjaga seotud liikmesriigid rakendavad oma pädevuse raames Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokollis nr 9 lisas 2<sup>2</sup> nimetatud meetmeid.

## ARTIKKEL 68

Liit ja asjaga seotud liikmesriigid annavad oma parima, et arendada ja kasutada Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokollis nr 9 lisas 3<sup>3</sup> osutatud raudtee täiendavat läbilaskevõimet.

---

<sup>1</sup> EÜT C 241, 29.8.1994, lk 364.

<sup>2</sup> EÜT C 241, 29.8.1994, lk 365.

<sup>3</sup> EÜT C 241, 29.8.1994, lk 367.

## ARTIKKEL 69

Liit ja asjaga seotud liikmesriigid võtavad meetmeid, et tõhustada raudtee- ja kombineeritud vedude pakkumist. Vajaduse korral ja kui muud põhiseaduse sätted ei näe ette teisiti, võetakse selliseid meetmeid raudtee-ettevõtjate ja teiste raudteeteenuste pakkujatega hoolikalt konsulteerides. Esmatähtsad peaksid olema meetmed, mis on ette nähtud liidu õiguse raudtee- ja kombineeritud vedude alaste sätetega. Iga meetme rakendamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata raudtee- ja kombineeritud vedude konkurentsivõimele, efektiivsusele ja kulude läbipaistvusele. Eriti püüavad asjaga seotud liikmesriigid võtta selliseid meetmeid, mis tagavad, et kombineeritud vedude hinnad suudavad konkureerida teiste transpordiliikide hindadega. Igasugune selleks antud abi peab olema kooskõlas liidu õigusega.

## ARTIKKEL 70

Raudteetransiidi tõsise häire, näiteks loodusõnnetuse korral, võtavad liit ja asjaga seotud liikmesriigid kõikvõimalikke kooskõlastatud meetmeid, et säilitada liikluse ladusat kulgemist. Eesõigus tuleb anda tundlikele lastidele, nagu seda on kergesti riknevad toiduained.

## ARTIKKEL 71

Vastavalt artikli 73 lõikes 2 ettenähtud korrale vaatab komisjon läbi käesoleva jao toimimise.

## ARTIKKEL 72

1. Käesolevat artiklit kohaldatakse kaupade autovedudele ühenduse territooriumi piires.
2. Vedude suhtes, mis sisaldavad kaupade transiiti autovedudena läbi Austria, kohaldatakse korda, mis on kehtestatud oma kulul ja nimel tehtavate vedude ja nende vedude suhtes, mis tehakse rendi või tasu eest esimese nõukogu 23. juuli 1962. aasta direktiivi ja nõukogu määruse (EMÜ) nr 881/92 alusel, kui käesoleva artikli sätetest ei tulene teisiti.
3. Kuni 1. jaanuarini 1998 kohaldatakse järgmisi sätteid:
  - a) ajavahemikus 1. jaanuar 1992 kuni 31. detsember 2003 vähendatakse Austriat transiidina läbivate raskete kaubaveokite NO<sub>x</sub>-heitmete kogumahtu 60% vastavalt tabelile lisas 4;
  - b) raskete kaubaveokite NO<sub>x</sub> heitmete kogumahtude vähendamist juhitakse vastavalt ökopunktide süsteemile. Sellise süsteemi kohaselt peab igal Austriat transiidina läbival raskel kaubaveokil olema tema NO<sub>x</sub>-heitmetega võrdväärne hulk ökopunkte (lubatud vastavalt toodangu vastavuse (COP) väärtusele või tüübikinnituse väärtusele). Selliste punktide arvutamise meetod ja haldamine on kirjeldatud lisas 5;
  - c) kui transiitteenkondade arv peaks mingil aastal ületama 1991. aastaks kehtestatud kontrollarvu rohkem kui 8%, võtab vastavalt artiklis 16 sätestatud korrale otsustav komisjon vastavalt lisa 5 lõikele 3 asjakohased meetmed;

- d) vastavalt lisale 5 annab Austria Vabariik aegsasti välja ja teeb kättesaadavaks ökopunktide kaardid, mis on vajalikud ökopunktide süsteemi haldamiseks Austriat transiidina läbivatele rasketele kaubaveokitele;
- e) Komisjon jaotab ökopunktid liikmesriikidele vastavalt sätetele, mis kehtestatakse vastavalt lõikele 7.

4. Enne 1. jaanuari 1998 vaatab nõukogu komisjoni aruande põhjal läbi Austria kaudu kulgevate kaupade maanteetransiiti käsitlevate sätete toimimise. Ülevaatus toimub kooskõlas ühenduse õiguse aluspõhimõtetega nagu siseturu korrektne toimimine, eriti kaupade vaba liikumine ja teenuste osutamise vabadus, keskkonnakaitse ühenduse kui terviku huvides ja liiklusohutus. Kui nõukogu ei otsusta komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast Euroopa Parlamendiga konsulteerimist ühehäälselt teisiti, pikendatakse üleminekuperioodi 1. jaanuarini 2001 ning selle aja jooksul kohaldatakse lõike 3 sätteid.

5. Enne 1. jaanuari 2001 viib komisjon koostöös Euroopa Keskkonnaagentuuriga läbi teadusuuringu, et teha kindlaks millises ulatuses on saavutatud lõike 3 punktis a kehtestatud saaste vähendamise eesmärk. Kui komisjon leiab, et see eesmärk on piisaval tasemel saavutatud, peatab ta lõike 3 kohaldamise 1. jaanuarist 2001. Kui komisjon leiab, et seda eesmärki ei ole piisaval tasemel saavutatud, võtab nõukogu ühenduse raamistikus vastavalt põhiseaduse artiklile III-240 meetmed, mis tagavad samaväärse keskkonna kaitse, eelkõige saastuse vähendamise 60%. Kui nõukogu selliseid meetmeid vastu ei võta, pikendatakse üleminekuaega automaatselt viimaseks kolmeaastaseks ajavahemikuks, mille jooksul kohaldatakse lõiget 3.



6. Üleminekuaja möödumisel kohaldatakse *acquis communautaire*'i täies ulatuses.
7. Vastavalt artiklis 16 ettenähtud korrale otsuse tegev komisjon võtab üksikasjalikke meetmeid ökopunktide süsteemi, ökopunktide jaotamist ja käesoleva artikli kohaldamise tehnilisi küsimusi käsitlevate menetluste kohta, mis jõustusid 1. jaanuaril 1995.

Esimeses lõigus nimetatud meetmed tagavad, et säilib praeguste liikmesriikide faktiline olukord, mis tuleneb nõukogu määruse (EMÜ) nr 3637/92 ja 1992. aasta 23. detsembril allakirjutatud halduskokkuleppe kohaldamisest, mis reguleerib transiidikokkuleppes nimetatud ökopunktide süsteemi jõustumiskuupäeva ja kehtestamise korda. Tehakse kõik vajalikud jõupingutused tagamaks, et Kreekale eraldatavate ökopunktide osa puhul võetakse piisavalt arvesse Kreeka vastavaid vajadusi.

#### ARTIKKEL 73

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7.
3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

## 9. jagu

Sätted eriomaste saksakeelsete Austria mõistete  
kasutamise kohta Euroopa Liidu raames

## ARTIKKEL 74

1. Austria õiguskorras sisalduvatel ja Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokollis nr 10 lisa<sup>1</sup> nimetatud eriomastel saksakeelsetel Austria mõistetel on samasugune seisund ja neid võib kasutada samasuguse õigusemõjuga nagu vastavaid selles lisa nimetatud Saksamaal kasutatavaid mõisteid.
2. Uute õigusaktide saksakeelsetes variantides lisatakse Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste akti protokollis nr 10 lisa nimetatud eriomased Austria mõisted asjakohases vormis vastavatele Saksamaal kasutatavatele mõistetele.

---

<sup>1</sup> EÜT C 241, 29.8.1994, lk 370.

## 9. PROTOKOLL

TŠEHHI VABARIIGI, EESTI VABARIIGI,  
KÜPROSE VABARIIGI, LÄTI VABARIIGI,  
LEEDU VABARIIGI, UNGARI VABARIIGI,  
MALTA VABARIIGI, POOLA VABARIIGI,  
SLOVEENIA VABARIIGI JA SLOVAKI VABARIIGI  
ÜHINEMISLEPINGU JA –AKTI KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEENUTADES, et Tšehhi Vabariik, Eesti Vabariik, Küprose Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Ungari Vabariik, Malta Vabariik, Poola Vabariik, Sloveenia Vabariik ja Slovaki Vabariik ühinesid Euroopa Ühenduse ja Euroopa Liidu lepinguga asutatud Euroopa Liiduga 1. mail 2004;

ARVESTADES, et põhiseaduse artikli IV-437 lõike 2 punkt e näeb ette eespool osutatud 16. aprilli 2003. aasta ühinemislepingu kehtetuks tunnistamise;

ARVESTADES, et kõnealusele ühinemislepingule lisatud akti paljud sätted on jätkuvalt asjakohased; ning et põhiseaduse artikli IV-437 lõikes 2 nähakse ette, et need sätted tuleb sätestada protokollis või tuleb neile protokollis viidata, et nad jääksid kehtima ning nende õiguslik toime säiliks;

NING ARVESTADES, et teatavate kõnealuste sätete põhiseaduse tekstiga vastavusse viimiseks on vaja teha tehnilisi kohandusi, muutmata nende sätete õiguslikku mõju,

ON KOKKU LEPPINUD, et Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatakse järgmised sätted:

## ESIMENE OSA

## 16. APRILLI 2003. AASTA ÜHINEMISAKTIGA SEOTUD SÄTTED

## I JAOTIS

## PÕHIMÕTTED

## ARTIKKEL 1

Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *16. aprilli 2003. aasta ühinemisakt* on akt Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta;
- b) *Euroopa Ühenduse asutamisleping* (“EÜ asutamisleping”) ja *Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping* (“EURATOMi asutamisleping”) on need lepingud sellisel kujul, nagu neid on täiendatud või muudetud enne 1. maid 2004 jõustunud lepingute või muude aktidega;

- c) *Euroopa Liidu leping* (“EL leping”) on kõnealune leping sellisel kujul, nagu seda on täiendatud või muudetud enne 1. maid 2004 jõustunud lepingute või muude aktidega;
- d) *ühendus* on vastavalt asjaoludele üks ühendus või mõlemad ühendused, millele on osutatud punktis b;
- e) *praegused liikmesriigid* on järgmised liikmesriigid: Belgia Kuningriik, Taani Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Kreeka Vabariik, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Iirimaa, Itaalia Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik, Madalmaade Kuningriik, Austria Vabariik, Portugali Vabariik, Soome Vabariik, Rootsi Kuningriik ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik;
- f) *uued liikmesriigid* on järgmised liikmesriigid: Tšehhi Vabariik, Eesti Vabariik, Küprose Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Ungari Vabariik, Malta Vabariik, Poola Vabariik, Sloveenia Vabariik ja Slovaki Vabariik.

## ARTIKKEL 2

Põhiseaduse artikli IV-437 lõike 2 punktis e osutatud Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemislepingust tulenevad õigused ja kohustused jõustusid kõnealuses lepingus sätestatud tingimustel alates 1. maist 2004.

## ARTIKKEL 3

1. Euroopa põhiseaduse lepingule lisatud protokolliga (edaspidi “Schengeni protokoll”) liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis'* sätted ning Schengeni *acquis'*l põhinevad või sellega muul viisil seotud aktid, mis on loetletud 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti I lisas, samuti muud samalaadsed aktid, mis on vastu võetud enne 1. maid 2004, on uutele liikmesriikidele siduvad ja neid kohaldatakse nimetatud riikides alates 1. maist 2004.
  
2. Need liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis'* sätted ning Schengeni *acquis'*l põhinevad või sellega muul viisil seotud aktid, millele ei ole lõikes 1 osutatud, on uutele liikmesriikidele siduvad alates 1. maist 2004, kuid neid kohaldatakse uues liikmesriigis üksnes nõukogu sellekohase Euroopa otsuse alusel, mis tehakse pärast Schengeni kehtiva hindamiskorra kohaselt toimunud kontrollimist, kas asjaomases uues liikmesriigis on kõnealuse *acquis'* kõigi osade rakendamise tingimused täidetud.  
  
Nõukogu teeb oma otsuse ühehäälselt pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga, kusjuures hääletamisel osalevad nõukogu liikmed, kes esindavad nende liikmesriikide valitsusi, mille suhtes on käesolevas lõikes osutatud sätted juba jõustunud, ning selle liikmesriigi valitsuse esindaja, mille suhtes nimetatud sätted jõustatakse. Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi valitsusi esindavad nõukogu liikmed võtavad otsustamisest osa niivõrd, kui võrd otsus käsitleb selliseid Schengeni *acquis'* sätteid ja Schengeni *acquis'*l põhinevaid või sellega muul viisil seotud akte, milles nimetatud liikmesriigid osalevad.
  
3. Lepingud, mille nõukogu on sõlminud Schengeni protokollis artikli 6 alusel, on uutele liikmesriikidele siduvad alates 1. maist 2004.

4. Justiits- ja siseküsimusi käsitlevate konventsioonide või aktide suhtes, mis on lahutamatud EL lepingu eesmärkide saavutamiseks, on uued liikmesriigid kohustatud:
- a) ühinema nendega, mis on 1. mail 2004 praegustele liikmesriikidele allkirjutamiseks avatud, ja nendega, mille nõukogu on koostanud kooskõlas EL lepingu VI jaotisega ja soovitanud liikmesriikidel vastu võtta;
  - b) võtma kasutusele haldus- ja muud meetmed nagu need, mille praegused liikmesriigid või nõukogu on hiljemalt 1. mail 2004 vastu võtnud, et hõlbustada praktilist koostööd liikmesriikide institutsioonide ja organisatsioonide vahel, kes tegutsevad justiits- ja siseküsimuste valdkonnas.

#### ARTIKKEL 4

Alates 1. maist 2004 osaleb iga uus liikmesriik majandus- ja rahaliidus kui liikmesriik, mille suhtes on kehtestatud erand põhiseaduse artikli III-197 tähenduses.

#### ARTIKKEL 5

1. Uued liikmesriigid, kes on ühinenud 16. aprilli 2003. aasta ühinemisaktiga otsuste ja kokkulepetega, mille on vastu võtnud nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad, on kohustatud ühinema kõikide muude lepingutega, mille on sõlminud praegused liikmesriigid ja mis käsitlevad liidu toimimist või on seotud selle tegevusega.



2. Uued liikmesriigid on kohustatud ühinema EÜ asutamislepingu artiklis 293 ettenähtud konventsioonidega ja nende konventsioonidega, mis on lahutamatud EÜ asutamislepingu eesmärkide saavutamisest, sedavõrd kui need on veel jõus, samuti nende konventsioonide Euroopa Ühenduste Kohtu poolse tõlgendamise protokollidega, millele praegused liikmesriigid on alla kirjutanud, ning sel eesmärgil on uued liikmesriigid kohustatud astuma praeguste liikmesriikidega läbirääkimistesse, et teha nendesse vajalikud muudatused.

## ARTIKKEL 6

1. Uued liikmesriigid on kohustatud käesolevas protokollis sätestatud tingimustel ühinema lepingute ja konventsioonidega, mille praegused liikmesriigid ja liit või Euroopa Aatomienergiaühendus on ühiselt sõlminud või mida nad ajutiselt kohaldavad, ning praeguste liikmesriikide sõlmitud lepingutega, mis on seotud kõnealuste lepingute ja konventsioonidega.

Uute liikmesriikide ühinemine lõikes 4 nimetatud lepingute ja konventsioonidega, samuti lepingutega Valgevene, Hiina, Tšiili, Mercosuri ja Šveitsiga, mille on sõlminud või alla kirjutanud ühendus ja selle praegused liikmesriigid ühiselt, toimub sellistele lepingutele või konventsioonidele protokollide lisamise teel, mille sõlmivad liikmesriikide nimel ühehäälselt tegutsev nõukogu ning asjaomane kolmas riik või kolmandad riigid või rahvusvaheline organisatsioon. See menetlus ei mõjuta liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse pädevust ega volituste jagamist liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning liikmesriikide vahel, mis on seotud selliste lepingute sõlmimisega tulevikus või muude muudatustega, mis ei seostu ühinemisega. Liikmesriikide nimel peab nende protokollide üle läbirääkimisi komisjon vastavalt läbirääkimisdirektiividele, mille on ühehäälselt heaks kiitnud nõukogu, ning konsulteerides liikmesriikide esindajatest koosneva komiteega. Komisjon esitab protokollide eelnõud nõukogule sõlmimiseks.

2. Lõikes 1 osutatud lepingute ja konventsioonidega ühinemisel tekivad uutel liikmesriikidel nende lepingute ja konventsioonide alusel samasugused õigused ja kohustused nagu praegustel liikmesriikidel.

3. Uued liikmesriigid on kohustatud käesolevas protokollis sätestatud tingimustel ühinema Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga<sup>1</sup> vastavalt selle artiklile 128.

4. Alates 1. maist 2004 kuni vajaduse korral lõikes 1 osutatud vajalike protokollide sõlmimiseni kohaldavad uued liikmesriigid nende lepingute, mille on praegused liikmesriigid ja ühendus ühiselt sõlminud Alžeeria, Armeenia, Aserbaidžaaani, Bulgaaria, Horvaatia, Egiptuse, endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi, Gruusia, Iisraeli, Jordaania, Kasahstani, Kõrgõzstani, Liibanoni, Mehhiko, Moldova, Maroko, Rumeenia, Venemaa Föderatsiooni, San Marino, Lõuna-Aafrika Vabariigi, Lõuna-Korea, Süüria, Tuneesia, Türgi, Türkmenistani, Ukraina ja Usbekistaniga, sätteid, samuti muude lepingute, mida praegused liikmesriigid ja ühendus on ühiselt sõlminud enne 1. maid 2004, sätteid.

Nende lepingute muudatusi käsitletakse protokollides, mis on sõlmitud lepinguosaliseks olevate riikidega vastavalt lõike 1 teisele lõigule. Kui 1. maiks 2004 ei ole protokolle sõlmitud, võtavad olukorra lahendamiseks vajalikud meetmed liit, Euroopa Aatomienergiaühendus ja liikmesriigid vastavalt oma pädevusele.

5. Alates 1. maist 2004 kohaldavad uued liikmesriigid ühenduse poolt kolmandate riikidega sõlmitud kahepoolseid tekstiililepinguid ja -kokkuleppeid.

---

<sup>1</sup> EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

Liidu poolt tekstiilmaterjalide ja rõivatoodete impordi suhtes kohaldatavaid koguselisi piiranguid muudetakse selliselt, et võtta arvesse uute liikmesriikide ühinemist.

Kui kahepoolsete tekstiililepingute ja -kokkulepete muudatused ei ole 1. maiks 2004 jõustunud, teeb liit vajalikud muudatused oma eeskirjades tekstiilmaterjalide ja rõivatoodete kolmandatest riikidest importimise kohta, et võtta arvesse uute liikmesriikide ühinemist.

6. Liidu poolt terase ja terasetoodete impordi suhtes kohaldatavaid koguselisi piiranguid muudetakse asjaomastest tarnijariikidest uutesse liikmesriikidesse ühinemislepingu allkirjastamisele vahetult eelnenud aastatel toimunud terasetoodete impordi põhjal.

7. Uute liikmesriikide poolt kolmandate riikidega enne 1. maid 2004 sõlmitud kalanduslepinguid haldab liit.

Nendest lepingutest tulenevad uute liikmesriikide õigused ja kohustused ei muutu ajal, mil nende lepingute sätted on ajutiselt jõus.

Niipea kui võimalik ja igal juhul enne esimeses lõigus osutatud lepingute kehtivuse lõppemist võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal vastu asjakohased Euroopa otsused nendest lepingutest tuleneva kalapüügi jätkumise kohta, sealhulgas võimaluse kohta pikendada teatavaid lepinguid ajavahemikuks, mis ei ületa ühte aastat.

8. Alates 1. maist 2004 taganevad uued liikmesriigid kõikidest kolmandate riikidega sõlmitud vabakaubanduslepingutest, kaasa arvatud Kesk-Euroopa vabakaubandusleping.

Kui lepingud, mille on sõlminud ühelt poolt uus liikmesriik või mitu uut liikmesriiki ja teiselt poolt kolmas riik või mitu kolmandat riiki, ei ole kooskõlas põhiseaduse ja iseäranis käesoleva protokolli järgsete kohustustega, astuvad asjaomased uued liikmesriigid vajalikke samme, et kõrvaldada kindlaks tehtud vastuolud. Kui uuel liikmesriigil on raskusi enne ühinemiskuupäeva ühe või mitme kolmanda riigiga sõlmitud lepingu muutmisel, taganeb ta lepingust vastavalt selle tingimustele.

9. Vajaduse korral võtavad uued liikmesriigid asjakohased meetmed, et kohandada oma seisukoht rahvusvaheliste organisatsioonide ja nende rahvusvaheliste lepingute suhtes, milles osalevad ka liit või Euroopa Aatomienergiaühendus või teised liikmesriigid, õiguste ja kohustustega, mis tulenevad nende ühinemisest liiduga.

1. mail 2004 või võimalikult kiiresti pärast seda taganevad nad eelkõige sellistest rahvusvahelistest kalanduslepingutest ja astuvad välja sellistest rahvusvahelistest kalandusorganisatsioonidest, milles osaleb ka liit, välja arvatud juhul, kui nende liikmesus seondub muude küsimustega kui kalandus.

## ARTIKKEL 7

Institutsioonide poolt vastuvõetud aktid, millega on seotud käesoleva protokolli üleminekusätted, säilitavad oma õigusjõu; eelkõige jääb kehtima nende aktide muutmise kord.

## ARTIKKEL 8

16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti sätted, mille eesmärgiks või tagajärjeks on Euroopa Ühenduste Kohtu ja esimese astme kohtu tõlgenduses tunnistada kehtetuks või muuta, teisiti kui üleminekumeetmena, ühenduse või Euroopa Liidu lepinguga asutatud Euroopa Liidu institutsioonide, organite või asutuste poolt vastu võetud akte, jäävad jõusse, kohaldades teises lõigus sätestatud.

Nendel sätetel on samasugune õigusjõud nagu aktidel, mida nad kehtetuks tunnistavad või muudavad, ning neile kohaldatakse samu eeskirju, mida kõnealustele aktidele.

## ARTIKKEL 9

Ühenduse või Euroopa Liidu lepinguga asutatud Euroopa Liidu institutsioonide, organite või asutuste aktide tekstid ja Euroopa Keskpanga aktide tekstid, mis on vastu võetud enne 1. maid 2004, ja mis on koostatud tšehhi, eesti, läti, leedu, ungari, malta, poola, sloveeni ja slovaki keeltes, on autentsed alates sellest kuupäevast samadel tingimustel kui teistes keeltes koostatud ja autentsed tekstid.

## ARTIKKEL 10

Käesoleva protokolliga üleminekusätted, kui need ei ole enam kohaldatavad, võib kehtetuks tunnistada nõukogu Euroopa seadusega. Nõukogu teeb ühehäälsel otsusel pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## ARTIKKEL 11

Põhiseaduse ja institutsioonide poolt vastuvõetud aktide kohaldamise suhtes kehtivad üleminekumeetmetena käesoleva protokolliga ettenähtud erandid.

## II JAOTIS

### PÜSISÄTTED

## ARTIKKEL 12

16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti III lisas loetletud aktide kohandused, mille tingib ühinemine, tehakse kooskõlas selles lisas sätestatud suunistega ja vastavalt artiklis 36 sätestatud tingimustele ja korrale.

## ARTIKKEL 13

16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti IV lisas loetletud meetmeid kohaldatakse vastavalt selles lisas sätestatud tingimustele.

## ARTIKKEL 14

Nõukogu võib Euroopa seadusega vastu võtta käesoleva protokollis ühist põllumajanduspoliitikat käsitlevate sätete kohandusi, mis võivad liidu seaduste muutmise tõttu vajalikuks osutuda. Nõukogu teeb ühehäälsel otsusel pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## III JAOTIS

## AJUTISED SÄTTED

## ARTIKKEL 15

16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII ja XIV lisas loetletud meetmeid kohaldatakse uute liikmesriikide suhtes vastavalt neis lisades sätestatud tingimustele.

## ARTIKKEL 16

1. Tulud nimetusega “ühise tollitariifistiku maksumäärad ja muud tollimaksud”, millele on osutatud Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi käsitleva nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsuse 2000/597/EÜ, EURATOM<sup>1</sup> artikli 2 lõike 1 punktis b või kõnealuse otsuse asendanud otsuse vastavas sättes, hõlmavad tollimakse, mis on arvutatud vastavalt määradele, mis tulenevad ühisest tollitariifistikust ja sellega seotud liidu poolt kohaldatud mis tahes tollimaksusoodustusest uute liikmesriikide kaubandussuhetes kolmandate riikidega.

2. 2004. aastal võrdub otsuse 2000/597/EÜ, EURATOM artikli 2 lõike 1 punktides c ja d osutatud ühtlustatud käibemaksubaas ja RKT (rahvusliku kogutulu) baas iga uue liikmesriigi puhul kahe kolmandikuga aastabaasist. Iga uue liikmesriigi RKT baas, mida võetakse arvesse Ühendkuningriigile võimaldatud eelarvelise tasakaalustamatuse korrigeerimisel, millele on osutatud otsuse 2000/597/EÜ, EURATOM artikli 5 lõikes 1, võrdub samuti kahe kolmandikuga aastabaasist.

---

<sup>1</sup> EÜT L 253, 7.10.2000, lk 42.

3. Otsuse 2000/597/EÜ, EURATOM artikli 2 lõike 4 punkti b kohasel külmutatud määra kindlaksmääramisel 2004. aastaks arvutatakse uute liikmesriikide ülempiiriga määratud käibemaksubaas kahe kolmandiku nende ülempiiriga määramata käibemaksubaasi ja kahe kolmandiku RKT alusel.

#### ARTIKKEL 17

1. Liidu 2004. eelarveaasta eelarvet korrigeeritakse 1. mail 2004 jõustuva paranduseelarvega, et võtta arvesse uute liikmesriikide ühinemist.

2. Kaksteist igakuist kaheteistkümneandikosa käibemaksu- ja RKT-omavahenditest, mida uued liikmesriigid maksavad lõikes 1 nimetatud paranduseelarve alusel, samuti ainult praeguste liikmesriikide suhtes kehtiv igakuiste kaheteistkümneandikosade tagasiulatuv korrigeerimine 2004. aasta jaanuarist aprillini arvestatakse ümber kaheksandikosadeks, mis kuuluvad maksmisele 2004. aasta maist detsembrini. 2004. aastal vastuvõetud mis tahes hilisemast paranduseelarvest tulenevad tagasiulatuvad korrigeerimised arvestatakse samuti ümber võrdseteks osadeks, mis kuuluvad maksmisele ülejäänud aasta jooksul.

#### ARTIKKEL 18

Iga kuu esimesel tööpäeval maksab liit Tšehhi Vabariigile, Küprosele, Maltale ja Sloveeniale liidu eelarve kuluartiklina ühe kaheksandiku 2004. aastal alates 1. maist 2004 ja ühe kaheteistkümneandiku 2005. ja 2006. aastal järgmistest ajutise eelarvekompensatsiooni summadest:



	2004	2005	2006
	(miljonit eurot, 1999. aasta hindades)		
Tšehhi Vabariik	125,4	178,0	85,1
Küpros	68,9	119,2	112,3
Malta	37,8	65,6	62,9
Sloveenia	29,5	66,4	35,5

## ARTIKKEL 19

Iga kuu esimesel tööpäeval maksab liit Tšehhi Vabariigile, Eestile, Küprosele, Lätile, Leedule, Ungarile, Maltale, Poolale, Sloveeniale ja Slovakkiale liidu eelarve kuluartiklina ühe kaheksandiku 2004. aastal alates 1. maist 2004 ja ühe kaheteistkümnendiku 2005. ja 2006. aastal järgmistest rahakäibe toetamiseks erandina kindlaksmääratud summadest:

	2004	2005	2006
	(miljonit eurot, 1999. aasta hindades)		
Tšehhi Vabariik	174,7	91,55	91,55
Eesti	15,8	2,90	2,90
Küpros	27,7	5,05	5,05
Läti	19,5	3,40	3,40
Leedu	34,8	6,30	6,30
Ungari	155,3	27,95	27,95
Malta	12,2	27,15	27,15
Poola	442,8	550,00	450,00
Sloveenia	65,4	17,85	17,85
Slovakkia	63,2	11,35	11,35

Rahakäibe toetamiseks erandina kindlaksmääratud summades sisalduv Poolale antav üks miljard eurot ja Tšehhi Vabariigile antav 100 miljonit eurot võetakse arvesse struktuurifondide 2004., 2005. ja 2006. aasta jaotuse arvutamisel.

## ARTIKKEL 20

1. Järgmised uued liikmesriigid maksavad sõe ja terase teadusfondi, millele on osutatud nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 27. veebruari 2002. aasta otsuses 2002/234/ESTÜ (ESTÜ asutamislepingu lõppemisega kaasnevate finantstagajärgede ning sõe ja terase teadusfondi kohta)<sup>1</sup> järgmised summad:

	(miljonit eurot, jooksvates hindades)
Tšehhi Vabariik	39,88
Eesti	2,50
Läti	2,69
Ungari	9,93
Poola	92,46
Sloveenia	2,36
Slovakkia	20,11

---

<sup>1</sup> EÜT L 79, 22.3.2002, lk 42.

2. Sissemaksed sõe ja terase teadusfondi tehakse neljas osas alates 2006. aastast ja makstakse iga aasta esimese kuu esimesel tööpäeval järgmiselt:

2006:	15%
2007:	20%
2008:	30%
2009:	35%.

## ARTIKKEL 21

1. Kui käesolevas protokollis ei ole sätestatud teisiti, ei võeta finantskohustusi Phare programmi<sup>1</sup>, Phare piiriülese koostööprogrammi<sup>2</sup>, Küprose ja Malta ühinemiselsete fondide<sup>3</sup>, ISPA programmi<sup>4</sup> ja SAPARD programmi<sup>5</sup> alusel uute liikmesriikide kasuks pärast 31. detsembrist 2003. Alates 1. jaanuarist 2004 koheldakse uusi liikmesriike samamoodi nagu praegusi liikmesriike kulutuste osas finantsperspektiivi esimese kolme rubriigi alusel, mis on määratletud 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes,<sup>6</sup> allpool esitatud erinõudeid ja erandeid arvestades ning juhul, kui käesolevas protokollis ei ole sätestatud teisiti. Finantsperspektiivi rubriikide 1, 2, 3 ja 5 maksimaalsed ühinemisega seotud lisaassigneeringud on esitatud 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti XV lisas. 2004. aasta eelarve alusel ei või ühegi asjaomase programmi ega asutuse suhtes võtta finantskohustusi enne, kui on toimunud vastava liikmesriigi ühinemine.

<sup>1</sup> Määrus (EMÜ) nr 3906/89 (EÜT L 375, 23.12.1989, lk 11).

<sup>2</sup> Määrus (EÜ) nr 2760/98 (EÜT L 345, 19.12.1998, lk 49).

<sup>3</sup> Määrus (EÜ) nr 555/2000 (EÜT L 68, 16.3.2000, lk 3).

<sup>4</sup> Määrus (EÜ) nr 1267/1999 (EÜT L 161, 26.6.1999, lk 73).

<sup>5</sup> Määrus (EÜ) nr 1268/1999 (EÜT L 161, 26.6.1999, lk 87).

<sup>6</sup> Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 6. mai 1999. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe eelarvedistsipliini ja -menetluse parandamise kohta (EÜT C 172, 18.6.1999, lk 1).

2. Lõiget 1 ei kohaldata kulutuste suhtes Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi tagatisrahastu alusel vastavalt ühise põllumajanduspoliitika rahastamist käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 1258/1999<sup>1</sup> artikli 2 lõigetele 1 ja 2 ning artikli 3 lõikele 3, mis on kõlblikud saama ühenduse toetust alles alates 1. maist 2004 kooskõlas käesoleva protokolliga artikliga 2.

Käesoleva artikli lõiget 1 kohaldatakse maaelu arendamise kulutuste suhtes Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi tagatisrahastu alusel vastavalt nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1257/1999 (Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EPATF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta)<sup>2</sup> artiklile 47a, arvestades tingimusi, mis on esitatud nimetatud määruse muudatuses 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti II lisas.

3. Kui lõike 1 viimasest lausest ei tulene teisiti, osalevad uued liikmesriigid alates 1. jaanuarist 2004 liidu programmides ja asutustes samadel tingimustel nagu praegused liikmesriigid liidu üldeelarvest rahastamise toel.

4. Kui on vaja võtta meetmeid, et hõlbustada üleminekut ühinemiseelselt korrald käesoleva artikli kohaldamisest tulenevale korrale, võtab vajalikud meetmed vastu komisjon.

---

<sup>1</sup> EÜT L 160, 26.6.1999, lk 103.

<sup>2</sup> EÜT L 160, 26.6.1999, lk 80.

## ARTIKKEL 22

1. Pakkumisi, lepingute sõlmimisi, rakendamist ja väljamakseid ühinemiseelse abi raames Phare programmi, Phare piiriülese koostöö programmi ning Küprose ja Malta ühinemiseelsete fondide alusel korraldavad alates 1. maist 2004 uute liikmesriikide rakendusasutused.

Komisjon võtab vastu Euroopa otsused loobumiseks komisjoni eelkontrollist pakkumise ja lepingute sõlmimise üle, kui laiendatud detsentraliseeritud rakendamissüsteem (EDIS) on saanud positiivse hinnangu vastavalt kriteeriumidele ja tingimustele, mis on ette nähtud nõukogu 21. juuni 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1266/1999 (kandidaatriikidele ühinemiseelse strateegia raames antava abi kooskõlastamise ja määruse (EMÜ) nr 3906/89 muutmise kohta)<sup>1</sup> lisas.

Kui neid otsuseid eelkontrollist loobumiseks pole vastu võetud enne 1. maid 2004, ei ole 1. mai 2004 ja komisjoni otsuste tegemise kuupäeva vahelisel ajal sõlmitud lepingud kõlblikud saama ühinemiseelset abi.

Kui aga komisjoni otsused eelkontrollist loobuda tehakse pärast 1. maid 2004 uue liikmesriigi asutustest sõltumatutel põhjustel, võib komisjon erandkorras ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel aktsepteerida 1. mai 2004 ja nende otsuste tegemise kuupäeva vahelisel ajal sõlmitud lepinguid kui kõlblikke saama ühinemiseelset abi ning nõustuda ühinemiseelse abi jätkamisega piiratud aja jooksul pakkumise ja lepingute sõlmimise üle toimuva komisjoni eelkontrolli all.

---

<sup>1</sup> EÜT L 232, 2.9.1999, lk 34.

2. Lõikes 1 osutatud ühinemiseelsete rahastamisvahendite alusel enne 1. maid 2004 võetud üldisi eelarvelisi kohustusi, kaasa arvatud hilisemate individuaalsete juriidiliste kohustuste võtmist ja registreerimist ning pärast 1. maid 2004 tehtud makseid reguleerivad jätkuvalt ühinemiseelse rahastamisvahendi eeskirjad ja õigusaktid ning need kaetakse vastavast eelarvepeatükist kuni asjaomaste programmide ja projektide sulgemiseni. Sellest olenemata toimuvad pärast 1. maid 2004 algatatud riigihankemenetlused vastavalt asjaomastele liidu õigusaktidele.
  
3. Viimane programmide koostamine lõikes 1 osutatud ühinemiseelseks abiks toimub viimasel täisaastal enne 1. maid 2004. Nende programmide alusel sooritatavate toimingute kohta tuleb lepingud sõlmida kahe järgmise aasta jooksul ning väljamaksed tuleb teha vastavalt finantsmemorandumis<sup>1</sup> sätestatule, tavaliselt kolmanda aasta lõpuks pärast kohustuse võtmist. Lepingute sõlmimise tähtaega ei pikendata. Erandkorras ning nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib anda piiratud tähtajapikendusi väljamakseteks.
  
4. Et tagada lõikes 1 osutatud ühinemiseelsete rahastamisvahendite ning ISPA programmi vajalik järkjärguline kaotamine ja sujuv üleminek enne 1. maid 2004 kohaldatavatelt eeskirjadelt pärast seda kuupäeva kohaldatavatele eeskirjadele, võib komisjon võtta kõik vajalikud meetmed, et tagada nõuetekohase personaliarvu säilitamine uutes liikmesriikides kuni viieteistkümne kuu jooksul pärast 1. maid 2004.

---

<sup>1</sup> Nagu see on sätestatud Phare juhendis (SEC (1999) 1596, ajakohastatud 6.9.2002 dokumendiga C 3303/2).

Selle aja jooksul kohaldatakse uutes liikmesriikides enne 1. maid 2004 ametisse nimetatud ametnike suhtes, kellelt nõutakse nimetatud riikides pärast seda kuupäeva teenistusse jäämist, erandkorras samasuguseid rahalisi ja materiaalseid tingimusi, nagu kohaldas enne 1. maid 2004 komisjon vastavalt Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade ja nende ühenduste muude teenistujate teenistustingimuste X lisale, mis on sätestatud määruses (EMÜ, EURATOM, ESTÜ) nr 259/68<sup>1</sup>. Ühinemiseelse abi korraldamiseks vajalikud halduskulud, kaasa arvatud muu personali palk, kaetakse kogu 2004. aasta jooksul ja kuni 2005. aasta juulikuu lõpuni asjakohaste ühinemiseelsete eelarvete rubriigist “toimingute tugikulud” (varasem eelarve B osa) või lõikes 1 osutatud rahastamisvahendite ja ISPA programmi samaväärsetest rubriikidest.

5. Kui nõukogu määruse (EÜ) nr 1268/1999 alusel heakskiidetud projekte ei saa selle vahendi alusel enam rahastada, võib need integreerida maaelu arendamise programmitöösse ja neid rahastada Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi rahadest. Kui selleks on vaja spetsiaalseid üleminekumeetmeid, võtab komisjon need vastu nõukogu 21. juuni 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1260/1999 (millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta)<sup>2</sup> artikli 50 lõikes 2 sätestatud korras.

## ARTIKKEL 23

1. Alates 1. maist 2004 kuni 2006. aasta lõpuni annab liit uutele liikmesriikidele ajutist finantsabi (edaspidi “üleminekutoetus”), et nad saaksid arendada ja tugevdada oma haldussuutlikkust liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse õigusaktide rakendamiseks ja täitmiseks ning suurendada heade kogemuste vahetamist kolleegide vahel.

---

<sup>1</sup> EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1.

<sup>2</sup> EÜT L 161, 26.6.1999, lk 1.

2. Abi põhineb püsival vajadusel tugevdada institutsioonilist suutlikkust teatavates valdkondades toimingutega, mida ei saa struktuurifondidest rahastada; need valdkonnad on eelkõige järgmised:
- a) justiits- ja siseküsimused (kohtusüsteemi tugevdamine, kontroll välispiiridel, korruptsioonivastane strateegia, õiguskaitse tõhususe suurendamine);
  - b) finantskontroll;
  - c) liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse finantshuvide kaitse ja võitlus pettuse vastu;
  - d) siseturg, kaasa arvatud tolliliit;
  - e) keskkond;
  - f) veterinaarteenistused ja toiduohutusega seotud haldussuutlikkuse tõhustamine;
  - g) põllumajanduse ja maaelu arendamise haldus- ja kontrollstruktuurid, kaasa arvatud ühtne haldus- ja kontrollsüsteem (IACS);
  - h) tuumaohutus (tuumaohutusasutuste ja nende tehniliste tugisorganisatsioonide ning radioaktiivsete jäätmete käitlemise asutuste tõhususe ja pädevuse suurendamine);



- i) statistika;
  - j) avaliku halduse tugevdamine vastavalt komisjoni igakülgse järelevalvearuandes määratletud vajadustele, mida ei kata struktuurifondid.
3. Üleminekutoetusele vastav abi otsustatakse nõukogu 18. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 3906/89 (teatavatele Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele antava majandusabi kohta)<sup>1</sup> artiklis 8 sätestatud korras.
4. Programm viiakse ellu kooskõlas Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse<sup>2</sup> artikli 53 lõike 1 punktidega a ja b või seda asendava Euroopa seadusega. Institutsioonide väljaarendamise eesmärgil korraldatavate riiklike haldusorganite vaheliste mestimisprojektide puhul korraldatakse projektikonkursid jätkuvalt liikmesriikide kontaktasutuste võrgu kaudu, nagu see on ette nähtud praeguste liikmesriikidega sõlmitud raamlepingutes ühinemiseelse abi kohta.

Kulukohustuste assigneeringud üleminekutoetuseks 1999. aasta hindades on 200 miljonit eurot 2004. aastal, 120 miljonit eurot 2005. aastal ja 60 miljonit eurot 2006. aastal. Eelarvepädev asutus kinnitab iga-aastased assigneeringud finantsperspektiivi piires, nagu on määratletud 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes.

---

<sup>1</sup> EÜT L 375, 23.12.1989, lk 11.

<sup>2</sup> Määrus (EÜ, EURATOM) nr 1605/2002 (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1).

## ARTIKKEL 24

1. Käesolevaga luuakse Schengeni toetus kui ajutine vahend aitamaks abisaajal liikmesriigil alates 1. maist 2004 kuni 2006. aasta lõpuni rahastada toiminguid uuel liidu välispiiril, et rakendada Schengeni *acquis*' ja välispiirikontroll.

Schengenis osalemiseks valmistumise käigus avastatud puuduste kõrvaldamiseks on Schengeni toetuse alusel rahastamiseks abikõlblikud järgmised toimingud:

- a) investeeringud piiri infrastruktuuri ja sellega seotud hoonete ehitamise, remontimise või ajakohastamise;
- b) investeeringud mis tahes liiki operatiivseadmetesse (näiteks laboriseadmed, avastamisvahendid, Schengeni infosüsteemi SIS 2 riist- ja tarkvara, transpordivahendid);
- c) piirivalvurite koolitus;
- d) logistiliste ja operatiivkulude toetus.

2. Schengeni toetuse alusel tehakse järgmistele abisaajatele liikmesriikidele alates ühinemiskuupäevast ühekordse toetusmaksena kättesaadavaks järgmised summad:

	2004	2005	2006
	(miljonit eurot, 1999. aasta hindades)		
Eesti	22,90	22,90	22,90
Läti	23,70	23,70	23,70
Leedu	44,78	61,07	29,85
Ungari	49,30	49,30	49,30
Poola	93,34	93,33	93,33
Sloveenia	35,64	35,63	35,63
Slovakkia	15,94	15,93	15,93

3. Abisaajad liikmesriigid vastutavad individuaalsete toimingute väljavalimise ja elluviimise eest vastavalt käesolevale artiklile. Nad vastutavad ka Schengeni toetuse ja muudest liidu vahenditest saadava abi kasutamise koordineerimise eest, et tagada vastavus liidu poliitikale ja meetmetele ning kooskõla Euroopa ühenduste üldeelarvet käsitleva finantsmääruse või seda asendava Euroopa seadusega.

Ühekordseid toetusmaksleid kasutatakse kolme aasta jooksul alates esimesest väljamaksest ning kõik kasutamata või põhjendamatult kulutatud vahendid tuleb komisjonile tagasi maksta. Hiljemalt kuue kuu jooksul pärast kolmeaastase tähtaja lõppu esitab abisaaja liikmesriik ühekordse toetusmaksle täitmise kohta põhjaliku aruande koos tõendiga kulude põhjendatuse kohta.

Abisaajariik kasutab kõnealust vastutust, ilma et see piiraks komisjoni vastutust liidu eelarve täitmisel ning kooskõlas Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse sätetega või seda asendava Euroopa seadusega, mida kohaldatakse detsentraliseeritud juhtimise suhtes.

4. Komisjon jätab endale kontrollimisõiguse Pettustevastase Ameti (OLAF) kaudu. Komisjon ja kontrollikoda võivad korraldada ka kohapealseid kontrole vastavate menetluste kohaselt.
5. Komisjon võib vastu võtta Schengeni toetuse toimimiseks vajalikud tehnilised sätted.

#### ARTIKKEL 25

Artiklites 18, 19, 23 ja 24 osutatud summasid korrigeeritakse igal aastal tehnilise kohanduse osana, mis on ette nähtud 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe punktis 15.

#### ARTIKKEL 26

1. Kui enne 2004. aasta 1. maile järgneva kolmanda aasta lõppu tekib tõsiseid raskusi, mis võivad mõnes majandussektoris kujuneda püsivaks, või raskusi, mis võivad tingida mõne piirkonna majandusolukorra olulise halvenemise, võib uus liikmesriik taotleda luba kaitsemeetmete võtmiseks, et olukorda parandada ja kohandada vaadeldav sektor siseturu majandusega.

Samadel asjaoludel võib iga praegune liikmesriik taotleda luba kaitsemeetmete võtmiseks ühe või mitme uue liikmesriigi suhtes.

2. Asjaomase liikmesriigi taotlusel võtab komisjon kiirmenetluse korras vastu Euroopa määrused või otsused, millega määratakse kindlaks kaitsemeetmed, mida ta peab vajalikuks, täpsustades nende tingimused ja rakendamise korra.

Tõsiste majandusraskuste korral ja asjaomase liikmesriigi selgesõnalisel taotlusel teeb komisjon otsuse viie tööpäeva jooksul alates koos asjakohase taustteabega esitatud taotluse saamisest. Selliselt otsustatud meetmeid hakatakse viivitamata kohaldama, neis võetakse arvesse kõikide asjaosaliste huve ning need ei või kaasa tuua piirikontrolli.

3. Lõike 2 alusel lubatavad meetmed võivad hõlmata erandeid põhiseaduses ja iseäranis käesolevas protokollis sätestatud eeskirjadest sellises ulatuses ja sellise aja jooksul, nagu on möödapääsmatult vaja lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamiseks. Eelistatakse selliseid meetmeid, mis kõige vähem häirivad siseturu toimimist.

## ARTIKKEL 27

Kui uus liikmesriik tõsiselt häirib või vahetult ohustab siseturu toimimist sellega, et ta ei täida ühinemisläbirääkimistel võetud kohustusi, sealhulgas piiriülese mõjuga majandustegevust hõlmavaid valdkondlikke kohustusi, võib komisjon liikmesriigi põhjendatud taotlusel või omal algatusel võtta vastu vajalikke meetmeid kindlaks määravaid Euroopa määruseid või otsuseid kuni 2004. aasta 1. maile järgneva kolmanda aasta lõpuni.

Meetmed peavad olema proportsionaalsed ja eelistada tuleb meetmeid, mis kõige vähem häirivad siseturu toimimist, või võimalusel olemasolevate valdkondlike kaitsemehhanismide kohaldamist. Selliseid kaitsemeetmeid ei kasutata meelevaldse diskrimineerimise vahendina ega liikmesriikide vahelise kaubanduse varjatud piiramiseks. Meetmeid ei jäeta kehtima kauemaks kui vältimatult vajalik ning igal juhul tühistatakse need vastava kohustuse täitmise korral. Kuid neid võib kohaldada ka pärast esimeses lõigus nimetatud tähtaja möödumist, seni kuni vastavaid kohustusi ei ole täidetud. Vastavalt asjaomase uue liikmesriigi edusammudele oma kohustuste täitmisel võib komisjon meetmeid vajalikul määral korrigeerida. Enne kaitsemeetmeid määratlevate Euroopa määruste või otsuste tühistamist informeerib komisjon aegsasti nõukogu ning võtab asjakohaselt arvesse nõukogu märkusi selle kohta.

## ARTIKKEL 28

Kui uues liikmesriigis on tõsiseid puudusi või nende tekkimise vahetu oht selliste raamotsuste või muude asjakohaste kohustuste, koostöovahendite ja otsuste ülevõtmisel, rakendamisel või kohaldamisel, mis on seotud vastastikuse tunnustamisega kriminaalõiguse valdkonnas EL lepingu VI jaotise alusel, või selliste direktiivide ja määruste ülevõtmisel, rakendamisel või kohaldamisel, mis on seotud vastastikuse tunnustamisega tsiviilasjades EÜ asutamislepingu IV jaotise alusel, ja põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 3. ja 4. jao põhjal vastu võetud Euroopa seaduste ja raamseaduste ülevõtmisel, rakendamisel või kohaldamisel, võib komisjon liikmesriigi põhjendatud taotlusel või omal algatusel ja pärast liikmesriikidega konsulteerimist võtta vajalikke meetmeid kindlaks määravaid Euroopa määruseid või otsuseid kuni 2004. aasta 1. maile järgneva kolmanda aasta lõpuni, täpsustades nende tingimused ja rakendamise korra.

Need meetmed võivad endast kujutada asjakohaste sätete ja otsuste kehtivuse ajutist peatamist uue liikmesriigi ja mõne teise liikmesriigi või teiste liikmesriikide vahelistes suhetes, ilma et see takistaks tiheda õiguslasest koostöö jätkumist. Meetmeid ei jäeta kehtima kauemaks kui vältimatult vajalik ning igal juhul tühistatakse need vastava puuduse kõrvaldamise korral. Kuid neid võib kohaldada ka pärast esimeses lõigus nimetatud tähtaja möödumist seni, kuni vastavad puudused esinevad. Vastavalt asjaomase uue liikmesriigi edusammudele kindlakstehtud puuduste kõrvaldamisel võib komisjon pärast liikmesriikidega konsulteerimist meetmeid vajalikul määral kohandada. Enne kaitsemeetmete tühistamist informeerib komisjon aegsasti nõukogu ning võtab asjakohaselt arvesse nõukogu märkusi selle kohta.

## ARTIKKEL 29

Selleks et mitte takistada siseturu häireteta toimimist, ei või uute liikmesriikide siseriiklike eeskirjade rakendamine 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti V–XIV lisas osutatud üleminekuperioodi jooksul kaasa tuua liikmesriikide vahelist piirikontrolli.

## ARTIKKEL 30

Kui on vaja üleminekumeetmeid, et hõlbustada uute liikmesriikide üleminekut praeguselt korralt ühise põllumajanduspoliitika rakendamisest tulenevale korrale vastavalt käesolevas protokollis sätestatud tingimustele, võtab need meetmed vastu komisjon, järgides menetlust, millele on osutatud suhkrusektori turgude ühist korraldust käsitleva nõukogu 19. juuni 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1260/2001<sup>1</sup> artikli 42 lõikes 2 või vajadusel kooskõlas vastavate artiklitega muudes põllumajanduse ühist turukorraldust käsitlevates määrustes või neid asendavates Euroopa seadustes või järgides kohaldavates õigusaktides kindlaksmääratud menetlust. Käesolevas artiklis osutatud üleminekumeetmeid võidakse võtta ja kohaldada 2004. aasta 1. maile järgneva kolme aasta jooksul. Nõukogu Euroopa seadusega võib seda tähtaega pikendada. Nõukogu teeb ühehäälese otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## ARTIKKEL 31

Kui on vaja üleminekumeetmeid, et hõlbustada uute liikmesriikide üleminekut praeguselt korralt korrale, mis tuleneb liidu veterinaar- ja fütosanitaareeskirjade kohaldamisest, võtab need meetmed vastu komisjon, järgides kohaldavates õigusaktides kindlaksmääratud menetlust. Neid meetmeid võidakse võtta ja kohaldada 2004. aasta 1. maile järgneva kolme aasta jooksul.

## ARTIKKEL 32

1. 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti XVI lisas loetletud komiteede, rühmade ja muude asutuste uute liikmete ametiaeg lõpeb samal ajal kui nendel liikmetel, kes on ametis 1. mail 2004.

---

<sup>1</sup> EÜT L 178, 30.6.2001, lk 1.



2. 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti XVII lisas loetletud komisjoni loodud komiteede ja rühmade uute liikmete ametiaeg lõpeb samal ajal kui nendel liikmetel, kes on ametis 1. mail 2004.

#### IV JAOTIS

### INSTITUTSIOONIDE AKTIDE KOHALDATAVUS

#### ARTIKKEL 33

Alates 1. maist 2004 käsitletakse uusi liikmesriike EÜ asutamislepingu artikli 249 ja EURATOMi asutamislepingu artikli 161 tähenduses direktiivide ja otsuste adressaatidena, kui kõnealused direktiivid ja otsused on adresseeritud kõikidele praegustele liikmesriikidele. Asja käsitatakse nii, nagu oleks sellistest direktiividest ja otsustest, välja arvatud need direktiivid ja otsused, mis jõustuvad vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 254 lõigetele 1 ja 2, teatatud uutele liikmesriikidele 1. mail 2004.

#### ARTIKKEL 34

Uued liikmesriigid jõustavad meetmed, mida on vaja, et nad võiksid alates 1. maist 2004 järgida direktiive ja otsuseid EÜ asutamislepingu artikli 249 ja EURATOMi asutamislepingu artikli 161 tähenduses, kui artiklis 15 nimetatud lisades ega käesoleva protokollis muudes sätetes ei ole ette nähtud muud tähtaega.

### ARTIKKEL 35

Kui ei nähta ette teisiti, võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal vastu vajalikud Euroopa määrused ja otsused käesoleva protokollis artiklites 12 ja 13 osutatud 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti III ja IV lisa sätete rakendamiseks.

### ARTIKKEL 36

1. Kui institutsioonide enne 1. maid 2004 vastu võetud akte on ühinemise tõttu vaja kohandada ja neid vajalikke kohandusi ei ole käesoleva protokolliga ette nähtud, tehakse need kohandused vastavalt lõikes 2 sätestatud korrale. Kõnealused kohandused jõustuvad alates 1. maist 2004.
2. Vajalikud aktid võtab vastu nõukogu, toimides komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamuse alusel, või komisjon, vastavalt sellele, kumb nendest institutsioonidest on vastu võtnud esialgsed aktid.

### ARTIKKEL 37

Kolme kuu jooksul pärast 1. maid 2004 teatavad uued liikmesriigid kooskõlas EURATOMi asutamislepingu artikliga 33 komisjonile õigus- või haldusnormide sätted, mille eesmärk on tagada töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitse ioniseeriva kiirguse ohtude eest uute liikmesriikide territooriumil.

## TEINE OSA

SÄTTED 16. APRILLI 2003. AASTA ÜHINEMISAKTILE  
LISATUD PROTOKOLLIDE KOHTA

## I JAOTIS

## ÜLEMINEKUSÄTTED EUROOPA INVESTEERIMISPANGA KOHTA

## ARTIKKEL 38

Hispaania Kuningriik maksab 309 686 775 eurot oma osana kapitalist, mis on ette nähtud märgitud kapitali suurenemiseks. See sissemakse tehakse kaheksas võrdses osas, mille maksetähtpäevad on 30. september 2004, 30. september 2005, 30. september 2006, 31. september 2007, 30. september 2007, 31. märts 2008, 30. september 2008 ja 31. märts 2009.

Hispaania Kuningriik teeb reservidesse ja reservidega samaväärsetesse eraldistesse ning reserve ja eraldiste jaoks ette nähtud summasse (tulenevalt panga bilanssi kantud 2004. aasta aprillikuu lõpu kasumiaruande saldost) sissemakse kaheksas võrdses osas, mille maksetähtpäevad on näidatud eespool ning mis moodustab 4,1292% reservidest ja eraldistest.

## ARTIKKEL 39

Alates 1. maist 2004 maksavad uued liikmesriigid järgmised summad, mis vastavad nende poolt sissemakstavale osale Euroopa Investeerimispanka põhikirja artiklis 4 määratletud märgitud kapitalis.

Poola	EUR	170 563 175
Tšehhi Vabariik	EUR	62 939 275
Ungari	EUR	59 543 425
Slovakkia	EUR	21 424 525
Sloveenia	EUR	19 890 750
Leedu	EUR	12 480 875
Küpros	EUR	9 169 100
Läti	EUR	7 616 750
Eesti	EUR	5 882 000
Malta	EUR	3 490 200

Need sissemaksed tehakse kaheksas võrdses osas, mille maksetähtpäevad on 30. september 2004, 30. september 2005, 30. september 2006, 31. märts 2007, 30. september 2007, 31. märts 2008, 30. september 2008 ja 31. märts 2009.

## ARTIKKEL 40

Uued liikmesriigid teevad reservidesse ja reservidega samaväärsetesse eraldistesse ning reservide ja eraldiste jaoks ettenähtud summasse (tulenevalt Euroopa Investeerimispanka bilanssi kantud 2004. aasta aprillikuu lõpu kasumiaruande saldost) sissemaksed kaheksas võrdses osas, mille maksetähtpäevad on näidatud artiklis 39 ning mis moodustavad reservidest ja eraldistest järgmised protsendimäärad:

Poola	2,2742%
Tšehhi Vabariik	0,8392%
Ungari	0,7939%
Slovakkia	0,2857%
Sloveenia	0,2652%
Leedu	0,1664%
Küpros	0,1223%
Läti	0,1016%
Eesti	0,0784%
Malta	0,0465%

## ARTIKKEL 41

Artiklites 38, 39 ja 40 ettenähtud kapitali ja maksed maksavad Hispaania Kuningriik ja uued liikmesriigid eurodes, välja arvatud juhul, kui juhatajate nõukogu on ühehäälselt teinud otsuse erandi kohta.

## II JAOTIS

SÄTTED TŠEHHI TERASETÖÖSTUSE  
RESTRUKTUREERIMISE KOHTA

## ARTIKKEL 42

1. Olenemata põhiseaduse artiklitest III-167 ja III-168, loetakse aastatel 1997–2003 Tšehhi Vabariigi poolt teatavatele Tšehhi terasetööstuse osadele restruktureerimiseks antud riigiabi siseturuga kokkusobivaks, tingimusel et:
  - a) ühelt poolt Euroopa Ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Tšehhi Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa lepingu<sup>1</sup> ESTÜ tooteid käsitleva protokollid nr 2 artikli 8 lõikes 4 ettenähtud tähtaega on pikendatud kuni 1. maini 2004,
  - b) nimetatud protokollid pikendamise aluseks olnud restruktureerimiskava tingimusi järgitakse aastatel 2002–2006,
  - c) täidetakse käesolevas jaotises esitatud tingimusi ning
  - d) pärast 1. maid 2004 ei anta Tšehhi terasetööstuse restruktureerimiseks mingit riigiabi.

---

<sup>1</sup> EÜT L 360, 31.12.1994, lk 2.

2. 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 2 lisas 1 loetletud äriühingute (edaspidi “abisaajad äriühingud”) individuaalsetes äriplaanides kirjeldatud ja käesolevas jaotises esitatud tingimustele vastav Tšehhi terasesektori restruktureerimine viiakse lõpule hiljemalt 31. detsembriks 2006 (edaspidi “restruktureerimisperioodi lõpp”).
3. Tšehhi terasetööstuse restruktureerimise raames võivad riigiabi saada ainult abisaajad äriühingud.
4. Abisaaja äriühing ei tohi:
  - a) 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 2 lisas 1 loetlemata äriühinguga ühinemise korral anda edasi abi, mis anti abisaajale äriühingule;
  - b) võtta üle sellise 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 2 lisas 1 loetlemata äriühingu vara, kellele on ajavahemikul kuni 31. detsembrini 2006 välja kuulutatud pankrot.
5. Abisaaja äriühingu hilisema erastamise korral austatakse käesolevas jaotises määratletud tingimusi ja põhimõtteid, mis käsitlevad elujõulisust, riigiabi ja võimsuse vähendamist.

6. Kogu abisaajatele äriühingutele antav restruktureerimisabi määratakse kindlaks põhjendustes, mis esitatakse heakskiidetud Tšehhi terasetööstuse restruktureerimiskavas ja nõukogu poolt heakskiidetud individuaalsetes äriplaanides. Ent igal juhul on aastatel 1997–2003 väljamakstud abi maksimumsumma 14 147 425 201 Tšehhi krooni. Sellest kogusummast saab Nová Hut' kuni 5 700 075 201 krooni, Vítkovice Steel saab kuni 8 155 350 000 krooni ja Válcovny Plechu Frýdek Místek saab kuni 292 000 000 krooni vastavalt heakskiidetud restruktureerimiskavas kehtestatud nõuetele. Abi antakse vaid üks kord. Tšehhi Vabariik ei anna Tšehhi terasetööstuse restruktureerimiseks muud riigiabi.

7. Aastatel 1997–2006 vähendab Tšehhi Vabariik valmistoodete puhul netovõimsust 590 000 tonni võrra.

Võimsuse vähendamise ainsaks mõõtmisaluseks on tootmisrajatiste sulgemine alatiseks nende füüsilise hävitamise teel, nii et selliseid rajatise ei ole enam võimalik taastada. Terasettevõtja pankroti väljakuulutamist ei loeta võimsuse vähendamiseks.

Eespool esitatud netovõimsuse vähendamise tase koos muude võimsuse vähendamistega, mis on vajalikena määratletud restruktureerimisprogrammides, tuleb saavutada 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollis nr 2 lisa 2 ettenähtud ajakava kohaselt.

8. Ühinemise ajaks kõrvaldab Tšehhi Vabariik kooskõlas *acquis*'ga kaubandustõkked söteturul, mis annab Tšehhi terasettevõtjatele võimaluse saada kivisütt rahvusvahelise turu hinnaga.



9. Abisaaja äriühingu Nová Hut' äriplaani viiakse ellu. Eelkõige:
- a) Vysoké Pece Ostrava tehas lülitatakse omandi täieliku ülemineku teel äriühingu Nová Hut' organisatsioonilisse raamistikku. Sellele ühinemisele seatakse tähtaeg ning määratakse selle toimumise eest vastutaja;
  - b) restruktureerimispüüded keskenduvad järgmisele:
    - i) äriühingu Nová Hut' kujundamine tootmisele orienteeritud äriühingust turule orienteeritud äriühinguks ning selle ärijuhtimise tõhususe ja tulemuslikkuse parandamine, kaasa arvatud kulude suurem läbipaistvus;
    - ii) äriühingu Nová Hut' tootevaliku läbivaatamine ja kõrgema lisandväärtusega turgudele sisenemine;
    - iii) äriühingu Nová Hut' poolt vajalike investeeringute tegemine, et lühikese aja jooksul pärast ühinemislepingu allkirjastamist saavutada valmistoodete parem kvaliteet;
  - c) viiakse ellu tööjõu restruktureerimine; liidu terasetööstuse tooterühmade tootlikkuse tasemega võrreldav tootlikkuse tase saavutatakse 31. detsembri 2006. aasta seisuga asjaomaste abisaajate äriühingute koondnäitajate alusel;

- d) kooskõla ühenduse keskkonnakaitsealase *acquis*'ga saavutatakse 1. maiks 2004, kaasa arvatud äriplaanis ettenähtud vajalikud investeeringud. Äriplaani kohaselt tehakse ka vajalikud tulevased IPPC-ga seotud investeeringud, et tagada 1. novembriks 2007 kooskõla nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiiviga 96/61/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise kohta<sup>1</sup>.
10. Abisaaja äriühingu Vítkovice Steel äriplaani viiakse ellu. Eelkõige:
- a) hiljemalt 31. detsembril 2006 suletakse alaliselt topeltvaltspingid. Juhul kui äriühingu ostab strateegiline investor, seatakse müügilepingu tingimuseks selline sulgemine nimetatud kuupäevaks;
- b) restruktureerimispüüded keskenduvad järgmisele:
- i) otsemüügi suurendamine ja suurem tähelepanu kulude vähendamisele, mis on oluline tõhusama ärijuhtimise jaoks,
- ii) kohanemine turunõudlusega ja üleminek kõrgema lisandväärtusega toodetele,
- iii) 2004. aastaks kavandatud teisese terasevalmistusprotsessi investeeringute toomine 2003. aastasse, et võimaldada äriühingul konkureerida pigem kvaliteedis kui hinnas;

---

<sup>1</sup> EÜT L 257, 10.10.1996, lk 26.

- c) saavutatakse 1. maiks 2004 kooskõla ühenduse keskkonnakaitsealase *acquis*'ga, kaasa arvatud äriplaanis ettenähtud vajalikud investeeringud, mis hõlmavad ka vajalikke tulevase IPPC-ga seotud investeeringuid.
11. Abisaaja äriühingu Válcovny Plechu Frýdek Místek (VPFM) äriplaani viiakse ellu. Eelkõige:
- a) 2004 aasta lõpus suletakse alaliselt kuumvaltsimistehased nr 1 ja 2;
- b) restruktureerimispüüded keskenduvad järgmisele:
- i) vajalike investeeringute tegemine, et lühikese aja jooksul pärast ühinemislepingu allkirjastamist saavutada valmistoodete parem kvaliteet,
- ii) esikohale seatakse keskseks peetavate kasumi suurendamise võimaluste elluviimine (kaasa arvatud tööjõu restruktureerimine, kulude vähendamine, tõhususe parandamine ja turustuse ümberorienteerimine).
12. Kõik hilisemad üldise restruktureerimiskava ja individuaalplaanide muudatused peab heaks kiitma komisjon ja vajaduse korral nõukogu.
13. Restruktureerimine toimub täieliku läbipaistvuse tingimusel ja mõistlike turumajanduspõhimõtete alusel.

14. Komisjon ja nõukogu jälgivad tähelepanelikult restruktureerimiskava elluviimist ja käesolevas jaotises esitatud, elujõulisust, riigiabi ja võimsuse vähendamist käsitlevate tingimuste täitmist enne ja pärast 1. maid 2004 kuni restruktureerimisperioodi lõpuni vastavalt punktidele 15 kuni 18. Selleks esitab komisjon nõukogule aruande.
15. Komisjon ja nõukogu jälgivad 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 2 lisas 3 esitatud restruktureerimise kriteeriumide täitmist. Eespool nimetatud lisas sisalduvaid viiteid protokoll lõikele 16 tõlgendatakse viidetena käesoleva artikli lõikele 16.
16. Jälgimise alla kuulub sõltumatu hindamine, mis toimub aastatel 2003, 2004, 2005 ja 2006. Elujõulisuse saavutamise tagamise oluline element on elujõulisustest, mille korraldab komisjon.
17. Tšehhi Vabariik teeb täielikku koostööd jälgimiskorralduse raames. Eelkõige:
- a) esitab Tšehhi Vabariik komisjonile kuni restruktureerimisperioodi lõpuni hiljemalt iga aasta 15. märtsil ja 15. septembril kuue kuu aruanded abisaajate äriühingute restruktureerimise kohta;
  - b) esimene aruanne peab komisjoni jõudma 15. märtsiks 2003 ja viimane aruanne 15. märtsiks 2007, välja arvatud juhul, kui komisjon otsustab teisiti;

- c) aruanded sisaldavad kogu informatsiooni, mis on vajalik restruktureerimisprotsessi ning võimsuse vähendamise ja kasutamise jälgimiseks, ning neis esitatakse piisavad finantsandmed, mis võimaldavad hinnata, kas käesoleva jaotise tingimused ja nõuded on täidetud. Aruanded peavad sisaldama vähemalt 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 2 lisas 4 loetletud andmeid, mida komisjonil on õigus muuta vastavalt jälgimisprotsessi käigus kogetule. Peale abisaajate äriühingute individuaalsete majandustegevuse aruannete tuleb esitada ka aruanne Tšehhi terasesektori üldolukorra kohta, kaasa arvatud hiljutised makromajanduslikud arengud;
- d) Tšehhi Vabariik kohustab abisaajaid äriühinguid avaldama kõiki asjakohaseid andmeid, mida muudel juhtudel võidakse pidada konfidentsiaalseteks. Nõukogule aruannet esitades tagab komisjon, et äriühingu kohta käivat konfidentsiaalset informatsiooni ei avalikustata.
18. Komisjon võib igal ajal otsustada volitada sõltumatut konsultanti hindama jälgimistulemusi, tegema vajalikke uurimisi ning esitama tulemusi komisjonile ja nõukogule.
19. Kui punktis 17 osutatud aruannete põhjal tuvastab komisjon olulisi lahknevusi finantsandmetest, mille põhjal hinnati elujõulisust, võib ta nõuda Tšehhi Vabariigilt vajalike meetmete võtmist, et tugevdada asjaomaste abisaajate äriühingute restruktureerimismeetmeid.

20. Kui jälgimisel ilmneb, et:

- a) ei ole täidetud käesolevas jaotises esitatud üleminekukorra tingimusi või
- b) ei ole täidetud kohustusi, mis on võetud selle tähtaja pikendamisel, mille jooksul Tšehhi Vabariik võib erandkorras anda oma terasetööstuse restruktureerimiseks riigiabi ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Tšehhi Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa lepingu alusel<sup>1</sup>, või
- c) restruktureerimisperioodi jooksul on Tšehhi Vabariik andnud nõuetele mittevastavat täiendavat riigiabi terasetööstusele ja eelkõige abisaajatele äriühingutele,

ei kohaldata käesolevas jaotises esitatud üleminekukorda.

Komisjon astub vajalikke samme, et nõuda asjaomastelt äriühingutelt käesoleva jaotise tingimusi rikkudes antud abi tagasimaksmist.

---

<sup>1</sup> EÜT L 360, 31.12.1994, lk 2.

## III JAOTIS

SÄTTED SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRIMAA ÜHENDATUD  
KUNINGRIIGI SUVERÄÄNSETE BAASIPIIRKONDADE KOHTA KÜPROSEL

## ARTIKKEL 43

1. Suveräänsed baasipiirkonnad arvatakse liidu tolliterritoriumi hulka ning seepärast kohaldatakse suveräänsete baasipiirkondade suhtes 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 3 lisa esimeses osas loetletud liidu tolli- ja ühist kaubanduspoliitikat käsitlevaid akte koos eespool nimetatud lisa sätestatud muudatustega. Eespool nimetatud lisa tõlgendatakse viiteid “käesolevale protokollile” viidetena käesolevale jaotisele.
2. 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 3 lisa teises osas loetletud käibe- ja aktsiisimaksu ning muid kaudseid makse käsitlevaid liidu akte kohaldatakse suveräänsete baasipiirkondade suhtes, arvestades eespool nimetatud lisa sätestatud muudatusi ja käesolevas protokollis ette nähtud Küprose suhtes kohaldatavaid asjakohaseid sätteid.
3. 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 3 lisa kolmandas osas loetletud liidu akte muudetakse vastavalt eespool nimetatud lisa sätestatule, et võimaldada Ühendkuningriigil säilitada Küprose Vabariigi asutamislepinguga (edaspidi “asutamisleping”) antud maksusoodustused ja -vabastused tarnete puhul tema relvajõududele ja nendega seotud personalile.

## ARTIKKEL 44

Põhiseaduse artikleid III-225 kuni III-232 koos nende alusel vastu võetud sätetega ja põhiseaduse artikli III-278 lõike 4 punktiga b kooskõlas vastu võetud sätteid kohaldatakse suveräänsete baasipiirkondade suhtes.

## ARTIKKEL 45

Inimesi, kes elavad või töötavad suveräänsete baasipiirkondade territooriumil ning kelle suhtes kohaldatakse asutamislepingu ja sellega seotud 16. augusti 1960. aasta nootide vahetuse kohaselt kehtestatud korra alusel Küprose Vabariigi sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte, koheldakse sotsiaalkindlustuskeemide kohaldamist ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes käsitleva nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71<sup>1</sup> kohaldamisel nii, nagu elaksid või töötaksid nad Küprose Vabariigi territooriumil.

## ARTIKKEL 46

1. Küprose Vabariigilt ei nõuta inimeste kontrollimist, kes ületavad tema ja suveräänsete baasipiirkondade vahelise maismaa- või merepiiri, ning selliste inimeste suhtes ei kohaldata välispiiri ületamisega seotud liidu piiranguid.
2. Suveräänsete baasipiirkondade välispiiri ületavate inimeste kontrollimist korraldab Ühendkuningriik 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollis nr 3 lisa neljandas osas võetud kohustuste kohaselt.

---

<sup>1</sup> EÜT L 149, 5.7.1971, lk 2.



## ARTIKKEL 47

Käesoleva jaotise eesmärkide tegeliku saavutamise tagamiseks võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal vastu võtta Euroopa otsuse, millega muudetakse artikleid 43 kuni 46 kaasa arvatud 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 3 lisa, või kohaldatakse suveräänsete baasipiirkondade suhtes põhiseaduse ja liidu õigusaktide muid sätteid nõukogu määratavatel tingimustel. Nõukogu teeb otsused ühehäälselt. Enne ettepaneku esitamist konsulteerib komisjon Ühendkuningriigi ja Küprose Vabariigiga.

## ARTIKKEL 48

1. Kui lõikest 2 ei tulene teisiti, vastutab Ühendkuningriik käesoleva jaotise kohaldamise eest suveräänsetes baasipiirkondades. Eelkõige:

- a) Ühendkuningriik vastutab käesolevas jaotises täpsustatud liidu meetmete kohaldamise eest tolli, kaudse maksustamise ja ühise kaubanduspoliitika valdkonnas seoses kaupadega, mis saabuvad Küprose saarele või lahkuvad Küprose saarelt suveräänsetes baasipiirkondades asuva sadama või lennujaama kaudu;
- b) Ühendkuningriigi relvajõudude poolt Küprose Vabariigi territooriumil asuva sadama või lennujaama kaudu Küprose saarele imporditud või Küprose saarelt eksporditud kauba tollikontrolli võib korraldada suveräänsetes baasipiirkondades;

- c) Ühendkuningriik vastutab kõigi litsentside, lubade või tunnistuste väljaandmise eest, mida Ühendkuningriigi relvajõudude poolt Küprose saarele imporditud või Küprose saarelt eksporditud kauba suhtes kohaldava liidu meetme alusel võidakse nõuda.
2. Küprose Vabariik vastutab liidu rahaliste vahendite haldamise ja väljamaksmise eest, millele võib suveräänsetes baasipiirkondades asuvatel inimestel olla õigus suveräänsetes baasipiirkondades ühise põllumajanduspoliitika kohaldamise tõttu artikli 44 alusel ning Küprose Vabariik annab sellistest kulutustest aru komisjonile.
3. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, võib Ühendkuningriik asutamislepingu kohaselt kehtestatud korras delegeerida Küprose Vabariigi pädevatele asutustele kohustuste täitmise, mis on pandud liikmesriigile artiklites 43 kuni 46 osutatud sätetega või nende alusel.
4. Ühendkuningriik ja Küprose Vabariik teevad koostööd, et tagada käesoleva jaotise tõhus rakendamine suveräänsetes baasipiirkondades, ning vajaduse korral sõlmivad nad täiendavaid kokkuleppeid, mis käsitlevad artiklites 43 kuni 46 osutatud sätete rakendamise delegeerimist. Sellise kokkuleppe koopia esitatakse komisjonile.

## ARTIKKEL 49

Käesolevas jaotises sätestatud korra ainus eesmärk on reguleerida Küprosel asuvate Ühendkuningriigi suveräänsete baasipiirkondade erilist olukorda ning seda ei või kohaldada muu liidu territooriumi suhtes ja see ei või endast kujutada ei terviku ega osana pretsedenti muu erikorra jaoks, mis kas juba kehtib või mis võidakse kehtestada mõnel muul põhiseaduse artiklis IV-440 ettenähtud Euroopa territooriumil.

## ARTIKKEL 50

Komisjon esitab alates 1. maist 2004 iga viie aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva jaotise rakendamise kohta.

## ARTIKKEL 51

Käesoleva jaotise sätteid kohaldatakse vastavalt deklaratsioonile Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi suveräänsete baasipiirkondade kohta Küprosel, mis sisaldab 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollis nr 3 preambuli sõnastust, muutmata selle õiguslikku mõju.

## IV JAOTIS

SÄTTED IGNALINA TUUMAELEKTRIJAAMA  
KOHTA LEEDUS

## ARTIKKEL 52

Tõdedes liidu valmisolekut anda piisavat lisaabi Leedu püüdlustele lõpetada Ignalina tuumaelektrijaama tegevus ja pidades oluliseks seda solidaarsuse väljendust, kohustub Leedu sulgema Ignalina tuumaelektrijaama esimese reaktori enne 2005. aastat ja teise reaktori hiljemalt 31. detsembriks 2009 ning lõpetama seejärel nende tegevuse.

## ARTIKKEL 53

1. Aastatel 2004–2006 annab liit Leedule täiendavat rahalist abi, et toetada tema püüdlusi Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamisel ning tuumaelektrijaama sulgemise ja tegevuse lõpetamise tagajärgedega tegelemisel (edaspidi “Ignalina programm”).
2. Ignalina programmi meetmed võetakse vastu ja rakendatakse vastavalt nõukogu 18. detsembri 1989. aasta määrusele (EMÜ) nr 3906/89 teatavatele Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele antava majandusabi kohta<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> EÜT L 375, 23.12.1989, lk 11.

3. Ignalina programm hõlmab muu hulgas järgmist: Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamist toetavad meetmed; ühenduse *acquis*'le vastav keskkonnakaitse ajakohastamine ja Ignalina tuumaelektrijaama kahe reaktori sulgemise järel nende tootmisvõimsuse asendamiseks vajalike traditsiooniliste tootmisvõimsuste moderniseerimine; muud nimetatud elektrijaama sulgemise ja tegevuse lõpetamise otsusest tulenevad meetmed ning meetmed, mis aitavad kaasa Leedu energiatootmise, -edastamise ja -jaotamise sektorite vajalikule restruktureerimisele, keskkonnakaitsealasele ajakohastamisele ja moderniseerimisele ning energiavarustuse kindluse ja energiatõhususe parandamisele Leedus.
4. Ignalina programm hõlmab meetmeid jaama töötajate toetamiseks, et tagada Ignalina tuumaelektrijaamas kõrge ohutustase sulgemiseelset ajal ja kõnealuste reaktorite tegevuse lõpetamise ajal.
5. Aastatel 2004–2006 ulatuvad Ignalina programmi kulukohustuste assigneeringud 285 miljoni euroni, mille kohta võetakse kohustus võrdsete aastasummade kaupa.
6. Teatavate meetmete puhul võib Ignalina programmi kohane toetus ulatuda kuni 100%-ni kogukuludest. Tuleks teha kõik vajalikud jõupingutused, et jätkata kaasfinantseerimise tava, mis loodi seoses ühinemiseelse abiga Leedu püüdlustele lõpetada elektrijaama tegevus, ning vajadusel leida kaasfinantseerimist muudest allikatest.
7. Ignalina programmi kohase abi või selle osa andmise võib korraldada liidu rahasiirdena rahvusvahelisele Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamise toetusfondile, mida haldab Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank.

8. Avalik abi siseriiklikest, liidu ja rahvusvahelistest allikatest, mida antakse:
- a) ühenduse *acquis*'le vastavaks keskkonnakaitsealaseks ajakohastamiseks ja Elektrenais asuva Leedu soojuselektrijaama kui Ignalina tuumaelektrijaama reaktorite tootmisvõimsuse põhiasendaja moderniseerimiseks ja
  - b) Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamiseks, on siseturuga kokkusobiv põhiseaduse määratluse kohaselt.
9. Avalikku abi siseriiklikest, liidu ja rahvusvahelistest allikatest, mida antakse Leedu püüdlustele tegelda Ignalina tuumaelektrijaama sulgemise ja tegevuse lõpetamise tagajärgedega, võib igal üksikjuhul pidada põhiseaduse kohaselt siseturuga kokkusobivaks; see kehtib eelkõige sellise avaliku abi suhtes, mida antakse energiavarustuse kindluse suurendamiseks.

#### ARTIKKEL 54

1. Tunnistades, et Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamine on pikaajaline ning paneb Leedule erakordse rahalise koorma, mis ei vasta riigi suurusele ega majanduslikule tugevusele, annab liit ka pärast 2006. aastat solidaarsuse tõttu Leeduga piisavat lisaabi püüdlustele lõpetada tuumaelektrijaama tegevus.

2. Sel eesmärgil kestab Ignalina programm katkematult ja seda pikendatakse üle 2006. aasta. Pikendatud Ignalina programmi käsitlevad rakendussätted võetakse vastu käesoleva protokollis artiklis 35 sätestatud korras ning need jõustuvad hiljemalt finantsperspektiivi lõppemise kuupäeval, nagu on määratletud 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes.
3. Lõike 2 kohaselt pikendatud Ignalina programmi aluseks on artiklis 53 kirjeldatud elemendid ja põhimõtted.
4. Pikendatud Ignalina programmi kohased keskmised assigneeringud peavad järgmise finantsperspektiivi kehtivusajal olema asjakohased. Nende vahendite kavandamine põhineb tegelikel maksevajadustel ja suutlikkusel toetust vastu võtta.

#### ARTIKKEL 55

Ilma et see piiraks artikli 52 kohaldamist, kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2012 artiklis 26 osutatud kaitseklauslit, juhul kui energiavarustus Leedus katkeb.

#### ARTIKKEL 56

Käesolevat jaotist kohaldatakse vastavalt deklaratsioonile Ignalina tuumaelektrijaama kohta Leedus, mis sisaldab 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollis nr 4 preambuli sõnastust, muutmata selle õiguslikku mõju.

## V JAOTIS

SÄTTED ISIKUTE MAISMAATRANSIIDI KOHTA  
KALININGRADI OBLASTI JA  
TEISTE VENEMAA FÖDERATSIOONI OSADE VAHEL

## ARTIKKEL 57

Kaliningradi oblasti ja teiste Venemaa Föderatsiooni osade vahelist isikute maismaatransiiti käsitlevad liidu eeskirjad ja kord, eelkõige nõukogu 14. aprilli 2003. aasta määrus (EÜ) nr 693/2003, millega kehtestatakse spetsiaalne transiiti hõlbustav dokument (FTD) ja raudteetransiiti hõlbustav dokument (FRTD) ning muudetakse ühiseid konsulaarjuhiseid ja ühtset käsiraamatut,<sup>1</sup> ei lükka edasi ega takista iseenesest Leedu täielikku osalemist Schengeni *acquis*'s, kaasa arvatud kontrolli kaotamine sisepiiridel.

## ARTIKKEL 58

Liit abistab Leedut Kaliningradi oblasti ja teiste Venemaa Föderatsiooni osade vahelise isikute transiidi eeskirjade ja korra rakendamisel, et tagada Leedu täielik osalemine Schengeni alas niipea kui võimalik.

Liit aitab Leedul korraldada Kaliningradi oblasti ja teiste Venemaa Föderatsiooni osade vahelist isikute transiiti, kandes eelkõige lisakulud, mis tekivad sellist transiiti reguleeriva *acquis*' erisätete rakendamisest.

---

<sup>1</sup> ELT L 99, 17.4.2003, lk 8.



## ARTIKKEL 59

Ilma et see piiraks Leedu suveräänseid õigusi, võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal vastu edasised aktid, mis käsitlevad Kaliningradi oblasti ja teiste Venemaa osade vahelist isikute transiiti. Nõukogu teeb otsused ühehäälselt.

## ARTIKKEL 60

Käesolevat jaotist kohaldatakse vastavalt deklaratsioonile isikute maismaatransiidi kohta Kaliningradi oblasti ja teiste Venemaa Föderatsiooni osade vahel, mis sisaldab 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 5 preambuli sõnastust, muutmata selle õiguslikku mõju.

## VI JAOTIS

SÄTTED LISAELUASEMETE OMANDAMISE  
KOHTA MALTAL

## ARTIKKEL 61

Pidades silmas, et Maltal on eluasemete arv ja ehituseks kasutada olev maa-ala väga piiratud ning saab katta vaid praeguste elanike demograafilisest arengust tulenevad põhivajadused, võib Malta jätta mittediskrimineerival alusel kehtima eeskirjad lisaeluasemena kasutatava kinnisvara omandamise ja omamise kohta liikmesriikide kodanike poolt, kes ei ole vähemalt viie aasta jooksul Maltal seaduslikult elanud, mis on sätestatud kinnisvaraseaduses (omandamine mitteresidentide poolt) (246. peatükk).

Maltal lisaeluasemena kasutatava kinnisvara omandamise suhtes kohaldab Malta loa andmise korda, mis põhineb avalikel, objektiivsetel, püsivatel ja läbipaistvatel kriteeriumidel. Neid kriteeriume kohaldatakse mittediskrimineerivalt ning nendes ei tehta vahet Malta ja teiste liikmesriikide kodanikel. Malta tagab, et ühelgi juhul ei kohelda liikmesriigi kodanikku piiravamalt kui kolmanda riigi kodanikku.

Luba antakse, kui liikmesriigi kodaniku ostetud ühe kinnisvara väärtus on suurem kui Malta seadustes sätestatud ülempiir, mis on 30 000 malta liiri korterite puhul ja 50 000 malta liiri muu kinnisvara kui korterite ning ajaloolise väärtusega kinnisvara puhul. Malta võib seadustes sätestatud ülempiiri muuta, et võtta arvesse hindade muutumist Malta kinnisvaraturul.

## VII JAOTIS

## SÄTTED ABORDI KOHTA MALTAL

## ARTIKKEL 62

Mitte ükski Euroopa põhiseaduse lepingu või seda muutvate ja täiendavate lepingute või aktide säte ei mõjuta aborti käsitlevate siseriiklike õigusaktide kohaldamist Malta territooriumil.

## VIII JAOTIS

SÄTTED POOLA TERASETÖÖSTUSE  
RESTRUKTUREERIMISE KOHTA

## ARTIKKEL 63

1. Olenemata põhiseaduse artiklitest III-167 ja III-168, loetakse Poola poolt teatavatele Poola terasetööstuse osadele restruktureerimiseks antud riigiabi siseturuga kokkusobivaks, tingimusel et:
  - a) ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Poola vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa lepingu ESTÜ tooteid käsitleva protokoll nr 2<sup>1</sup> artikli 8 lõikes 4 ettenähtud tähtaega on pikendatud kuni 1. maini 2004,

---

<sup>1</sup> EÜT L 348, 31.12.1993, lk 2.

- b) nimetatud protokollu pikendamise aluseks olnud restruktureerimiskava tingimusi järgitakse aastatel 2002–2006,
  - c) täidetakse käesolevas jaotises esitatud tingimusi ning
  - d) pärast 1. maid 2004 ei anta Poola terasetööstuse restruktureerimiseks mingit riigiabi.
2. 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollu nr 8 lisas 1 loetletud äriühingute (edaspidi nimetatud “abisaajad äriühingud”) individuaalsetes äriplaanides kirjeldatud ja käesolevas jaotises esitatud tingimustele vastav Poola terasesektori restruktureerimine viiakse lõpule hiljemalt 31. detsembriks 2006 (edaspidi nimetatud “restruktureerimisperioodi lõpp”).
3. Poola terasetööstuse restruktureerimise raames võivad riigiabi saada ainult abisaajad äriühingud.
4. Abisaaja äriühing ei tohi:
- a) aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollu nr 8 lisas 1 loetlemata äriühinguga ühinemise korral anda edasi abi, mis anti abisaajale äriühingule;
  - b) võtta üle sellise 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollu nr 8 lisas 1 loetlemata äriühingu vara, kellele on ajavahemikul kuni 31. detsembrini 2006 välja kuulutatud pankrot.

5. Abisaaja äriühingu hilisem erastamine peab toimuma piisavalt läbipaistvalt ning erastamise korral austatakse käesolevas jaotises kindlaksmääratud tingimusi ja põhimõtteid, mis käsitlevad elujõulisust, riigiabi ja võimsuse vähendamist. Äriühingu või üksikvara müügi osana ei anta täiendavat riigiabi.

6. Abisaajatele äriühingutele antud restruktureerimisabi määratakse kindlaks põhjendustes, mis esitatakse heakskiidetud Poola terasetööstuse restruktureerimiskavas ja nõukogu poolt heakskiidetud individuaalsetes äriplaanides. Ent ühelgi juhul ei tohi aastatel 1997–2003 väljamakstud abi selle kogusummas ületada 3 387 070 000 Poola zlotti.

#### Sellest kogusummast

- a) ei ületa Polskie Huty Stali (edaspidi "PHS") puhul 1997. aastast kuni 2003. aasta lõpuni juba antud või antav restruktureerimisabi 3 140 360 000 zlotti. Aastatel 1997–2001 on PHS juba saanud restruktureerimisabi 62 360 000 zlotti; 2002. ja 2003. aastal saab ta täiendavat restruktureerimisabi mitte rohkem kui 3 078 000 000 zlotti olenevalt heakskiidetud restruktureerimiskavas ettenähtud nõuetest (kui ühelt poolt Euroopa ühenduste ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Poola Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa lepingu protokoll nr 2 kohaselt antakse 2002. aasta lõpus ajapikendust, makstakse kogu summa välja 2002. aastal, vastasel korral 2003. aastal);

- b) Huta Andrzej S.A., Huta Bankowa Sp. z o.o., Huta Batory S.A., Huta Buczek S.A., Huta L.W. Sp. z o.o., Huta Łabędy S.A. ja Huta Pokój S.A. puhul (edaspidi “teised abisaajad äriühingud”) ei ületa 1997. aastast kuni 2003. aasta lõpuni juba antud või antav terasetööstuse restruktureerimisabi 246 710 000 zlotti. Aastatel 1997–2001 on need äriühingud juba saanud restruktureerimisabi 37 160 000 zlotti. Nad saavad täiendavat restruktureerimisabi mitte rohkem kui 210 210 000 zlotti olenevalt heakskiidetud restruktureerimiskavas ettenähtud nõuetest (kui ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Poola Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa lepingu protokoll nr 2 kohaselt antakse 2002. aasta lõpus ajapikendust, makstakse 182 170 000 zlotti välja 2002. aastal ja 27 380 000 zlotti 2003. aastal, vastasel korral makstakse 210 210 000 zlotti välja 2003. aastal).

Poola ei anna Poola terasetööstuse restruktureerimiseks muud riigiabi.

7. Aastatel 1997–2006 vähendab Poola valmistoote puhul netovõimsust vähemalt 1 231 000 tonni võrra. See kogusumma hõlmab netovõimsuse vähendamist vähemalt 715 000 tonni aastas kuumvaltsitud toodete puhul ja 716 000 tonni aastas külmalvaltsitud toodete puhul, samuti suurenemist kuni 200 000 tonni võrra aastas kõigi teiste valmistoote puhul.

Võimsuse vähendamise ainsaks mõõtmisaluseks on tootmisrajatiste sulgemine alatiseks nende füüsilise hävitamise teel, nii et selliseid rajatise ei ole enam võimalik taastada. Terasettevõtja pankroti väljakuulutamist ei loeta võimsuse vähendamiseks.

16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 8 lisas 2 esitatud netovõimsuse vähendamine on saavutada tulev miinimumeesmärk ning tegelik netovõimsuse vähendamine ja selle saavutamise ajakava kehtestatakse Poola lõpliku restruktureerimisprogrammi ja individuaalsete äriplaanide alusel vastavalt ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Poola Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa lepingule, võttes arvesse eesmärki tagada abisaajate äriühingute elujõulisus 31. detsembri 2006. aasta seisuga.

8. Abisaaja äriühingu PHS äriplaan viiakse ellu. Eriti:

a) restruktureerimispüüded keskenduvad järgmisele:

- i) PHS tootmisrajatised korraldatakse ümber tootepõhiselt ning tagatakse organisatsiooni horisontaalstruktuur funktsioonide järgi (ost, tootmine, müük),
- ii) PHS-s luuakse ühtne juhtimisstruktuur, mis võimaldab konsolideerimisel sünergia täielikku realiseerimist,
- iii) PHS strateegilised eesmärgid arenevad tootmiskesksetest turustamiskeskseteks,
- iv) parandatakse PHS ärijuhtimise tõhusust ja tulemuslikkust ning tagatakse otsemüügi parem kontrollimine,
- v) mõistlikele majanduslikele kaalutlustele tuginedes vaatab PHS läbi kõrvalettevõtete strateegia ning vajaduse korral reintegreerib teenused emaettevõttesse,

- vi) PHS vaatab läbi oma tootevaliku, vähendab ülevõimsust pooltoodete puhul ning liigub üldiselt kõrgema lisandväärtusega toodete turu suunas,
  - vii) PHS investeerib valmistoodete kvaliteedi parandamiseks; erilist tähelepanu pööratakse sellele, et saavutada PHS restruktureerimisprogrammi rakendamise ajakavas ettenähtud tähtjaks ning hiljemalt 2006. aasta lõpuks PHS Krakówi tehases toodangukvaliteedi tase 3-Sigma;
- b) restruktureerimisperioodil vähendatakse PHS-s maksimaalselt kulusid energiatõhususe, ostude parandamise ja liidu tasemega võrreldava tootlikkuse tagamise kaudu;
  - c) viiakse ellu tööjõu restruktureerimine; seisuga 31. detsember 2006 saavutatakse liidu terasetööstuse tooterühmade tootlikkuse tasemega võrreldav tootlikkuse tase koondnäitajate alusel, mis hõlmavad ka kaudset tööhõivet äriühingule täielikult kuuluvates teenindustevõtetes;
  - d) igasugune erastamine peab toimuma piisavalt läbipaistvalt ning PHS kaubanduslikku väärtust silmas pidades. Müügi osana ei anta täiendavat riigiabi.
9. Teiste abisaajate äriühingute äriplaanid viiakse ellu. Eriti:
- a) kõigi teiste abisaajate äriühingute restruktureerimispüüed keskenduvad järgmisele:



- i) strateegilised eesmärgid arenevad tootmiskesksetest turustamiskeskseteks,
  - ii) parandatakse äriühingute ärijuhtimise tõhusust ja tulemuslikkust ning tagatakse otsemüügi parem kontrollimine,
  - iii) mõistlikele majanduslikele kaalutlustele tuginedes vaadatakse läbi kõrvalettevõtete strateegia ning vajaduse korral reintegreeritakse teenused emaettevõttesse;
- b) Huta Bankowa puhul viiakse ellu kulude vähendamise programm;
  - c) Huta Buczeki puhul saadakse vajalik rahaline tugi võlausaldajatelt ja kohalikelt finantseerimisasutustelt ning viiakse ellu kulude vähendamise programm, sealhulgas vähendatakse investeerimiskulusid olemasolevate tootmisrajatiste kohandamise teel;
  - d) Huta Łabędy puhul viiakse ellu kulude vähendamise programm ja vähendatakse sõltuvust mäetööstusest;
  - e) Huta Pokój puhul saavutatakse tütarettevõtetes rahvusvahelistele tootlikkusstandarditele vastav tase, vähendades energiatarbimist ja katkestades töötlemisse ja ehitusse kavandatud investeeringud;
  - f) Huta Batory puhul saavutatakse võlausaldajate ja finantseerimisasutustega kokkulepe võlgade ümberkorraldamise ja investeerimisläenude kohta. Äriühing tagab ka kulude olulise täiendava vähendamise, mis on seotud tööjõu restruktureerimise ja tõhususe parandamisega;

- g) Huta Andrzej puhul kindlustatakse selle arenguks stabiilne finantsbaas, pidades lepinguläbirääkimisi äriühingu praeguste laenuandjate, pikaajaliste võlausaldajate, kaubanduskrediidiandjate ja finantseerimisasutuste vahel. Tuleb teha täiendavaid investeeringuid torukuumvaltspinkidesse, samuti tuleb viia ellu töötajate vähendamise programm;
- h) Huta L.W. puhul tehakse investeeringuid, mis on seotud äriühingu kuumvaltspinkide projekti, tösteseadmete ja keskkonnaseisundiga. Samuti saavutab see äriühing kõrgema tootlikkustaseme tööjõu restruktureerimise ja välisteenuste kulude vähendamise kaudu.
10. Kõik hilisemad üldise restruktureerimiskava ja individuaalplaanide muudatused peab heaks kiitma komisjon ja vajaduse korral nõukogu.
11. Restruktureerimine toimub täieliku läbipaistvuse tingimisel ja mõistlike turumajanduspõhimõtete alusel.
12. Komisjon ja nõukogu jälgivad tähelepanelikult restruktureerimiskava elluviimist ja käesolevas jaotises esitatud, elujõulisust, riigiabi ja võimsuse vähendamist käsitlevate tingimuste täitmist enne ja pärast 1. maid 2004 kuni restruktureerimisperioodi lõpuni vastavalt punktidele 13 kuni 18. Selleks esitab komisjon nõukogule aruande.
13. Peale riigiabi jälgivad komisjon ja nõukogu veel 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollis nr 8 lisa 3 esitatud restruktureerimise kriteeriumide täitmist. Eespool nimetatud lisa sisalduvaid viiteid protokollis lõikele 14 tõlgendatakse viidetena käesoleva artikli lõikele 14.

14. Jälgimise alla kuulub sõltumatu hindamine, mis toimub aastatel 2003, 2004, 2005 ja 2006. Hindamise juurde kuulub komisjoni korraldatav elujõulisustest ja tootlikkuse mõõtmine.

15. Poola teeb täielikku koostööd jälgimiskorralduse raames. Eriti:

- a) esitab Poola komisjonile kuni restruktureerimisperioodi lõpuni hiljemalt iga aasta 15. märtsil ja 15. septembril kuue kuu aruanded abisaajate äriühingute restruktureerimise kohta;
- b) esimene aruanne peab komisjoni jõudma 15. märtsiks 2003 ja viimane aruanne 15. märtsiks 2007, välja arvatud juhul, kui komisjon otsustab teisiti;
- c) aruanded sisaldavad kogu informatsiooni, mis on vajalik restruktureerimisprotsessi, riigiabi ning võimsuse vähendamise ja kasutamise jälgimiseks, ning neis esitatakse piisavad finantsandmed, mis võimaldavad hinnata, kas käesoleva jaotise tingimused ja nõuded on täidetud. Aruanded peavad sisaldama vähemalt 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 8 lisas 4 loetletud andmeid, mida komisjonil on õigus muuta vastavalt jälgimisprotsessi käigus kogetule. 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 8 lisas 4 sisalduvaid viiteid protokoll nr 14 lõikele 14 tõlgendatakse viidetena käesoleva artikli lõikele 14. Peale abisaajate äriühingute individuaalsete majandustegevuse aruannete tuleb esitada ka aruanne Poola terasesektori üldolukorra kohta, kaasa arvatud hiljutised makromajanduslikud arengud,

- d) samuti peab Poola esitama punktis 14 ettenähtud sõltumatu hindamise jaoks vajaliku lisateabe,
  - e) Poola kohustab abisaajaid äriühinguid avaldama kõiki asjakohaseid andmeid, mida muudel juhtudel võidakse pidada konfidentsiaalseteks. Nõukogule aruande esitamisel tagab komisjon, et konkreetsete äriühingute konfidentsiaalset teavet ei avalikustata.
16. Komisjon võib igal ajal otsustada volitada sõltumatut konsultanti hindama jälgimistulemusi, tegema vajalikke uurimisi ning esitama tulemusi komisjonile ja nõukogule.
17. Kui jälgimise põhjal tuvastab komisjon olulisi lahknevusi finantsandmetest, mille põhjal hinnati elujõulisust, võib ta nõuda Poolalt vajalike meetmete võtmist, et tugevdada või muuta asjaomaste abisaajate äriühingute restruktureerimismeetmeid.
18. Kui jälgimisel ilmneb, et:
- a) ei ole täidetud käesolevas jaotises esitatud üleminekukorra tingimusi või
  - b) ei ole täidetud kohustusi, mis on võetud selle tähtaja pikendamisel, mille jooksul Poola võib erandkorras anda oma terasetööstuse restruktureerimiseks riigiabi ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Poola Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa lepingu alusel, või

- c) restruktureerimisperioodi jooksul on Poola andnud nõuetele mittevastavat täiendavat riigiabi terasetööstusele ja eelkõige abisaajatele äriühingutele,

ei kohaldata käesolevas jaotises esitatud üleminekukorda.

Komisjon astub vajalikke samme, et nõuda asjaomastelt äriühingutelt käesoleva jaotise tingimusi rikkudes antud abi tagasimaksmist.

## IX JAOTIS

### SÄTTED BOHUNICE V1 TUUMAELEKTRIIJAAMA ESIMESE JA TEISE REAKTORI KOHTA SLOVAKKIAS

#### ARTIKKEL 64

Slovakkia kohustub sulgema Bohunice V1 tuumaelektrijaama esimese reaktori hiljemalt 31. detsembriks 2006 ja teise reaktori hiljemalt 31. detsembriks 2008 ning lõpetama seejärel nimetatud reaktorite tegevuse.

#### ARTIKKEL 65

1. Aastatel 2004–2006 annab liit Slovakkiale rahalist abi, et toetada tema püüdlusi Bohunice V1 tuumaelektrijaama esimese ja teise reaktori tegevuse lõpetamisel ning nimetatud reaktorite sulgemise ja tegevuse lõpetamise tagajärgedega tegelemisel (edaspidi “abi”).

2. Abi otsustatakse ja rakendatakse vastavalt nõukogu 18. detsembri 1989. aasta määrusele (EMÜ) nr 3906/89 teatavatele Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele antava majandusabi kohta<sup>1</sup>.
3. Aastatel 2004–2006 ulatuvad abi kulukohustuste assigneeringud 90 miljoni euroni, mille kohta võetakse kohustus võrdsete aastasummade kaupa.
4. Abi või selle osa andmise võib korraldada liidu rahasiirdena rahvusvahelisele Bohunice tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamise toetusfondile, mida haldab Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank.

#### ARTIKKEL 66

Liit tõdeb, et Bohunice V1 tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamine peab jätkuma pärast finantsperspektiivi lõppemist, nagu on määratletud 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes, ning et see paneb Slovakkiale olulise rahalise koorma. Liidu otsused sellealase abi jätkamise kohta pärast 2006. aastat võtavad seda olukorda arvesse.

#### ARTIKKEL 67

Käesolevat jaotist kohaldatakse vastavalt deklaratsioonile Bohunice V1 tuumaelektrijaama esimese ja teise reaktori kohta Slovakkias, mis sisaldab 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 9 preambuli sõnastust, muutmata selle õiguslikku mõju.

---

<sup>1</sup> EÜT L 375, 23.12.1989, lk 11.

## X JAOTIS

## SÄTTED KÜPROSE KOHTA

## ARTIKKEL 68

1. Ühenduse ja liidu *acquis*' kohaldamine peatatakse nendes Küprose Vabariigi piirkondades, mille üle puudub Küprose Vabariigi valitsusel tegelik kontroll.
2. Lõikes 1 osutatud peatamise lõpetamise otsustab komisjoni ettepaneku põhjal nõukogu. Nõukogu otsustab ühehäälselt.

## ARTIKKEL 69

1. Komisjoni ettepaneku põhjal määrab nõukogu kindlaks, millistel tingimustel kohaldatakse liidu õiguse sätteid artiklis 68 osutatud piirkondade ja Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli all olevate piirkondade vahelise eraldusjoone suhtes. Nõukogu otsustab ühehäälselt.
2. Artikli 68 kohase ühenduse ja liidu *acquis*' kohaldamise peatamise ajal käsitletakse idapoolse suveräänse baasipiirkonna ja artiklis 68 osutatud piirkondade vahelist piiri suveräänsete baasipiirkondade välispiirina Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi suveräänseid baasipiirkondi Küprosel käsitleva 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 3 lisa neljandas osas määratletud tähenduses.

## ARTIKKEL 70

1. Käesolev jaotis ei välista meetmeid, mille eesmärk on edendada artiklis 68 osutatud piirkondade majanduslikku arengut.
2. Sellised meetmed ei mõjuta ühenduse ja liidu *acquis'* kohaldamist üheski teises Küprose Vabariigi osas käesolevas protokollis sätestatud tingimustel.

## ARTIKKEL 71

Küprose küsimuse lahendamise korral teeb nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal otsuse Küprose liiduga ühinemise tingimuste kohandamise kohta seoses Küprose türgi kogukonnaga. Nõukogu otsustab ühehäälselt.

## ARTIKKEL 72

Käesoleva jaotise sätteid kohaldatakse vastavalt deklaratsioonile Küprose kohta, mis sisaldab 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti protokollis nr 10 preambuli sõnastust, muutmata selle õiguslikku mõju.



## KOLMAS OSA

SÄTTED 16. APRILLI 2003. AASTA  
ÜHINEMISAKTI LISADE KOHTA

## ARTIKKEL 73

16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti lisad I ja III-XVII, nende liited ja 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti<sup>1</sup> protokollide 2, 3 ja 8 lisad on käesoleva protokollis lahutamatud osad.

## ARTIKKEL 74

1. Käesoleva protokollis artiklis 73 osutatud lisades sisalduvaid viiteid “ühinemislepingule” tõlgendatakse viidetena põhiseaduse artikli IV-437 lõike 2 punktis e osutatud lepingule, ja viiteid kõnealuse lepingu allkirjastamise kuupäevale või ajale tõlgendatakse viidetena 16. aprillile 2003 ning viiteid ühinemiskuupäevale tõlgendatakse viidetena 1. maile 2004.
2. Ilma, et see piiraks teise lõigu kohaldamist, tõlgendatakse käesoleva protokollis artiklis 73 osutatud lisades sisalduvaid viiteid “käesolevale aktile” viidetena 16. aprilli 2003. aasta ühinemisaktile.

---

<sup>1</sup> EÜT L 236, 23.9.2003, lk 33.

Käesoleva protokollis artiklis 73 osutatud lisades sisalduvaid viiteid 16. aprilli 2003. aasta ühinemisakti sätetele tõlgendatakse viidetena käesolevale protokollile vastavalt järgmisele vastavustabelile:

16. aprilli 2003. aasta ühinemisakt	Protokoll
Artikkel 21	Artikkel 12
Artikkel 22	Artikkel 13
Artikkel 24	Artikkel 15
Artikkel 32	Artikkel 21
Artikkel 37	Artikkel 26
Artikkel 52	Artikkel 32

3. Allpool nimetatud, artiklis 73 osutatud lisades esinevaid mõisteid tõlgendatakse vastavalt järgmises vastavustabelis neile omistatud tähendusele, välja arvatud juhul, kui nad viitavad üksnes Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumisele eelnevatele õiguslikele olukordadele.

Artiklis 73 osutatud lisades kasutatavad mõisted	Tähendus
Euroopa Ühenduse asutamisleping	Põhiseadus
Euroopa Liidu leping	Põhiseadus
Euroopa Liidu aluslepingud	Põhiseadus
(Euroopa) Ühendus	Liit
Laienenud ühendus	Liit
Ühendus(ed)	Liit
EL	Liit
Laienenud liit või laienenud EL	Liit

Erandina esimeses lõigus mainitust, jääb mõiste “ühendus” tähendus muutmata, kui seda kasutatakse mõistete “soodustus (eelistus)” või “kalandus” piiritlemiseks.

4. Käesoleva protokollis artiklis 73 osutatud lisades sisalduvaid viiteid Euroopa Ühenduse asutamislepingu osadele või sätetele tõlgendatakse viidetena põhiseaduse osadele või sätetele vastavalt järgmisele vastavustabelile:

EÜ asutamisleping	Põhiseadus
(Kolmanda osa) I jaotis	III osa III jaotise I peatüki 3. jagu
Kolmanda osa I jaotise 1. peatükk	III osa III jaotise I peatüki 3. jao 1. alajagu
Kolmanda osa II jaotis	III osa III jaotise III peatüki 4. jagu
Kolmanda osa III jaotis	III osa III jaotise I peatüki 2. ja 4. jagu
Kolmanda osa VI jaotise 1. peatükk	III osa III jaotise I peatüki 5. jagu
Artikkel 31	Artikkel III-155
Artikkel 39	Artikkel III-133
Artikkel 49	Artikkel III-144
Artikkel 58	Artikkel III-158
Artikkel 87	Artikkel III-167
Artikkel 88	Artikkel III-168
Artikkel 226	Artikkel III-360
I lisa	I lisa

5. Kui käesoleva protokollis artiklis 73 osutatud lisades on sätestatud, et nõukogu või komisjon võtab vastu õigusakte, antakse need õigusaktid Euroopa määrustena või otsustena.

10. PROTOKOLL  
ÜLEMÄÄRASE EELARVEPUUDUJÄÄGI  
MENETLUSE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES sätestada põhiseaduse artiklis III-184 viidatud eelarvepuudujäägi menetluse üksikasjad,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Põhiseaduse artikli III-184 lõikes 2 nimetatud kontrollväärtused on järgmised:

- a) 3% kavandatud või tegeliku riigieelarve puudujäägi suhte puhul sisemajanduse kogutoodangusse turuhindades;
- b) 60% riigivõla suhte puhul sisemajanduse kogutoodangusse turuhindades.

#### ARTIKKEL 2

Põhiseaduse artiklis III-184 ning käesolevas protokollis tähendab:

- a) *riik* – avalikku haldust üldiselt, s.t keskvalitsust, piirkondlikku valitsust või kohalikku omavalitsust ning sotsiaalkindlustusfonde, arvestamata Euroopa integreeritud majandusaruannete süsteemis määratletud kommertstehinguid;

- b) *puudujääk* – Euroopa integreeritud majandusaruannete süsteemis määratletud puhaslaenu;
- c) *investeering* – vastavalt Euroopa integreeritud majandusaruannete süsteemis määratletud kogupõhikapitali moodustamist;
- d) *võlg* – aasta lõpuks maksmata koguvõla nominaalväärtust, mis on konsolideeritud punktis a määratletud avaliku halduse sektorites ja nende vahel.

### ARTIKKEL 3

Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tõhususe tagamiseks vastutavad liikmesriikide valitsused kõnealuse menetluse alusel artikli 2 punktis a määratletud avaliku halduse sektori puudujäägi eest. Liikmesriigid tagavad, et nende riiklikud menetlused eelarve valdkonnas võimaldavad neil täita põhiseadusest tulenevaid kohustusi. Liikmesriigid esitavad komisjonile viivitamata ja korrapäraselt aruandeid oma kavandatud ja tegeliku puudujäägi ning oma võla taseme kohta.

### ARTIKKEL 4

Käesoleva protokolliga kohaldamiseks kasutatavad statistilised andmed esitab komisjon.

11. PROTOKOLL  
LÄHENEMISKRITEERIUMIDE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES üksikasjalikult kindlaks määrata lähenemiskriteeriumid, millest liit juhindub tehes põhiseaduse artiklis III-198 osutatud otsuseid liikmesriikide, mille suhtes on kehtestatud erand, erandite kaotamiseks,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Põhiseaduse artikli III-198 lõike 1 punktis a ettenähtud hindade stabiilsuse kriteerium tähendab, et asjaomasel liikmesriigil on püsiva stabiilsustasemega hinnanäitajad ning keskmine inflatsioonimäär vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist ei ületa rohkem kui 1,5% võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra.

Inflatsiooni mõõdetakse võrreldaval alusel tarbijahinnaindeksi abil, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust.

#### ARTIKKEL 2

Põhiseaduse artikli III-198 lõike 1 punktis b ettenähtud riigi rahanduse stabiilsuse kriteerium tähendab, et kontrollimise ajal ei kehti asjaomase liikmesriigi suhtes põhiseaduse artikli III-184 lõikes 6 nimetatud nõukogu Euroopa otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta.



### ARTIKKEL 3

Põhiseaduse artikli III-198 lõike 1 punktis c ettenähtud Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis osalemise kriteerium tähendab, et asjaomane liikmesriik on järginud Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis ettenähtud normaalseid kõikumispiire ilma tõsiste pingeteta vähemalt kahe aasta jooksul enne kontrollimist. Eelkõige ei tohi liikmesriik olla sama aja jooksul omal algatusel devalveerinud oma raha kahepoolset keskmist kurssi euro suhtes.

### ARTIKKEL 4

Põhiseaduse artikli III-198 lõike 1 punktis d nimetatud intressimäärade lähenemiskriteerium tähendab, et vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist on asjaomasel liikmesriigil olnud keskmine nominaalne pikaajaline intressimäär, mis ei ületa rohkem kui 2% võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra. Intressimäärasid mõõdetakse pikatähtajaliste riigi võlakirjade või nendega võrreldavate väärtpaberite alusel, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust.

### ARTIKKEL 5

Käesoleva protokolliga kohaldamiseks kasutatavad statistilised andmed esitab komisjon.

## ARTIKKEL 6

Komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi, Euroopa Keskpanga ning põhiseaduse artiklis III-192 ettenähtud majandus- ja rahanduskomiteega võtab nõukogu ühehäälselt vastu asjakohased sätted, et määrata kindlaks põhiseaduse artiklis III-198 nimetatud lähenemiskriteeriumide üksikasjad; seejärel asendavad vastuvõetud sätted käesoleva protokolliga.

12. PROTOKOLL  
EURORÜHMA KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES edendada majanduskasvu tugevdamise tingimusi Euroopa Liidus ning arendada selleks majanduspoliitika veelgi tihedamat kooskõlastamist euroalal;

OLLES teadlikud vajadusest näha ette erisätteid eurot kasutavate liikmesriikide vahelise dialoogi tõhustamiseks seni, kuni euro saab kõigi liidu liikmesriikide rahaks,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Eurot kasutavate liikmesriikide ministrid tulevad kokku mitteametlikult. Sellised kohtumised leiavad vajaduse korral aset selleks, et arutada küsimusi, mis on seotud nende ühise vastutusega ühisraha suhtes. Kohtumistel osaleb komisjon. Euroopa Keskpang kutsutakse osalema neil kohtumistel, mille korraldavad eurot kasutavate liikmesriikide rahandusküsimuste eest vastutavate ministrite ja komisjoni esindajad.

#### ARTIKKEL 2

Eurot kasutavate liikmesriikide ministrid valivad asjaomaste liikmesriikide häälteenamusega kaheks ja pooleks aastaks esimehe.

13. PROTOKOLL  
TEATAVATE SUURBRITANNIA JA  
PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIKI KÄSITLEVATE  
MAJANDUS- JA RAHALIIDUGA SEOTUD SÄTETE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MÕISTES, et Ühendkuningriik ei ole kohustatud ega ole võtnud endale kohustust võtta kasutusele euro, ilma et tema valitsus ja parlament oleksid eraldi otsustanud seda teha;

ARVESTADES, et 16. oktoobril 1996 ja 30. oktoobril 1997 teatas Ühendkuningriigi valitsus nõukogule oma kavatsusest mitte osaleda majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud teatavaid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga seotud sätteid käsitleva protokollil lõike 1 tingimustele;

MÄRKIDES Ühendkuningriigi valitsuse tava rahastada oma laenuvajadust võlakirjade müügiga erasektoris,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Kui Ühendkuningriik ei teata nõukogule, et ta kavatseb euro kasutusele võtta, pole tal mingit kohustust seda teha.

#### ARTIKKEL 2

Silmas pidades Ühendkuningriigi valitsuse teadet nõukogule 16. oktoobril 1996 ja 30. oktoobril 1997, kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes artikleid 3 kuni 8 ja 10.

### ARTIKKEL 3

Ühendkuningriik säilitab oma volitused rahapoliitika valdkonnas vastavalt siseriiklikule õigusele.

### ARTIKKEL 4

Põhiseaduse artikli I-30 lõiget 2, välja arvatud selle esimest ja viimast lauset, artikli I-30 lõiget 5, artikli III-177 lõiku 2, artikli III-184 lõikeid 1, 9 ja 10, artikli III-185 lõikeid 1 kuni 5, artikleid III-186, III-188, III-189, III-190, III-191, III-196, artikli III-198 lõiget 3, artikleid III-326 ja III-382 ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes. Sama kehtib ka põhiseaduse artikli III-179 lõike 2 kohta euroala üldiselt puudutavate majanduspoliitika üldsuuniste vastuvõtmise osas.

Esimeses lõigus osutatud sätetes ei hõlma liit või liikmesriigid Ühendkuningriiki ja riikide keskpannad ega osanikud ei hõlma Inglise Panka.

### ARTIKKEL 5

Ühendkuningriik üritab vältida ülemäärast valitsemissektori eelarve puudujääki.

Põhiseaduse artikli III-192 lõiget 4 ja artiklit III-200 kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes nii, nagu kehtiks selle kohta erand. Ühendkuningriigi suhtes kohaldatakse jätkuvalt põhiseaduse artikleid III-201 ja III-202.

## ARTIKKEL 6

Artiklis 4 loetletud artiklites osutatud meetmete vastuvõtmiseks ning põhiseaduse artikli III-197 lõike 4 esimeses lõigus ettenähtud juhtudel peatatab nõukogu Ühendkuningriigi hääleõiguse. Sel eesmärgil kohaldatakse põhiseaduse artikli III-197 lõike 4 teist ja kolmandat lõiku.

Samuti pole Ühendkuningriigil õigust osaleda Euroopa Keskpanga presidendi, asepresidendi ja teiste juhatuse liikmete nimetamisel vastavalt põhiseaduse artikli III-382 lõike 2 teisele, kolmandale ja neljandale lõigule.

## ARTIKKEL 7

Ühendkuningriigi suhtes ei kohaldata Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja ("põhikiri") käsitleva protokollis artikleid 3, 4, 6, ja 7, artikli 9 lõiget 2, artikli 10 lõikeid 1, 2 ja 3, artikli 11 lõiget 2, artikli 12 lõiget 1, artikleid 14, 16, 18 kuni 20, 22, 23, 26, 27, 30 kuni 34 ja 50.

Nendes artiklites osutatud liit või liikmesriigid ei hõlma Ühendkuningriiki ja riikide keskpangad ega osanikud ei hõlma Inglise Panka.

Põhikirja artikli 10 lõikes 3 ja artikli 30 lõikes 2 nimetatud Euroopa Keskpanga märgitud kapital ei hõlma kapitali, mille on märkinud Inglise Pank.



## ARTIKKEL 8

Põhiseaduse artiklit III-199 ja põhikirja artikleid 43 kuni 47 kohaldatakse olenemata sellest, kas mõne liikmesriigi kohta kehtib erand või mitte, võttes arvesse järgmisi muudatusi:

- a) põhikirja artiklis 43 nimetatud Euroopa Keskpanga ja Euroopa Rahainstituudi ülesannete hulka kuuluvad ülesanded, mida pärast euro kasutuselevõttu tuleb veel täita Ühendkuningriigi otsuse tõttu eurot mitte kasutusele võtta;
- b) lisaks põhikirja artiklis 46 nimetatud ülesannetele annab Euroopa Keskpank ka nõu ja aitab ette valmistada nõukogu iga Euroopa määrust või Euroopa otsust, mis käsitleb Ühendkuningriiki, vastavalt käesoleva protokolli artikli 9 lõigete a ja c;
- c) Inglise Pank maksab oma Euroopa Keskpanga märgitud kapitali sissemaksena selle tegevuskuludesse samal alusel nagu nende liikmesriikide keskpangad, kelle kohta kehtib erand.

## ARTIKKEL 9

Ühendkuningriik võib teatada nõukogule igal ajal oma kavatsusest euro kasutusele võtta. Sel juhul:

- a) on Ühendkuningriigil õigus euro kasutusele võtta ainult siis, kui ta on täitnud vajalikud tingimused. Nõukogu, kes teeb otsuse Ühendkuningriigi taotlusel ja põhiseaduse artikli III-198 lõigetes 1 ja 2 ettenähtud tingimustel ja korras, otsustab, kas Ühendkuningriik täidab vajalikke tingimusi;
- b) Inglise Pank maksab sisse oma osa Euroopa Keskpanga märgitud kapitalis, kannab Euroopa Kesk pangale üle välisvaluutareservi varad ja annab selle reservidesse oma panuse samal alusel nagu sellise liikmesriigi keskpang, kelle kohta kehtinud erand on tühistatud;
- c) Nõukogu, kes teeb otsuse põhiseaduse artikli III-198 lõikes 3 ettenähtud tingimustel ja korras, võtab vastu kõik ülejäänud otsused, mis on vajalikud, et võimaldada Ühendkuningriigil euro kasutusele võtta.

Kui Ühendkuningriik võtab kasutusele euro käesoleva artikli sätete kohaselt, kaotavad käesoleva protokollis artiklid 3 kuni 8 kehtivuse.

#### ARTIKKEL 10

Olenemata põhiseaduse artiklist III-181 ning põhikirja artiklist 21 lõikest 1, võib Ühendkuningriigi valitsus niikaua kui Ühendkuningriik ei ole eurot kasutusele võtnud, säilitada oma krediidisüsteemi (*“Ways and Means”*) Inglise Panga juures.

14. PROTOKOLL  
TEATAVATE TAANIT KÄSITLEVATE  
MAJANDUS- JA RAHALIIDUGA SEOTUD SÄTETE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES ARVESSE, et Taani Kuningriigi põhiseadus sisaldab sätteid, mis võivad enne Taani loobumist erandist tingida Taanis rahvahääletuse;

VÕTTES ARVESSE, et 3. novembril 1993 teatas Taani valitsus nõukogule oma kavatsusest mitte osaleda majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud teatavaid Taani Kuningriigiga seotud sätteid käsitleva protokollilõike 1 tingimustele,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Silmas pidades Taani Kuningriigi valistuse teadet nõukogule 3. novembril 1993, kehtib Taani Kuningriigi kohta erand. Selle erandi tulemusena kehtivad Taani kohta kõik põhiseaduse ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja erandit käsitlevad sätted.

#### ARTIKKEL 2

Erandi tühistamise puhul algatatakse põhiseaduse artiklis III-198 ettenähtud menetlus ainult Taani Kuningriigi taotluse põhjal.

### ARTIKKEL 3

Erandliku seisundi tühistamise korral lõpeb käesoleva protokollu kehtivus.

15. PROTOKOLL  
TAANI RIIGIPANGA  
TEATAVATE ÜLESANNETE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid konkreetseid Taaniga seotud probleeme,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja kinnitamist käsitleva protokoli artikli 14 sätted ei mõjuta Taani Riigipanga õigust täita oma seniseid ülesandeid, mis on seotud Taani liiduväliste osadega.

16. PROTOKOLL  
VAIKSE OOKSEANI RAHANDUSÜHENDUSE  
FRANGISÜSTEEMI KOHTA



KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES võtta arvesse konkreetset Prantsusmaaga seotud küsimust,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Prantsusmaa võib säilitada eesõiguse emiteerida raha Uus-Kaledoonias, Prantsuse Polüneesias ning Wallisel ja Futunal vastavalt siseriiklike õigusaktidega kehtestatud tingimustele ja tal on ainuõigus määrata Vaikse ookeani rahandusühenduse frangi pariteeti.

17. PROTOKOLL  
EUROOPA LIIDU RAAMISTIKKU  
INTEGREERITUD SCHENGENI *ACQUIS*’ KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEENUTADES, et Schengeni *acquis'* sätted, mis hõlmavad mõne Euroopa Liidu liikmesriigi poolt Schengenis 14. juunil 1985 ja 19. juunil 1990 alla kirjutatud lepinguid ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nagu ka nendega seotud lepinguid ja kõnealuste lepingute alusel vastuvõetud eeskirju, on integreeritud Euroopa Liidu raamistikku Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud protokolliga;

SOOVIDES põhiseaduse raamistikus säilitada Schengeni *acquis* kujul, nagu see on välja töötatud alates ülalnimetatud protokollide jõustumisest, ning arendada seda *acquis'*d edasi, et aidata kaasa eesmärgi saavutamisele tagada liidu kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev sisepiirideta ala;

VÕTTES ARVESSE Taani eriseisukohta;

VÕTTES ARVESSE asjaolu, et Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ei osale kõigis Schengeni *acquis'* sätetes; et nendele liikmesriikidele tuleks siiski võimaldada selle *acquis* muud sätteid tervikuna või osaliselt vastu võtta;

TUNNISTADES, et seetõttu on vaja kasutada põhiseaduse sätteid, mis käsitlevad tõhustatud koostööd teatud liikmesriikide vahel;

VÕTTES ARVESSE vajadust säilitada erisuhteid Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigiga, sest Põhjamaade passiliidu sätted on siduvad mõlemale riigile nagu ka Euroopa Liidu liikmeks olevate Põhjamaadele,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Belgia Kuningriik, Tšehhi Vabariik, Taani Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Eesti Vabariik, Kreeka Vabariik, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Itaalia Vabariik, Küprose Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik, Ungari Vabariik, Malta Vabariik, Madalmaade Kuningriik, Austria Vabariik, Poola Vabariik, Portugali Vabariik, Sloveenia Vabariik, Slovaki Vabariik, Soome Vabariik, ja Rootsi Kuningriik on volitatud omavahel sisse seadma tihedama koostöö nõukogu määratletud sätete valdkondades, mis moodustavad “Schengeni *acquis*”. Seda koostööd tehakse Liidu institutsioonilises ja õiguslikus raamistikus ning Euroopa Liidu lepingu ja põhiseaduse asjakohaseid sätteid arvesse võttes.

#### ARTIKKEL 2

Schengeni *acquis*'d kohaldatakse artiklis 1 nimetatud liikmesriikide suhtes, ilma et see piiraks Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemislepingut ja -akti käsitleva protokolliga artikli 3 kohaldamist. Nõukogu asendab Schengeni lepingutega loodud täidesaatvat komiteed.

### ARTIKKEL 3

Taani Kuningriigi osalemist Schengeni *acquis*'d edasiarendavate meetmete vastuvõtmisel ning nende meetmete rakendamist ja kohaldamist Taani suhtes käsitletakse asjakohastes sätetes protokollis Taani seisukoha kohta.

### ARTIKKEL 4

Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, võivad igal ajal taotleda osalemist mõningates või kõigis Schengeni *acquis*' sätetes.

Taotluse korral võtab nõukogu vastu Euroopa otsuse. Nõukogu toimib artiklis 1 nimetatud liikmete ja asjaomase riigi valitsuse esindaja ühehäälsel otsusel.

### ARTIKKEL 5

Schengeni *acquis*'l põhinevad ettepanekud ja algatused vastavad põhiseaduse asjakohastele sätetele.

Kui selles kontekstis kas Iirimaa või Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik või mõlemad ei ole põhjendatava aja jooksul teatanud kirjalikult nõukogu eesistujale oma soovist osaleda, siis põhiseaduse artikli III-419 lõikes 1 osutatud luba loetakse antuks artiklis 1 nimetatud liikmesriikidele ning Iirimaale või Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigile, kui kumbki neist soovib osaleda kõnealustes koostöövaldkondades.

## ARTIKKEL 6

Islandi Vabariik ja Norra Kuningriik seotakse Schengeni *acquis*' rakendamise ja selle edasise arenguga. Asjakohased menetlused määratakse sel eesmärgil kindlaks lepingus, mille nõukogu artiklis 1 mainitud liikmete ühehäälse otsusega sõlmib nende riikidega. Nimetatud leping sisaldab sätteid Islandi ja Norra osalemise kohta käesoleva protokolliga rakendamise tulenevate finantseerimisvajaduste katmises.

Nõukogu sõlmib ühehäälselt eraldi lepingu Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi, et kehtestada ühelt poolt Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ning teiselt poolt Islandi ja Norra vahel õigused ja kohustused Schengeni *acquis*' valdkondades, mida kohaldatakse nende riikide suhtes.

## ARTIKKEL 7

Läbirääkimistel uute liikmesriikide Euroopa Liitu vastuvõtmise üle käsitatakse Schengeni *acquis*'d ja institutsioonide võetud edasise meetmeid selle rakendusalas kui *acquis*'d, mida kõik kandidaatriigid peavad liitu astumiseks täielikult aktsepteerima.

## 18. PROTOKOLL

PÕHISEADUSE ARTIKLI III-130 TEATAVATE  
ASPEKTIDE KOHALDAMISE KOHTA  
ÜHENDKUNINGRIIGI JA IIRIMAA SUHTES

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid Ühendkuningriigi ja Iirimaaga seotud küsimusi;

PIDADES SILMAS Ühendkuningriigi ja Iirimaa vahelise reisimise erikorra olemasolu paljude aastate jooksul,

ON LEPPINUD KOKKU järgmises sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule (edaspidi "põhiseadus"):

#### ARTIKKEL 1

Olenemata põhiseaduse artiklitest III-130 ja III-265, mis tahes muust põhiseaduse sättest, selle põhiseaduse alusel võetud meetmest, liidu või liidu ja selle liikmesriikide poolt ühe või mitme kolmanda riigiga sõlmitud rahvusvahelisest lepingust, on Ühendkuningriigil õigus teostada oma piiridel teiste liikmesriikidega sellist kontrolli Ühendkuningriiki siseneda soovivate isikute suhtes, nagu ta võib pidada vajalikuks, selleks et:

- a) kontrollida liikmesriikide kodanike ning nende liidu õigusega antud õigusi kasutavate ülalpeetavate, samuti Ühendkuningriigi jaoks siduva lepinguga sellised õigused saanud teiste riikide kodanike õigust siseneda Ühendkuningriiki; ja
- b) otsustada, kas teistele isikutele Ühendkuningriiki sisenemise luba anda või mitte.



Põhiseaduse artiklid III-130 ja III-265 või mõni muu põhiseaduse säte või selle alusel võetud meede ei piira Ühendkuningriigi õigust kehtestada või teostada sellist kontrolli. Viited Ühendkuningriigile käesolevas artiklis hõlmavad territooriume, mille välissuhete eest vastutab Ühendkuningriik.

## ARTIKKEL 2

Ühendkuningriik ja Iirimaa võivad omavahel jätkuvalt hoida jõus korda, mis on seotud isikute liikumisega nende territooriumide vahel (“ühine reisi piirkond”), kui nad täielikult austavad käesoleva protokolliga artikli 1 lõike 1 alapunktis a osutatud isikute õigusi. Sellele vastavalt kohaldatakse niikaua kui nad säilitavad sellise korra, käesoleva protokolliga artikli 1 sätteid Iirimaa suhtes samadel tingimustel kui Ühendkuningriigi suhtes. Põhiseaduse artiklid III-130 ja III-265 või mõni muu (nimetatud) põhiseaduse või selle alusel võetud meede ei mõjuta sellist korda.

## ARTIKKEL 3

Teistel liikmesriikidel on õigus selliselt kontrollida oma piiridel või igas muus nende territooriumile sisenemise kohas isikuid, kes soovivad siseneda nende territooriumile Ühendkuningriigist või territooriumilt, mille välissuhete eest Ühendkuningriik vastutab artiklis 1 sätestatud eesmärkidel, või Iirimaalt, niikaua kui artikli 1 sätteid selle riigi suhtes kohaldatakse.

Põhiseaduse artiklid III-130 ja III-265 või mõni muu põhiseaduse või selle alusel võetud meede ei piira Ühendkuningriigi õigust kehtestada või teostada sellist kontrolli.

## ARTIKKEL 4

Käesolevat protokolli kohaldatakse ka nende aktide puhul, mis jäävad jõusse põhiseaduse artikli IV-438 kohaselt.

19. PROTOKOLL  
ÜHENDKUNINGRIIGI JA IIRIMAA SEISUKOHA KOHTA  
PIIRIKONTROLI-, VARJUPAIGA- JA SISSERÄNDEPOLIITIKA  
NING POLITSEIKOOSTÖÖ JA TSIVIILASJADES  
TEHTAVA ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ SUHTES

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid Ühendkuningriigi ja Iiriga seotud küsimusi;

PIDADES SILMAS protokollis põhiseaduse artikli III-130 teatavate aspektide kohaldamise kohta Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Kui artiklist 3 ei tulene teisiti, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 2. või 3. jao või põhiseaduse artikli III-260 alusel ettepanud meetmete vastuvõtmisel nõukogus, kui see artikkel on seotud nimetatud jagudes või artiklis III-263 või artikli III-275 lõike 2 punkti a hõlmatud valdkondadega. Nõukogu aktide puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete ühehäälsus, välja arvatud Ühendkuningriigi ja Iiri valitsuste esindajate hääled.

Nimetatud artikli kohaldamisel määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust nõukogu liikmete vähemalt 55%-lise häälteenamusega tingimusel, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

Blokeerivas vähemuses peab olema vähemalt minimaalne arv nõukogu liikmeid, kes esindavad rohkem kui 35% osalevate liikmesriikide elanikkonnast, pluss üks liige, ilma milleta loetakse saavutatuks kvalifitseeritud häälteenamused.

Erandina teisest ja kolmandast lõigust määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust juhul, kui nõukogu ei tee otsust komisjoni ega liidu välisministri ettepaneku põhjal, nõukogu liikmete vähemalt 72%-lise häälteenamuse tingimusel, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

## ARTIKKEL 2

Artikli 1 ja artiklite 3, 4 ja 6 kohaselt ei ole Ühendkuningriigile või Iirimaale siduv ega tema suhtes kohaldatav ükski põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 2. või 3. jao säte, ega põhiseaduse artikli III-260 säte, kui see artikkel on seotud nimetatud jagudes või artiklis III-263 või artikli III-275 lõike 2 punkti a hõlmatud valdkondadega, ükski nendes jagudes või artiklite kohaselt võetud meede, ükski nende jagude või artiklite alusel liidu poolt sõlmitud rahvusvaheline leping ega ükski mõnda sellist sätet tõlgendav Euroopa Liidu Kohtu otsus; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil nende riikide pädevust, õigusi ja kohustusi; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil *acquis communautaire*'i ega liidu *acquis*'d ega moodusta osa liidu õigusest, mida kohaldatakse Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes.

## ARTIKKEL 3

1. Ühendkuningriik või Iirimaa võib kolme kuu jooksul pärast nõukogule ettepaneku esitamist põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 2. või 3. jao alusel või ettepaneku esitamist või algatuse tegemist põhiseaduse artikli III-263 või artikli III-275 lõike 2 punkti a alusel, nõukogule kirjalikult teatada, et ta soovib osaleda mis tahes sellise kavandatud meetme võtmisel ja kohaldamisel, misjärel sellel riigil on õigus nii toimida. Nõukogu otsuste puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete ühehäälsus, kaasa arvamata liiget, kes ei ole sellist teadet edastanud. Käesoleva lõike alusel võetud meede on siduv kõikidele liikmesriikidele, kes osalesid selle võtmisel. Põhiseaduse artiklite III-260 alusel vastu võetud Euroopa määrused ja otsused kehtestavad tingimused Ühendkuningriigi ja Iirimaa osalemisele hindamistel, mis käsitlevad põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 2. või 3. jaoga kaetud valdkondadi.

Nimetatud artikli kohaldamisel määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust nõukogu liikmete vähemalt 55%-lise häälteenamusena tingimusel, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

Blokeerivas vähemuses peab olema vähemalt minimaalne arv nõukogu liikmeid, kes esindavad rohkem kui 35% osalevate liikmesriikide elanikkonnast, pluss üks liige, ilma milleta loetakse saavutatuks kvalifitseeritud häälteenamust.

Erandina teisest ja kolmandast lõigust määratletakse nõutavat kvalifitseeritud häälteenamust juhul, kui nõukogu ei tee otsust komisjoni ega liidu välisministri ettepaneku põhjal, nõukogu liikmete vähemalt 72%-lise häälteenamusena tingimusel, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

2. Kui mõistliku ajavahemiku möödudes ei saa lõikes 1 osutatud meedet võtta Ühendkuningriigi ja Iirimaa osalusel, siis võtab nõukogu sellise meetme vastavalt artiklile 1 ilma Ühendkuningriigi ja Iirimaa osalemiseta. Sel juhul kohaldatakse artiklit 2.

#### ARTIKKEL 4

Ühendkuningriik või Iirimaa võib mis tahes ajal pärast põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 2. või 3. jao või põhiseaduse artikli III-263 või artikli III-275 lõike 2 punkti a alusel meetme võtmist teatada nõukogule ja komisjonile, et ta soovib võtta sellist meedet. Sellisel juhul kohaldatakse põhiseaduse artikli III-420 lõike 1 sätteid *mutatis mutandis*.

#### ARTIKKEL 5

Liikmesriik, kes ei ole seotud põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 2. või 3. jao või põhiseaduse artikli III-263 või artikli III-275 lõike 2 punkti a alusel võetud meetmega, ei vastuta selle meetme finantstagajärgede eest peale institutsioonide halduskulude, välja arvatud juhul, kui kõik nõukogu liikmed ei otsusta pärast Euroopa Parlamendiga konsulteerimist ühehäälselt teisiti.

## ARTIKKEL 6

Kui käesolevas protokollis osutatud juhtudel on Ühendkuningriik või Iirimaa seotud nõukogu poolt põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki 2. või 3. jao või põhiseaduse artikli III-260 (ulatuses, mil see artikkel on seotud nimetatud jagudes kaetud valdkondadega), artikli III-263 või artikli III-275 lõike 2 punkti a alusel võetud meetmega, siis seoses selle meetmega kohaldatakse kõnealuse riigi suhtes põhiseaduse asjakohaseid sätteid.

## ARTIKKEL 7

Artiklid 3 ja 4 ei piira Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokolliga kohaldamist.

## ARTIKKEL 8

Iirimaa võib teatada kirjalikult nõukogule oma soovist, et tema suhtes ei kohaldataks enam käesoleva protokolliga sätteid. Sel juhul kohaldatakse Iirimaa suhtes põhiseaduse sätteid.



20. PROTOKOLL  
TAANI SEISUKOHA KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEELDE TULETADES 12. detsembril 1992 Edinburghis Euroopa Ülemkogus kohtunud riigipeade ja valitsusjuhtide otsust, mis käsitles Taani poolt tõstatatud teatavaid Euroopa Liidu lepinguga seotud probleeme;

OLLES TÄHELE PANNUD Taani seisukohta kodakondsuse, majandus- ja rahaliidu, kaitsepoliitika, justiits- ja siseküsimuste suhtes, nagu see on sätestatud Edinburghi otsuses;

OLLES TEADLIKUD, et õigusliku režiimi jätkumine, mis tuleneb Edinburghi otsusest, kitsendab põhiseaduse raames oluliselt Taani osalemist liidu olulistes koostöövaldkondades ja et liidu huvides on tagada *acquis'* terviklikkus vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal;

SOOVIDES seetõttu luua õigusraamistikku, mis võimaldaks Taanil osaleda põhiseaduse III osa III jaotise IV peatükis osutatud meetmete vastuvõtmisel ning tervitades Taani kavatsust kasutada seda võimalust, juhul kui see on kooskõlas tema põhiseaduse nõuetega;

MÄRKIDES, et Taani ei takista teiste liikmesriikide edasise koostöö arengut meetmete suhtes, mis ei ole Taani jaoks siduvad;

PIDADES SILMAS protokollil Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis'* kohta,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse põhiseadusele:

## I OSA

### ARTIKKEL 1

Taani ei osale nõukogu poolt põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki alusel ette pandud meetmete vastuvõtmisel. Nõukogu aktide puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete ühehäälsus, kaasa arvamata Taani Kuningriigi valitsuse esindajat.

Nimetatud artikli kohaldamisel määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust nõukogu liikmete vähemalt 55%-lise häälteenamuse tingimusega, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% riikide elanikkonnast.

Blokeerivas vähemuses peab olema vähemalt minimaalne arv nõukogu liikmeid, kes esindavad rohkem kui 35% osalevate liikmesriikide elanikkonnast, pluss üks liige, ilma milleta loetakse saavutatuks kvalifitseeritud häälteenamust.

Erandina teisest ja kolmandast lõigust määratletakse nõutavat kvalifitseeritud häälteenamust juhul, kui nõukogu ei tee otsust komisjoni ega liidu välisministri ettepaneku põhjal, nõukogu liikmete vähemalt 72%-lise häälteenamuse tingimusega, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

## ARTIKKEL 2

Taanile ei ole siduv ega tema suhtes kohaldatav ükski põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki säte, ükski selle peatüki alusel võetud meede, ükski selle peatüki alusel liidu poolt sõlmitud rahvusvaheline leping ega ükski mõnda sellist sätet tõlgendav Euroopa Liidu Kohtu otsus; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil tema pädevust, õigusi ja kohustusi; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil ei ühenduse ega liidu *acquis*'d ning ei moodusta osa liidu õigusest, mida kohaldatakse Taani suhtes.

## ARTIKKEL 3

Taani ei vastuta artiklis 1 osutatud meetmete finantstagajärgede eest, välja arvatud institutsioonide halduskulud.

## ARTIKKEL 4

1. Taani otsustab kuue kuu jooksul pärast Schengeni *acquis*'l põhineva nõukogu meetme vastu võtmist I osa alusel, kas ta rakendab seda otsust oma siseriiklikus õiguses. Kui ta otsustab seda teha, siis loob see meede kohustuse rahvusvahelise õiguse alusel Taani ja teiste kõnealuse meetmega seotud liikmesriikide vahel.

Kui Taani otsustab mitte rakendada lõikes 1 osutatud nõukogu meedet, siis kõnealuse meetmega seotud liikmesriigid ja Taani kaaluvad, missuguseid meetmeid võtta.

2. Võttes arvesse Schengeni *acquis*’, säilitab Taani õigused ja kohustused, mis kehtisid enne Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumist.

## II OSA

### ARTIKKEL 5

Nõukogu poolt põhiseaduse artiklite I-41, III-295 lõike 1 ja artiklite III-309 kuni III-313 põhjal võetud meetmete vastuvõtmisel ei osale Taani liidu kaitsepoliitilise tähendusega otsuste ja meetmete väljatöötamises ning rakendamises. Seepärast ei osale Taani nende meetmete võtmisel. Taani ei takista teiste liikmesriikide edasise koostöö arengut sellel alal. Taani ei ole kohustatud aitama finantseerida sellistest meetmetest tulenevaid tegevuskulusid ega tegema liidule kättesaadavaks oma sõjalist võimekust.

Nõukogu aktide puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete, välja arvatud Taani Kuningriigi valitsuse esindaja, ühehäälsus.

Nimetatud artikli kohaldamisel määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust nõukogu liikmete vähemalt 55%-lise häälteenamusena tingimusel, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

Blokeerivas vähemuses peab olema vähemalt minimaalne arv nõukogu liikmeid, kes esindavad rohkem kui 35% osalevate liikmesriikide elanikkonnast, pluss üks liige, ilma milleta loetakse saavutatuks kvalifitseeritud häälteenamus.

Erandina kolmandast ja neljandast lõigust määratletakse nõutavat kvalifitseeritud häälteenamust juhul, kui nõukogu ei tee otsust komisjoni ega liidu välisministri ettepaneku põhjal, nõukogu liikmete vähemalt 72%-lise häälteenamusena tingimusel, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

### III OSA

#### ARTIKKEL 6

Käesolevat protokollit kohaldatakse ka põhiseaduse artiklis IV-438 osutatud meetmete suhtes, mille suhtes kehtib enne põhiseaduse jõustumist Euroopa Liidu lepingule ning Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud protokoll Taani seisukoha kohta.

#### ARTIKKEL 7

Artikleid 1, 2 ja 3 ei kohaldata meetmete suhtes, mis määravad kindlaks kolmandad riigid, kelle kodanikel peab olema viisa liikmesriikide välispiiride ületamiseks, või ühtse viisavormiga seotud meetmete suhtes.

## IV OSA

### ARTIKKEL 8

Taani võib kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega mis tahes ajal informeerida teisi liikmesriike, et ta ei soovi enam kasutada kogu käesolevat protokolli või selle osa. Sel juhul kohaldab Taani täielikult kõiki asjakohaseid, sel ajal kehtivaid liidu raames võetud meetmeid.

### ARTIKKEL 9

1. Taani võib kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega mis tahes ajal ning piiramata artiklit 8 informeerida teisi liikmesriike, et teatisele järgneva kuu esimesest kuupäevast koosneb I osa lisa sätetest. Sellisel juhul nummerdatakse artiklid 5 kuni 9 uuesti.
2. Kuus kuud pärast lõikes 1 nimetatud teatise jõustumist saab kogu Schengeni *acquis* ja selle põhjal võetud meetmed, mis kuni selle ajani olid Taani jaoks siduvad rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste alusel, Taani jaoks siduvaks liidu õiguse alusel.

LISA

## ARTIKKEL 1

Artikli 3 kohaselt ei osale Taani põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki alusel kavandavate meetmete võtmisel nõukogus. Nõukogu aktide puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete ühehäälsus, kaasa arvamata Taani Kuningriigi valitsuse esindajat.

Nimetatud artikli kohaldamisel määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust nõukogu liikmete vähemalt 55%-lise häälteenamusega tingimusega, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.

Blokeerivas vähemuses peab olema vähemalt minimaalne arv nõukogu liikmeid, kes esindavad rohkem kui 35% osalevate liikmesriikide elanikkonnast, pluss üks liige, ilma milleta loetakse saavutatuks kvalifitseeritud häälteenamus.

Erandina teisest ja kolmandast lõigust määratletakse nõutavat kvalifitseeritud häälteenamust juhul, kui nõukogu ei tee otsust komisjoni ega liidu välisministri ettepaneku põhjal, nõukogu liikmete vähemalt 72%-lise häälteenamusega tingimusega, et nad esindavad osalevaid liikmesriike, mis hõlmavad kokku vähemalt 65% nende riikide elanikkonnast.



## ARTIKKEL 2

Artikli 1 alusel ning piiramata artiklite 3, 4 ja 6 kohaldamist ei ole Taani jaoks siduv ega tema suhtes kohaldatav ükski põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki säte, ükski selle peatüki alusel võetud meede, ükski selle peatüki alusel liidu poolt sõlmitud rahvusvaheline leping ega ükski mõnda sellist sätet tõlgendav Euroopa Liidu Kohtu otsus; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil tema pädevust, õigusi ja kohustusi; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil ei ühenduse ega liidu *acquis*'d ning ei moodusta osa liidu õigusest, mida võidakse kohaldada Taani suhtes

## ARTIKKEL 3

1. Kolme kuu jooksul pärast nõukogule põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki kohaselt tehtud ettepanekut või algatust võib Taani kirjalikult teavitada nõukogu eesistujat sellest, et ta soovib osaleda kavandatava meetme vastuvõtmisel ja rakendamisel, misjärel Taani on õigustatud nii tegema.
2. Kui mõistliku perioodi möödudes ei ole võimalik lõikes 1 osutatud meedet Taani osalusega vastu võtta, võib nõukogu sellise meetme vastu võtta vastavalt artiklile 1 ilma Taani osaluseta. Sel juhul kohaldatakse artiklit 2.

## ARTIKKEL 4

Taani võib mistahes ajal pärast põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki alusel võetud meetme vastuvõtmist teavitada nõukogu ja komisjoni, et ta kavatseb seda meetet aktsepteerida. Sellisel juhul kohaldatakse põhiseaduse artikli III-420 lõike 1 sätteid *mutatis mutandis*.

## ARTIKKEL 5

1. Artiklis 4 ettenähtud teatis esitatakse mitte hiljem kui 6 kuud pärast meetme lõplikku vastuvõtmist, kui nimetatud meede põhineb Schengeni *acquis*'l.

Juhul kui Taani ei esita teatist vastavalt artiklitele 3 või 4 Schengeni *acquis*'l põhinevate meetmete kohta, kaaluvad kõnealuste meetmetega seotud liikmesriigid ja Taani, milliseid meetmeid võtta.

2. Artiklis 3 või 4 ettenähtud teatist Schengeni *acquis*'l põhinevate meetmete suhtes loetakse pöördumatult artiklis 3 ettenähtud teatiseks mistahes uue ettepaneku või algatuse suhtes, mida kavatsetakse selle meetme põhjal võtta, määral, mil see ettepanek või algatus põhineb Schengeni *acquis*'l.

## ARTIKKEL 6

Kui käesolevas osas nimetatud juhtudel on põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki alusel nõukogu võetud meede Taanile siduv, kohaldatakse Taani suhtes põhiseaduse asjaomaseid sätteid vastava meetme kohta.

## ARTIKKEL 7

Kui Taanile ei ole siduv põhiseaduse III osa III jaotise IV peatüki alusel vastuvõetud meede, ei vastuta ta selle meetme finantstagajärgede eest peale institutsioonide halduskulude, välja arvatud juhul kui nõukogu pärast Euroopa Parlamendiga konsulteerimist ei otsusta ühehäälselt teisiti.

21. PROTOKOLL  
LIKMESRIIKIDE VÄLISSUHETE  
KOHTA, PIDADES SILMAS  
VÄLISPIIRIDE ÜLETAMIST

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES ARVESSE liikmesriikide vajadust tagada oma välispiiridel tõhus kontroll, vajaduse korral koostöös kolmandate riikidega,

ON LEPPINUD KOKKU järgmises sättes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Põhiseaduse artikli III-265 lõike 2 punktis b sisalduvad sätted välispiiride ületamisega seotud meetmete kohta ei piira liikmesriikide pädevust läbi rääkida või sõlmida lepinguid kolmandate riikidega, kui need lepingud austavad liidu õigust ja teisi asjakohaseid rahvusvahelisi lepinguid.

22. PROTOKOLL  
LIKMESRIIKIDE KODANIKELE  
VARJUPAIGA ANDMISE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ARVESTADES, et põhiseaduse artikli I-9 lõike 1 kohaselt tunnustab liit põhiõiguste hartas sätestatud põhimõtteid ja õigusi;

ARVESTADES, et põhiseaduse artikli I-9 lõike 3 kohaselt on Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagatud põhiõigused liidu õiguse üldpõhimõtted;

ARVESTADES, et Euroopa Liidu Kohus on pädev tagama, et põhiseaduse artikli I-9 lõigete 1 ja 3 tõlgendamisel ja kohaldamisel austab liit õigust;

ARVESTADES, et vastavalt põhiseaduse artiklile I-58 peab iga Euroopa riik liidu liikmeks saamist taotledes austama põhiseaduse artiklis I-2 sätestatud väärtusi;

PIDADES SILMAS, et põhiseaduse artikkel I-59 kehtestab teatud õiguste peatamise juhul, kui liikmesriik neid väärtusi raskelt ja jätkuvalt rikub;

MEELDE TULETADES, et igal liikmesriigi kodanikul on liidu kodanikuna eriline seisund ja kaitse, mille tagavad liikmesriigid vastavuses põhiseaduse I osa II jaotise ja III osa II jaotise sätetega;

PIDADES SILMAS, et põhiseadus rajab sisepiirideta ala ja annab igale liidu kodanikule õiguse vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil;

SOOVIDES takistada varjupaiga institutsiooni kasutamist teistel eemärkidel kui need, mille jaoks see on kavandatud;

ARVESTADES, et käesolev protokoll austab pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni otstarvet ja eesmärke,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Arvestades põhiõiguste ja -vabaduste kaitse taset Euroopa Liidu liikmesriikides, peetakse liikmesriike seoses varjupaigaküsimustega kõigis juriidilistes ja praktilistes tähendustes üksteise suhtes ohututeks päritolumaadeks. Sellest tulenevalt võib liikmesriik teise liikmesriigi kodaniku varjupaigataotluse arvesse võtta või vastuvõetavaks kuulutada ainult järgmistel juhtudel:

- a) kui liikmesriik, mille kodanik taotleja on, võtab, toetudes Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklile 15, oma territooriumil meetmeid, mis erinevad tema kohustustest selle konventsiooni alusel;



- b) kui on algatatud põhiseaduse artikli I-59 lõigetes 1 ja 2 sätestatud menetlus ja kuni nõukogu või vajaduse korral Euroopa Ülemkogu võtab selle suhtes liikmesriigi kohta, mille kodanik taotleja on, vastu Euroopa otsuse;
- c) kui nõukogu on vastavalt põhiseaduse artikli I-59 lõikele 1 vastu võtnud Euroopa otsuse liikmesriigi kohta, mille kodanik taotleja on või kui Euroopa Ülemkogu on vastavalt põhiseaduse artikli I-59 lõikele 2 vastu võtnud Euroopa otsuse liikmesriigi kohta, mille kodanik taotleja on;
- d) kui liikmesriik otsustab seda ühepoolselt teise liikmesriigi kodaniku taotluse suhtes; sel juhul teavitatakse viivitamatult nõukogu; taotluse käsitlemisel eeldatakse, et see on selgelt alusetu, ilma et see ükskõik millisel viisil kuidagi mõjutaks liikmesriigi otsustamisõigust.

23. PROTOKOLL  
ALALISE STRUKTUREERITUD KOOSTÖÖ KOHTA,  
VÕTTES ARVESSE PÕHISEADUSE ARTIKLI I-41  
LÕIGET 6 JA ARTIKLIT III-312

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES arvesse põhiseaduse artikli I-41 lõiget 6 ja artiklit III-312;

MEELDE TULETADES, et liidu eesmärgiks on ühine välis- ja julgeolekupoliitika, mis põhineb liikmesriikide tegevuse pideva vastastikuse lähenemise saavutamisel;

MEELDE TULETADES, et ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika on ühise välis- ja julgeolekupoliitika lahutamatu osa; et see tagab liidule operatiivse tegutsemisvõime, kasutades tsiviil- ja sõjaväevahendeid; et liit võib selliseid vahendeid kasutada põhiseaduse artiklis III-309 osutatud missioonidel väljaspool liitu rahutagamiseks, konfliktide ennetamiseks ning rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks kooskõlas ÜRO põhikirja põhimõtetega; et nende kohustuste täitmisel kasutatakse liikmesriikide vahendeid kooskõlas “ühtsete jõudude” põhimõttega;

MEELDE TULETADES, et liidu ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika ei mõjuta teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära;

MEELDE TULETADES, et liidu ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika arvestab nende liikmesriikide Põhja-Atlandi lepingu järgseid kohustusi, kes näevad oma ühiskaitse teostumist Põhja-Atlandi lepingu organisatsioonis, ja ühtib selle lepingu raames kehtestatud ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga;

OLLES VEENDUNUD, et kooskõlas “Berliin pluss” kokkulepetega aitab liidu kindlam roll julgeoleku- ja kaitseküsimustes kaasa uuenenud Atlandi liidu elujõulisusele;

OLLES OTSUSTANUD tagada, et liit on täielikult võimeline endale rahvusvaheliselt kohustusi võtma;

TUNNUSTADES, et Ühinenud Rahvaste Organisatsioon võib taotleda liidu abi Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja VI ja VII peatüki alusel käivitatud missioonide koheseks elluviimiseks;

TUNNUSTADES, et julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamine nõuab liikmesriikide poolseid jõupingutusi sõjalise võimekuse valdkonnas;

OLLES TEADLIKUD sellest, et Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika uuele arenguetapile siirdumine eeldab asjaomastelt liikmesriikidelt sihikindlaid jõupingutusi;

MEELDE TULETADES liidu välisministri täieliku kaasamise olulisust alalise struktureeritud koostööga seotud menetlustesse,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse põhiseadusele:

#### ARTIKKEL 1

Põhiseaduse artikli I-41 lõikes 6 osutatud alalise struktureeritud koostööga võivad ühineda kõik liikmesriigid, kes kohustuvad alates Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumise kuupäevast:

- a) asuma intensiivsemalt arendama oma kaitsevõimet, arendades oma riiklikku panust ja vajaduse korral osalemist riikidevahelistes relvajõududes, Euroopa peamistes varustusprogrammides ning kaitsevõime arendamise, teadusuuringute, hangete ja relvastuse alase agentuuri (Euroopa Kaitseagentuur) tegevuses, ning
- b) olema võimeline hiljemalt 2007. aastaks tagama kavandatud missioonideks kas iseseisvalt või osana riikidevahelistest relvajõudude rühmadest eriülesandega lahinguüksusi, mis on taktikalisel tasandil tugielementidega, kaasa arvatud transport ja logistika, lahinguformeeringutena korraldatud, ning mis on võimelised artiklis III-309 osutatud ülesandeid täitma 5 kuni 30 päeva jooksul eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni taotluste korral, ning mida saab lahinguvalmis hoida esialgse 30-päevase perioodi vältel, mida saab pikendada vähemalt 120 päevani.

## ARTIKKEL 2

Artiklis 1 sätestatud eesmärkide saavutamiseks kohustuvad alalises struktureeritud koostöös osalevad liikmesriigid:

- a) tegema Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumisest alates koostööd kaitsevarustuse investeerimiskulude tasemega seotud heakskiidetud eesmärkide saavutamiseks ning neid eesmärke regulaarselt läbi vaatama, pidades silmas julgeolekukeskkonda ja liidu rahvusvahelisi kohustusi;

- b) viima oma kaitstesüsteemid võimalikult suures osas üksteisega vastavusse, eelkõige ühtlustades oma sõjaliste vajaduste kindlaksmääramist, võttes ühisesse kasutusse ja vajadusel spetsialiseerides oma kaitsevahendeid ja -võimekust ning ergutades koostööd koolituse ja logistika valdkondades;
- c) võtma konkreetseid meetmeid oma jõudude kättesaadavuse, koostoimimisvõime, paindlikkuse ja ümberpaigutatavuse tõhustamiseks, seades eelkõige ühiseid eesmärke jõudude eraldamise osas, sealhulgas vajadusel läbi vaatama oma siseriikliku otsuste vastuvõtmise korra;
- d) tegema koostööd, et tagada nende poolt vajalike meetmete võtmine “võimekuse arendamise mehhanismi” raames ilmnenu puudujääkide kõrvaldamiseks, sealhulgas riikidevahelise lähenemisviisi kaudu ja ilma et see piiraks sellega seonduvaid kohustusi NATO raames;
- e) osalema vajadusel Euroopa Kaitseagentuuri raames oluliste ühiste või Euroopa varustusprogrammide arendamisel.

### ARTIKKEL 3

Euroopa Kaitseagentuur aitab kaasa osalevate liikmesriikide sõjalise võimekuse panuste korrapärasele hindamisele, muuhulgas panuste hindamisele, mis on tehtud vastavuses tingimustega, mis on kehtestatud muu hulgas artikli 2 alusel, ja annab sellest aru vähemalt kord aastas. Seda hindamist võib kasutada nõukogu soovitude ja Euroopa otsuste alusena, mis on vastu võetud vastavuses põhiseaduse artikliga III-312.

24. PROTOKOLL  
PÕHISEADUSE ARTIKLI I-41 LÕIKE 2 KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

PIDADES SILMAS vajadust täielikult rakendada põhiseaduse artikli I-41 lõiget 2;

PIDADES SILMAS asjaolu, et põhiseaduse artikli I-41 lõike 2 kohaselt ei mõjuta liidu poliitika teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära, austab nende liikmesriikide Põhja-Atlandi lepingu järgseid kohustusi, kes näevad oma ühiskaitse teostumist Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioonis, ja on kooskõlas selle lepingu raames kehtestatud ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis on lisatud Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Liit töötab koos Lääne-Euroopa Liiduga välja nendevahelise tõhustatud koostöö korra.



25. PROTOKOLL  
HOLLANDI ANTILLIDEL RAFINEERITUD  
NAFTASAADUSTE EUROOPA LIITU  
IMPORTIMISE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES täpsustada üksikasju kaubandussüsteemi kohta, mida kohaldatakse Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste importimisel Euroopa Liitu,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Käesolevat protokollit kohaldatakse liikmesriikides kasutamiseks imporditud naftasaaduste suhtes, mis on koondnomenklatuuri numbrite 27.10, 27.11, 27.12 (parafiin ja toorparafiin) *ex* 27.13 (parafiinijäägid) ja 27.14 (põlevkiviõli) all.

#### ARTIKKEL 2

Liikmesriigid kohustuvad andma käesolevas protokollis sätestatud tingimustel Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaadustele tollisoodustused, mis tulenevad Hollandi Antillide assotsieerimisest liiduga. Need sätted jäävad jõusse hoolimata sellest, milliseid päritolureegleid kohaldavad liikmesriigid.

## ARTIKKEL 3

1. Kui komisjon teeb liikmesriigi taotlusel või omal algatusel kindlaks, et Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import liitu artiklis 2 ettenähtud süsteemi kohaselt tekitab tõelisi raskusi ühe või mitme liikmesriigi turul, võtab ta vastu Euroopa otsuse, millega sätestatakse, et kõnealused liikmesriigid kehtestavad, suurendavad või taaskehtestavad nimetatud impordile tollimaksu sellises ulatuses ja selliseks ajavahemikuks, nagu on vaja olukorra lahendamiseks. Selliselt kehtestatud, suurendatud või taaskehtestatud tollimaksumäär ei tohi ületada samade toodete puhul kolmandate riikide suhtes kohaldatavat tollimaksu.
2. Lõike 1 sätteid võib kohaldada igal juhul, kui Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import liitu tõuseb kahe miljoni tonnini aastas.
3. Nõukogule teatatakse Euroopa otsustest, mida komisjon teeb vastavalt lõigetele 1 ja 2, kaasa arvatud need, mille eesmärk on liikmesriigi taotlus tagasi lükata. Nõukogu võtab selles küsimuses ükskõik millise liikmesriigi taotlusel vastutuse enda peale ja võib igal ajal võtta vastu Euroopa otsuse, millega need otsused muudetakse või tühistatakse.

#### ARTIKKEL 4

1. Kui liikmesriik leiab, et Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import otse või teiste liikmesriikide kaudu artiklis 2 ettenähtud süsteemi kohaselt tekitab tema turul tõelisi raskusi ja et nende kõrvaldamiseks on vaja võtta viivitamata meede, võib see liikmesriik omal algatusel teha otsuse kohaldada neile importkaupadele tollimakse, mille määr ei tohi ületada samade toodete puhul kolmandate riikide suhtes kohaldatavat tollimaksu. Liikmesriik teatab oma otsusest komisjonile, kes ühe kuu jooksul võtab vastu Euroopa otsuse, milles sätestatakse, kas selle riigi meetmeid jätkatakse või tuleb need muuta või tühistada. Komisjoni sellise otsuse suhtes kohaldatakse artikli 3 lõiget 3.

2. Kui Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import ühte või mitmesse liikmesriiki otse või teiste liikmesriikide kaudu artiklis 2 ettenähtud süsteemi kohaselt ületab ühe kalendriaasta jooksul käesoleva protokollis lisas märgitud tonnaaži, loetakse meetmed, mida see liikmesriik või liikmesriigid lõike 1 alusel jooksvaks aastaks võtavad, õigustatuks; kui komisjon on kinnitatud tonnaaži ületamises veendunud, võtab ta kõnealused meetmed arvesse. Niisugusel juhul hoiduvad teised liikmesriigid selle küsimuse vormikohasest esitamisest nõukogule.

#### ARTIKKEL 5

Kui liit otsustab kohaldada naftasaadustele koguselisi piiranguid, olenemata sellest, kust need on imporditud, võib neid piiranguid kohaldada ka selliste Hollandi Antillidelt imporditud saaduste suhtes. Sel juhul antakse Hollandi Antillidele kolmandate riikidega võrreldes soodusrežiim.

## ARTIKKEL 6

1. Nõukogu võib pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ja komisjoniga ühehäälselt läbi vaadata artiklid 2 kuni 5, kui naftasaadustele kolmandatest riikidest ja assotsieerunud riikidest võetakse vastu ühine päritolumääratlus või kui kõnealuste saaduste kohta tehakse otsuseid ühise kaubanduspoliitika raames või kui kehtestatakse ühine energiapoliitika.
2. Kui toimub niisugune läbivaatamine, säilitatakse Hollandi Antillide kasuks igal juhul sobival kujul ja naftasaaduste kahe ja poole miljoni tonnise miinimumkoguse suhtes samaväärsed soodustused.
3. Liidu kohustused käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud samaväärsete soodustuste suhtes võidakse vajaduse korral jaotada riikide vahel, võttes arvesse käesoleva protokollis näidatud tonnaaži.

## ARTIKKEL 7

Käesoleva protokollis rakendamisel vastutab komisjon Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste liikmesriikidesse importimise tava järgimise eest. Vastavalt komisjoni soovitatud haldustingimustele edastavad liikmesriigid kogu selleks vajaliku teabe komisjonile, kes hoolitseb selle levitamise eest.

LISA

Artikli 4 lõike 2 rakendamiseks on kõrged lepinguosalisel otsustanud, et Antillidelt imporditud naftasaaduste kahe miljoni tonnine kogus jagatakse allnimetatud liikmesriikide vahel järgmiselt:

Saksamaa .....	625 000 tonni
Belgia ja Luksemburgi majandusliit.....	200 000 tonni
Prantsusmaa .....	75 000 tonni
Itaalia .....	100 000 tonni
Madalmaad .....	1 000 000 tonni

26. PROTOKOLL  
VARA OMANDAMISE  
KOHTA TAANIS

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid konkreetseid Taaniga seotud probleeme,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Olenemata põhiseaduse sätetest võib Taani säilitada oma kehtivad õigusaktid lisaeluaseme omandamise kohta.



27. PROTOKOLL  
LIIKMESRIIKIDE AVALIK-ÕIGUSLIKU  
RINGHÄÄLINGU KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES ARVESSE, et liikmesriikide avalik-õiguslik ringhääling on otseselt seotud iga ühiskonna demokraatlike, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajadustega ning vajadusega säilitada meedia pluralism,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes tõlgendatavates sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Põhiseaduse sätted ei piira liikmesriikide pädevust rahastada avalik-õiguslikku ringhäälingut niivõrd, kuivõrd need summad määratakse ringhäälinguorganisatsioonidele avaliku teenuse osutamiseks, nagu selle teeb ülesandeks, määratleb ja korraldab iga liikmesriik, ja niivõrd, kuivõrd selline rahastamine ei mõjuta kaubandustingimusi ega konkurentsi liidus määral, mis oleks vastuolus üldiste huvidega, kusjuures arvesse võetakse avaliku teenuse osutamist.

28. PROTOKOLL  
PÕHISEADUSE ARTIKLI III-214 KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ON LEPPINUD KOKKU järgmises sättes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

Põhiseaduse artikli III-214 kohaldamisel ei loeta kutsealase sotsiaalkindlustusskeemi alusel saadud hüvitisi töötasuks, kui ja niivõrd kui need on seotud töötamisperioodiga enne 17. maid 1990, välja arvatud töötajate või nende nimel nõude esitanud isikute puhul, kes on enne seda kuupäeva alustanud kohtumenetlust või esitanud võrdväärse nõude sellekohase siseriikliku õiguse alusel.

29. PROTOKOLL  
MAJANDUSLIKU, SOTSIAALSE JA  
TERRITORIAALSE ÜHTEKUULUVUSE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEENUTADES, et põhiseaduse artiklis I-3 sisaldub eesmärk edendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja solidaarsust liikmesriikide vahel ning et põhiseaduse artikli I-14 lõike 2 punktis c on nimetatud ühtekuuluvus loetletud ühena liidu jagatud pädevuse valdkondadest;

MEENUTADES, et põhiseaduse III osa III jaotise III peatüki 3. jao sätteid majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta on tervikuna õiguslik alus liidu meetmete ühendamiseks ja edasiarendamiseks selles valdkonnas, sealhulgas fondi loomisel;

MEENUTADES, et põhiseaduse artikkel III-223 näeb ette ühtekuuluvusfondi rajamise;

MÄRKIDES, et Euroopa Investeerimispank annab laenuks suuri ja kasvavaid summasid vaesemate piirkondade heaks;

MÄRKIDES soovi, et kokkulepped eraldiste kohta struktuurifondidest oleksid paindlikumad;

MÄRKIDES soovi muuta liidu osalustaset teatavate liikmesriikide programmides ja projektides;

MÄRKIDES ettepanekut võtta rohkem arvesse liikmesriikide suhtelist jõukust oma ressursside süsteemis,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

1. Liikmesriigid kinnitavad veel kord, et majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamine on liidu täieliku arengu ja kestva edu jaoks esmatähtis.
2. Liikmesriigid kinnitavad veel kord oma veendumust, et struktuurifondid peaksid jätkuvalt etendama kaalukat osa liidu eesmärkide saavutamisel ühtekuuluvuse valdkonnas.
3. Liikmesriigid kinnitavad veel kord oma veendumust, et Euroopa Investeerimispank peaks jätkuvalt pühendama enamiku oma ressurssidest majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse arendamisele, ning teatavad oma valmisolekust vaadata Euroopa Investeerimispanka kapitalivajadused läbi niipea kui vaja.
4. Liikmesriigid lepivad kokku, et ühtekuuluvusfond annab liidu rahalist toetust keskkonna ning üleeuroopaliste võrkude alaste projektide tarvis liikmesriikides, mille rahvamajanduse kogutoodang elaniku kohta on väiksem kui 90% liidu keskmisest ning millel on olemas programm põhiseaduse artiklis III-184 sätestatud majanduslike lähenemiskriteeriumide täitmiseks.
5. Liikmesriigid teatavad oma kavatsusest võimaldada suurem paindlikkus struktuurifondidest raha eraldamise suhtes teatavateks vajadusteks, mida ei reguleeri praegused struktuurifondide eeskirjad.

6. Liikmesriigid teatavad oma valmisolekust kohandada liidu osalustaset struktuurifondide programmide ja projektide raames, selleks et vältida vähemjõukate liikmesriikide eelarveliste kulutuste ülemäära kasvust.
7. Liikmesriigid tõdevad vajadust jälgida korrapäraselt edusamme majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamise suunas ning teatavad oma valmisolekust uurida selles suhtes kõiki vajalikke meetmeid.
8. Liikmesriigid teatavad oma kavatsust võtta rohkem arvesse üksikute liikmesriikide toetusvõimet omaressursside süsteemis ning läbi vaadata vahendid, et korrigeerida vähemjõukate liikmesriikide suhtes regressiivseid elemente praeguses omaressursside süsteemis.



30. PROTOKOLL  
GRÖÖNIMAA SUHTES KEHTIVA  
ERIKORRA KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### AINUS ARTIKKEL

1. Ühise kalatoodete turu korraldusele alluvate liitu imporditavate Gröönimaalt pärinevate toodete režiim, kuigi see vastab ühise turukorralduse mehhanismidele, hõlmab vabastamist tollimaksust ja samaväärse toimega maksudest ning loobumist koguselistest piirangutest ja samaväärse toimega meetmetest, kui liidu ning Gröönimaa eest vastutava võimuorgani vahelise lepingu kohaselt liidule antud võimalused pääseda Gröönimaa kalastusvöönditesse liitu rahuldavad.
2. Lõikes 1 nimetatud toodete impordi korraga seotud meetmed võetakse vastavalt põhiseaduse artiklis III-231 ettenähtud korrale.

31. PROTOKOLL  
IIRIMAA PÕHISEADUSE  
ARTIKLI 40 LÕIKE 3 PUNKTI 3 KOHTA

## KÕRGED LEPINGUOSALISED

ON KOKKU LEPPINUD järgmises sättes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule:

### AINUS ARTIKKEL

Mitte ükski Euroopa põhiseaduse lepingu või seda lepingut muutvate või täiendavate lepingute või aktide säte ei mõjuta Iirimaa põhiseaduse artikli 40 lõike 3 punkti 3 kohaldamist Iirimaal.

32. PROTOKOLL  
PÕHISEADUSE ARTIKLI I-9 LÕIKE 2 KOHTA,  
MIS KÄSITLEB LIIDU ÜHINEMIST EUROOPA INIMÕIGUSTE  
JA PÕHIVABADUSTE KAITSE KONVENTSIOONIGA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

Põhiseaduse artikli I-9 lõikes 2 sätestatud leping, mis on seotud liidu ühinemisega Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga (edaspidi “Euroopa konventsioon”), näeb ette liidu ja liidu õiguse eripärade säilitamise, iseäranis:

- a) erikorra liidu võimalikuks osalemiseks Euroopa konventsiooni juhtorganites;
- b) mehhanismid, mis on vajalikud, et tagada mitteliikmesriikide menetluste ja individuaalsete taotluste õigesti adresseerimine liikmesriikidele ja/või liidule.

#### ARTIKKEL 2

Artiklis 1 nimetatud leping tagab, et ühinemine ei mõjuta liidu pädevust ega liidu institutsioonide volitusi. Nimetatud leping tagab, et ükski selle säte ei mõjuta liikmesriikide olukorda Euroopa konventsiooni suhtes, iseäranis Euroopa konventsiooni protokollide, meetmete, mis liikmesriigid on võtnud erandina Euroopa konventsioonist kooskõlas selle artikliga 15, ja liikmesriikide poolt kooskõlas konventsiooni artikliga 57 tehtud reservatsioonide suhtes.

### ARTIKKEL 3

Mitte ükski artiklis 1 nimetatud lepingu säte ei mõjuta põhiseaduse artikli III-375 lõiget 2.

### 33. PROTOKOLL

EUROOPA ÜHENDUSE ASUTAMISLEPINGUT  
JA EUROOPA LIIDU LEPINGUT TÄIENDANUD  
VÕI MUUTNUD AKTIDE JA LEPINGUTE KOHTA



KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ARVESTADES, et põhiseaduse artikli IV-437 lõige 1 tunnistab kehtetuks Euroopa Ühenduse asutamislepingu ning Euroopa Liidu lepingu ning aktid ja lepingud, millega neid on täiendatud või muudetud;

ARVESTADES, et tuleb koostada artikli IV-437 lõikes 1 osutatud aktide ja lepingute loetelu;

ARVESTADES, et tuleb üle võtta Amsterdami lepingu artikli 9 lõike 7 sätted;

MEENUTADES, et otsestel ja üldisel valimisel esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitlev 20. septembri 1976. aasta akt jääb kehtima,

ON VASTU VÕTNUD järgmised sätted, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule:

#### ARTIKKEL 1

1. Käesolevaga tunnistatakse kehtetuks järgmised Euroopa Ühenduse asutamislepingut täiendanud või muutnud aktid ja lepingud:

- a) 8. aprilli 1965. aasta protokoll ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingule lisatud Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide kohta (EÜT L 152, 13.7.1967, lk 13);

- b) 22. aprilli 1970. aasta leping Euroopa ühenduste asutamislepingute ja Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu teatavate eelarvesätete muutmise kohta (EÜT L 2, 2.1.1971, lk 1);
  - c) 22. juuli 1975. aasta leping Euroopa ühenduste asutamislepingute ning Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu teatavate rahandussätete muutmise kohta (EÜT L 359, 31.12.1977, lk 4);
  - d) 10. juuli 1975. aasta leping Euroopa Investeerimispannga põhikirja käsitleva protokolliga teatavate sätete muutmise kohta (EÜT L 91, 6.4.1978, lk 1);
  - e) 13. märtsi 1984. aasta leping, millega muudetakse Euroopa ühenduste asutamislepinguid Gröönimaa suhtes (EÜT L 29, 1.2.1985, lk 1);
  - f) 17. veebruari 1986. aasta ja 28. veebruari 1986. aasta ühtne Euroopa akt (EÜT L 169, 29.6.1987, lk 1);
  - g) 25. märtsi 1993. aasta akt, millega muudetakse Euroopa Investeerimispannga põhikirja käsitlevat protokolliga, millega antakse juhatajate nõukogule volitused asutada Euroopa Investeerimisfond (EÜT L 173, 7.7.1994, lk 14);
  - h) riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil kokku tuleva nõukogu 21. märtsi 2003. aasta otsus 2003/223/EÜ Euroopa Keskpangade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artikli 10 lõike 2 muutmise kohta (ELT L 83, 1.4.2003, lk 66).
2. Käesolevaga tunnistatakse kehtetuks 2. oktoobri 1997. aasta Amsterdami leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teatavaid nendega seotud akte (EÜT C 340, 10.11.1997, lk 1).

3. Käesolevaga tunnistatakse kehtetuks 26. veebruari 2001. aasta Nice'i leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teatavaid nendega seotud akte (EÜT C 80, 10.3.2001, lk 1).

## ARTIKKEL 2

1. Ilma et see piiraks põhiseaduse artikli III-432 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 189 kohaldamist, võtavad liikmesriikide valitsuste esindajad ühisel kokkuleppel vastu vajalikud sätted, et lahendada Luksemburgi Suurhertsogiriigi teatavaid eriprobleeme, mis tulenevad Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni moodustamisest.

2. Nõukogu otsusele 76/787/ESTÜ, EMÜ, EURATOM lisatud otsestel ja üldisel valimisel esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitlev akt (EÜT L 278, 8.10.1976, lk 1), Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumise kuupäeva seisuga, jääb kehtima. Kõnealust akti muudetakse põhiseadusega kooskõlla viimiseks järgmiselt:

- a) artikli 1 lõige 3 jäetakse välja;
- b) artikli 5 lõike 1 teisest lõigust jäetakse välja sõna "sätete";
- c) artikli 6 lõikest 2 jäetakse välja sõnad "8. aprilli 1965. aasta"; ning sõnad "Euroopa ühenduste" asendatakse sõnadega "Euroopa Liidu";
- d) artikli 7 lõike 1 teises taandes asendatakse sõnad "Euroopa Ühenduste Komisjoni" sõnadega "Euroopa Komisjoni";

- e) artikli 7 lõike 1 kolmandas taandes asendatakse sõnad “Euroopa Ühenduste Kohtu või esimese astme kohtu” sõnadega “Euroopa Liidu Kohtu”;
- f) artikli 7 lõike 1 viiendas taandes asendatakse sõnad “Euroopa Ühenduste Kontrollikoja” sõnadega “kontrollikoja”;
- g) artikli 7 lõike 1 kuuendas taandes asendatakse sõnad “Euroopa Ühenduste ombudsman” sõnadega “Euroopa ombudsman”;
- h) artikli 7 lõike 1 seitsmendas taandes asendatakse sõnad “Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse” sõnadega “Euroopa Liidu”;
- i) artikli 7 lõike 1 üheksandas taandes asendatakse sõnad “Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingute” sõnadega “Euroopa põhiseaduse lepingu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu”; ja sõna “ühenduste” asendatakse sõnaga “liidu”;
- j) artikli 7 lõike 1 üheteistkümnendas taandes asendatakse sõnad “Euroopa ühenduste institutsioonide või nende juurde kuuluvate spetsialiseeritud asutuste või Euroopa Keskpanga” sõnadega “Euroopa Liidu institutsioonide, organite või asutuste”;
- k) artikli 7 lõike 1 taanded nimetatakse vastavalt punktideks a kuni k;
- l) artikli 7 lõike 2 teise lõigu taanded nimetatakse vastavalt punktideks a ja b;

- m) artikli 11 lõike 2 teises lõigus asendatakse sõna “ühenduses” sõnaga “liidus”; sõna “sätestab” asendatakse sõnadega “võtab vastu Euroopa otsuse, millega määratakse”; ning sõnad “eelmise lõigu” asendatakse sõnadega “esimese lõigu”;
- n) artikli 11 lõikes 3 asendatakse fraas “ilma, et see piiraks Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 139” fraasiga “ilma, et see piiraks põhiseaduse artikli III-336”;
- o) artiklis 14 asendatakse sõna “võtta” sõnadega “vastu võtta”; sõna “ettepanekul” asendatakse sõnaga “algatusel” ning sõnad “võtab sellised meetmed” asendatakse sõnadega “võtab vastu vajalikud Euroopa määrused või otsused”.

34. PROTOKOLL  
LIIDU INSTITUTSIOONE JA ORGANEID  
KÄSITLEVATE ÜLEMINEKUSÄTETE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SELLEKS, et korraldada üleminekut Euroopa Liidu lepinguga asutatud Euroopa Liidult ja Euroopa Ühenduselt Euroopa põhiseaduse lepinguga asutatud Euroopa Liidule, mis on nende õigusjärglane, on vaja kehtestada üleminekusätteid, mida kohaldatakse enne, kui kõik põhiseaduse sätted ning nende rakendamiseks vajalikud aktid jõustuvad täies ulatuses,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule:

## I JAOTIS

### SÄTTED EUROOPA PARLAMENDI KOHTA

#### ARTIKKEL 1

1. Põhiseaduse artikli I-20 lõike 2 teise lõigu kohaselt võtab Euroopa Ülemkogu vastu Euroopa otsuse Euroopa Parlamendi koosseisu kehtestamise kohta piisavalt aegsasti enne 2009. aasta parlamendivalimisi.

2. Valimisperioodi 2004–2009 jooksul on igast liikmesriigist Euroopa Parlamenti valitavate esindajate koosseis ja arv sama kui see oli Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumise kuupäeval:

Belgia	24
Tšehhi Vabariik	24
Taani	14
Saksamaa	99
Eesti	6
Kreeka	24
Hispaania	54
Prantsusmaa	78
Iirimaa	13
Itaalia	78
Küpros	6
Läti	9
Leedu	13
Luksemburg	6
Ungari	24
Malta	5
Madalmaad	27
Austria	18
Poola	54
Portugal	24
Sloveenia	7
Slovakkia	14
Soome	14
Rootsi	19
Ühendkuningriik	78



## II JAOTIS

### EUROOPA ÜLEMKOGU JA NÕUKOGU KÄSITLEVAD SÄTTED

#### ARTIKKEL 2

1. Põhiseaduse artikli I-25 lõigete 1, 2 ja 3 sätted kvalifitseeritud häälteenamuse määratluse kohta Euroopa Ülemkogus ja nõukogus jõustuvad 1. novembril 2009, pärast 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimisi põhiseaduse artikli I-20 lõike 2 kohaselt.
2. Järgmised sätted kehtivad kuni 31. oktoobrini 2009, ilma et see piiraks põhiseaduse artikli I-25 lõike 4 kohaldamist.

Kui Euroopa Ülemkogu ja nõukogu otsuste tegemisel on nõutav kvalifitseeritud häälteenamus, arvestatakse liikmete hääli järgmiselt:

Belgia	12
Tšehhi Vabariik	12
Taani	7
Saksamaa	29
Eesti	4
Kreeka	12
Hispaania	27
Prantsusmaa	29
Iirimaa	7
Itaalia	29
Küpros	4
Läti	4
Leedu	7
Luksemburg	4
Ungari	12
Malta	3
Madalmaad	13
Austria	10
Poola	27
Portugal	12
Sloveenia	4
Slovakkia	7
Soome	7
Rootsi	10
Ühendkuningriik	29

Kui otsus tuleb teha põhiseaduse kohaselt komisjoni ettepaneku põhjal, on otsuste vastuvõtmiseks vaja vähemalt 232 poolthäält, mis esindavad liikmete enamust. Muudel juhtudel tehakse otsused vähemalt 232 poolthäälega, mis esindavad vähemalt kaht kolmandikku liikmetest.

Kui Euroopa Ülemkogu või nõukogu võtab õigusakti vastu kvalifitseeritud häälteenamusega, võib Euroopa Ülemkogu liige või nõukogu liige nõuda kontrollimist, et veenduda, kas kvalifitseeritud häälteenamuse moodustavad liikmesriigid esindavad vähemalt 62% liidu elanike üldarvust. Kui see nii ei ole, jääb akt vastu võtmata.

3. Järgmiste ühinemiste korral arvutatakse lõikes 2 osutatud alampiir nii, et häälte arvus väljendatud kvalifitseeritud häälteenamus ei ületaks alampiiri, mis tuleneb Nice'i lepingu vastuvõtnud konverentsi lõppakti deklaratsioonis Euroopa Liidu laienemise kohta esitatud tabelist.

4. Järgmised kvalifitseeritud häälteenamuse määratlemist käsitlevad sätted jõustuvad 1. novembril 2009:

- põhiseaduse artikli I-44 lõike 3 kolmanda, neljanda ja viienda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli I-59 lõike 5 teise ja kolmanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli I-60 lõike 4 teise lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-179 lõike 4 kolmanda ja neljanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-184 lõike 6 kolmanda ja neljanda lõigu sätted;

- põhiseaduse artikli III-184 lõike 7 kolmanda ja neljanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-194 lõike 2 teise ja kolmanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-196 lõike 3 teise ja kolmanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-197 lõike 4 teise ja kolmanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-198 lõike 2 kolmanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-312 lõike 3 kolmanda ja neljanda lõigu sätted;
- põhiseaduse artikli III-312 lõike 4 kolmanda ja neljanda lõigu sätted;
- protokollis Ühendkuningriigi ning Iirimaa seisukoha kohta piirikontrolli-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika ning politseikoostöö ja tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö suhtes, artikli 1 teise, kolmanda ja neljanda lõigu, ja artikli 3 lõike 1 teise, kolmanda ja neljanda lõigu sätted;
- protokollis Taani seisukoha kohta artikli 1 teise, kolmanda ja neljanda lõigu ja artikli 5 kolmanda, neljanda ja viienda lõigu sätted.

Kui hääletamisel ei osale kõik nõukogu liikmed, nimelt esimeses lõigus märgitud artiklites osutatud juhtudel, määratletakse kuni 31. oktoobrini 2009 kvalifitseeritud häälteenamust kui sedasama võrdelist osa arvestatud häälest ja sedasama võrdelist osa nõukogu liikmete arvust ning vajadusel kui sedasama protsendimäära asjaomaste liikmesriikide elanike arvust, mis on sätestatud lõikes 2.

### ARTIKKEL 3

Kuni põhiseaduse artikli I-24 lõikes 4 osutatud Euroopa otsuse jõustumiseni võib nõukogu koos käia artikli I-24 lõigetes 2 ja 3 sätestatud koosseisudes ja muudes koosseisudes nimekirja alusel, mis on kehtestatud üldasjade nõukogu poolt lihthälteenamuse alusel tehtud Euroopa otsusega.

### III JAOTIS

#### KOMISJONI, SEALHULGAS LIIDU VÄLISMINISTRIT KÄSITLEVAD SÄTTED

### ARTIKKEL 4

Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumise kuupäeval ametis olevad komisjoni liikmed jäävad ametisse kuni oma ametiaja lõpuni. Liidu välisministri ametisse nimetamise kuupäeval lõpeb aga liidu välisministriga sama kodakondsusega komisjoni liikme ametiaeg.

## IV JAOTIS

NÕUKOGU PEASEKRETÄRI, ÜHISE VÄLIS- JA  
JULGEOLEKUPOLIITIKA KÕRGET ESINDAJAT  
JA NÕUKOGU ASEPEASEKRETÄRI KÄSITLEVAD SÄTTED

## ARTIKKEL 5

Nõukogu peasekretäri, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja nõukogu asepeasekretäri ametiaeg lõpeb Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumise kuupäeval. Nõukogu määrab peasekretäri kooskõlas põhiseaduse artikli III-344 lõikega 2.

## V JAOTIS

## NÕUANDVAID ORGANEID KÄSITLEVAD SÄTTED

## ARTIKKEL 6

Kuni põhiseaduse artiklis III-386 osutatud Euroopa otsuse jõustumiseni on regioonide komitee liikmete arv järgmine:

Belgia	12
Tšehhi Vabariik	12
Taani	9
Saksamaa	24
Eesti	7
Kreeka	12
Hispaania	21
Prantsusmaa	24
Iirimaa	9
Itaalia	24
Küpros	6
Läti	7
Leedu	9
Luksemburg	6
Ungari	12
Malta	5
Madalmaad	12
Austria	12

Poola	21
Portugal	12
Sloveenia	7
Slovakkia	9
Soome	9
Rootsi	12
Ühendkuningriik	24

#### ARTIKKEL 7

Kuni põhiseaduse artiklis III-389 osutatud Euroopa otsuse jõustumiseni on majandus- ja sotsiaalkomitee liikmete arv järgmine:

Belgia	12
Tšehhi Vabariik	12
Taani	9
Saksamaa	24
Eesti	7
Kreeka	12
Hispaania	21
Prantsusmaa	24
Iirimaa	9
Itaalia	24
Küpros	6
Läti	7
Leedu	9



Luksemburg	6
Ungari	12
Malta	5
Madalmaad	12
Austria	12
Poola	21
Portugal	12
Sloveenia	7
Slovakkia	9
Soome	9
Rootsi	12
Ühendkuningriik	24

35. PROTOKOLL  
EUROOPA SÕE- JA TERASEÜHENDUSE  
ASUTAMISLEPINGU KEHTIVUSE LÕPPEMISE  
FINANTSTAGAJÄRGEDE NING  
SÕE JA TERASE TEADUSFONDI KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEELDE TULETADES, et kõik Euroopa Söe- ja Teraseühenduse varad ja kohustused 23. juuli 2002. aasta seisuga anti 24. juulil 2002 üle Euroopa Ühendusele;

VÕTTES ARVESSE soovi kasutada neid rahalisi vahendeid teadusuuringuteks söe- ja terasetööstusega seotud sektorites ning seetõttu vajadust näha sellega seoses ette teatavad erieeskirjad,

ON LEPPINUD KOKKU järgmises sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule:

#### ARTIKKEL 1

1. Euroopa Söe- ja Teraseühenduse varade ja kohustuste netoväärtus, nagu see kajastub Euroopa Söe- ja Teraseühenduse 23. juuli 2002 bilansis, võttes arvesse likvideerimisoperatsioonidest tingitud võimalikke juurde- või mahaarvamisi, loetakse söe- ja terasetööstusega seotud sektorites tehtavateks teadusuuringuteks mõeldud liidu varadeks, mida nimetatakse “likvideeritavaks Euroopa Söe- ja Teraseühenduseks”. Likvideerimise lõpuleviimisel nimetatakse neid “söe ja terase teadusfondi varadeks”.
2. “Söe ja terase teadusfondiks” nimetatavatest varadest saadavat tulu kasutatakse üksnes väljaspool teadusuuringute raamprogrammi toimivateks teadusuuringuteks söe- ja terasetööstusega seotud sektorites vastavalt käesoleva protokollile ja selle alusel vastuvõetud aktidele.

## ARTIKKEL 2

1. Nõukogu Euroopa seadusega nähakse ette käesoleva protokollis rakendamiseks vajalikud sätted, sealhulgas olulised põhimõtted. Nõukogu teeb otsuse pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.
2. Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu Euroopa määrused või otsused, mis kehtestavad sõe ja terase teadusfondi varade haldamist käsitlevad mitmeaastased finantssuunised ning sõe ja terase teadusfondi uurimisprogrammide tehnilised suunised. Nõukogu teeb otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

## ARTIKKEL 3

Kui käesolevas protokollis ja selle põhjal vastuvõetud aktides ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse põhiseadust.

36. PROTOKOLL  
EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE  
ASUTAMISLEPINGU MUUTMISE KOHTA

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

PIDADES MEELES, et Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu sätetel peab ka edaspidi olema täielik õigusjõud;

SOOVIDES nimetatud lepingut kohandada Euroopa põhiseaduse lepingus kinnitatud uute eeskirjadega, eelkõige institutsioonilises ja rahandusvaldkonnas;

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa põhiseaduse lepingule ning millega muudetakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut järgnevalt:

#### ARTIKKEL 1

Käesoleva protokolliga muudetakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut (edaspidi nimetatud "EURATOMi asutamisleping") sellisena nagu ta kehtib Euroopa põhiseaduse lepingu jõustumise hetkel.

Euroopa põhiseaduse lepingu artikli IV-437 sätted ja käesoleva protokolliga muud sätted ei mõjuta Euroopa põhiseaduse lepingu artikli IV-437 kohaselt kehtetuks tunnistatud lepingute ja õigusaktide poolt EURATOMi asutamislepingu muudatuste ega selle alusel vastu võetud kehtivate õigusaktide õigusjõudu.

## ARTIKKEL 2

EURATOMi asutamislepingu III jaotise pealkiri “Sätted institutsioonide kohta” asendatakse järgmisega: “Sätted institutsioonide kohta ja rahandussätted”.

## ARTIKKEL 3

EURATOMi asutamislepingu III jaotise algusesse lisatakse järgmine uus peatükk:

“I PEATÜKK

EUROOPA PÕHISEADUSE LEPINGU TEATUD SÄTETE KOHALDAMINE

### ARTIKKEL 106A

1. Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse Euroopa põhiseaduse lepingu artikleid I-19 kuni I-29, artikleid I-31 kuni I-39, artikleid I-49 ja I-50, artikleid I-53 kuni I-56, artikleid I-58 kuni I-60, artikleid III-330 kuni III-372, artikleid III-374 ja III-375, artikleid III-378 kuni III-381, artikleid III-384 ja III-385, artikleid III-389 kuni III-392, artikleid III-395 kuni III-410, artikleid III-412 kuni III-415 ja artikleid III-427, III-433, IV-439 ja IV-443.
2. Käesoleva lepingu raames tõlgendatakse lõikes 1 nimetatud sätetes ja Euroopa põhiseaduse lepingule ning käesolevale lepingule lisatud protokollide sätetes sisalduvaid viiteid liidule ja põhiseadusele vastavalt viidetena Euroopa Aatomienergiaühendusele ja käesolevale lepingule.

3. Euroopa põhiseaduse lepingu sätted ei tohi kõrvale kalduda käesoleva lepingu sätetest.”

#### ARTIKKEL 4

EURATOMi asutamislepingu III jaotise peatükid I, II ja III nummerdatakse ümber peatükkideks II, III ja IV.

#### ARTIKKEL 5

1. Artikkel 3, artiklid 107 kuni 132, artiklid 136 kuni 143, artiklid 146 kuni 156, artiklid 158 kuni 163, artiklid 165 kuni 170, artiklid 173 ja 173A, artikkel 175, artiklid 177 kuni 179a ja artiklid 180b, 181, 183, 183A, 190 ja 204 tunnistatakse kehtetuks.

2. Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule varem lisatud protokollid tunnistatakse kehtetuks.

#### ARTIKKEL 6

EURATOMi asutamislepingu IV jaotise pealkiri “Rahandussätted” asendatakse järgmisega: “Rahandusalased erisätted”.



## ARTIKKEL 7

1. Viited artiklitele 141 ja 142 EURATOMi asutamislepingu artikli 38 kolmandas lõigus ja artikli 82 kolmandas lõigus asendatakse vastavalt viidetega põhiseaduse lepingu artiklitele III-360 ja III-361.
2. Viited artiklile 183 EURATOMi asutamislepingu artikli 171 lõikes 2 ja artikli 176 lõikes 3 asendatakse viidetega põhiseaduse lepingu artiklile III-412.
3. Viide artikli 177 lõikele 5 EURATOMi asutamislepingu artikli 172 lõikes 4 asendatakse viitega põhiseaduse lepingu artiklile III-404.
4. EURATOMi asutamislepingu artiklites 38 ja 82, 96 ja 98 asendatakse mõiste “direktiiv” mõistega “Euroopa määrus”.
5. EURATOMi asutamislepingus asendatakse mõiste “otsus” mõistega “Euroopa otsus”, välja arvatud artiklites 18, 19 ja 23, artikli 53 esimeses lõigus ning samuti Euroopa Liidu Kohtu otsuse puhul.
6. EURATOMi asutamislepingus asendatakse mõiste “Euroopa Kohus” mõistega “Euroopa Liidu Kohus”.

## ARTIKKEL 8

EURATOMi asutamislepingu artikkel 191 asendatakse järgmisega:

“ARTIKKEL 191

Ühendusel on liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid vastavalt tingimustele, mis on ette nähtud Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokollis.”

## ARTIKKEL 9

EURATOMi asutamislepingu artikkel 198 asendatakse järgmisega:

“ARTIKKEL 198

Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva lepingu sätteid liikmesriikide Euroopa territooriumide ja nende jurisdiktsiooni all olevate Euroopa-väliste territooriumide suhtes.

Neid kohaldatakse ka Euroopa territooriumide suhtes, mille välissuhete eest vastutab liikmesriik.

Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse Ahvenamaa suhtes eranditega, mis olid esialgselt sätestatud Euroopa põhiseaduse lepingu artikli IV-437 lõike 2 punktis d osutatud lepingus ja mis inkorporeeriti protokollis Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ning Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi lepingute ja ühinemisaktide kohta.

Erandina esimesest, teisest ja kolmandast lõigust:

- a) ei kohaldata käesolevat lepingut Fääri saarte suhtes; ei kohaldata käesolevat lepingut Gröönimaa suhtes;
- b) ei kohaldata käesolevat lepingut Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi suveräänsete baasipiirkondade suhtes Küprosel;
- c) ei kohaldata käesolevat lepingut nende Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga erisuhetes olevate ülemeremaade ja -territooriumide suhtes, mida ei ole nimetatud Euroopa põhiseaduse lepingu II lisa loetelus;
- d) kohaldatakse käesoleva lepingu sätteid Kanalisaarte ja Mani saare suhtes ainult niivõrd, kui see on vajalik neid saari käsitleva korra rakendamise tagamiseks, mis esialgselt võeti vastu Euroopa põhiseaduse lepingu artikli IV-437 lõike 2 punktis a osutatud lepingus ja mis inkorporeeriti protokolliga Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ning Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi lepingute ja ühinemisaktide kohta.”

## ARTIKKEL 10

EURATOMi asutamislepingu artikkel 206 asendatakse järgmisega:

“ARTIKKEL 206

Ühendus võib ühe või mitme riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga sõlmida lepinguid, millega luuakse assotsiatsioon, mis hõlmab vastastikuseid õigusi ja kohustusi, ühismeetmeid ja erimenetlusi.

Need lepingud sõlmib nõukogu, tehes otsuse ühehäälselt pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

Kui sellised lepingud nõuavad käesoleva lepingu muutmist, tuleb kõigepealt vastu võtta muudatused vastavalt Euroopa põhiseaduse lepingu artiklis IV-443 kehtestatud menetlusele.”

#### ARTIKKEL 11

EURATOMi asutamislepingu artikli 225 teine lõik asendatakse järgmisega:

“Lepingu tšehhi-, taani-, inglisi-, eesti-, soome-, kreeka-, ungari-, iiri-, läti-, leedu-, malta-, poola-, portugali-, slovaki-, sloveeni-, hispaania- ja rootsikeelne tekst on võrdselt autentsed.”

#### ARTIKKEL 12

Euroopa Aatomienergiaühenduse (välja arvatud tarneagentuuri ja ühissetevõtete) tulud ja kulud kantakse liidu eelarvesse.

B. EUROOPA PÕHISEADUSE LEPINGU  
LISAD

PÕHISEADUSE ARTIKLIS III-226 ETTENÄHTUD  
NIMEKIRI

---

– 1 –	– 2 –
Koond- nomenklatuuri kood	Toote kirjeldus
1. RÜHM	Elusloomad
2. RÜHM	Liha ja söödavad rupsid
3. RÜHM	Kalad, vähid ja molluskid
4. RÜHM	Piimatooted; linnunad; naturaalne mesi;
5. RÜHM	
05.04	Loomade (v.a kalade) sooled, põied ja maod, terved või tükeldatud
05.15	Loomsed tooted, mujal nimetamata; rühma 1 või 3 kuuluvad inimtoiduks kõlbmatud surnud loomad

---

---

– 1 –	– 2 –
Koond- nomenklatuuri kood	Toote kirjeldus
6. RÜHM	Elavad puud jm taimed; taimesibulad, -juured jms; lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal
7. RÜHM	Köögivilid ning söödavad juured ja mugulad
8. RÜHM	Söödav puuvili ja söödavad pähklid; tsitrusviljade ja melonite koor
9. RÜHM	Kohv, tee ja vürtsid, v.a mate (lahter 09.03)
10. RÜHM	Teravili
11. RÜHM	Jahutooted; linnased ja tärklis; liimvalk (gluteen); inuliin
12. RÜHM	Õliseemned ja –viljad; muud terad, seemned ja viljad; tööstuses kasutatavad ja ravimtaimed; õled ja koresööt
13. RÜHM	
ex 13.03	Pektiin

---

– 1 –	– 2 –
Koond- nomenklatuuri kood	Toote kirjeldus
<hr/>	
15. RÜHM	
15.01	Seapekk ja sulatatud searasv; sulatatud linnurasv
15.02	Veise-, lamba- või kitserasv, sulatamata; nendest rasvadest toodetud küünla- või seebirasv (sh <i>premier jus</i> )
15.03	rasvasteariin, oleosteariin ja küünla- või seebisteariin; rasvaõli, oleoõli ja vedel küünla- või seebirasv, emulgeerimata, segamata vm viisil töötlemata
15.04	Kala- ja mereimetajate rasvad ja õlid; rafineeritud või rafineerimata
15.07	Taimerasvad, vedelad või tahked, toor-, rafineeritud või puhastatud
15.12	Looma- või taimerasvad ja –õlid; hüdrogeenitud, rafineeritud või rafineerimata, edasi töötlemata
15.13	Margariin, tehisrasv jm töödeldud toidurasvad
15.17	Rasvainete või looma- või taimevahade töötlemise jäätmed



---

– 1 –	– 2 –
Koond- nomenklatuuri kood	Toote kirjeldus
16. RÜHM	Liha-, kala-, vähi-, ja molluskitooted
17. RÜHM	
17.01	Peedi- ja roosuhkur, tahke
17.02	Muu suhkur; suhkrusiirupid; kunstmesi (segatud naturaalse meega või mitte); karamell
17.03	Melass, värvitustatud või mitte
17.05*	Lõhna- või värvainelisandiga suhkrud, siirupid ja melassid, v.a mis tahes koguses suhkrulisandiga puuviljamahlad
18. RÜHM	
18.01	Kakaooad, terved või purustatud, toored või röstitud
18.02	Kakaoubade kestad, kelmed, koored jms kakaojägid

– 1 –	– 2 –
Koond- nomenklatuuri kood	Toote kirjeldus
20. RÜHM	Köögi- ja puuviljast ning teistest taimeosadest tooted
22. RÜHM	
22.04	Viinamarjavirre, kääriv või mille käärimine on peatatud ilma alkoholi lisamata
22.05	Vein värsketest viinamarjadest; viinamarjavirre, mille käärimine on peatatud alkoholi lisades
22.07	Muud kääritatud joogid (nt õuna- ja pirnisiider, mõdu)
ex 22.08*	Käesolevas lisas nimetatud põllumajandustoodetest
ex 22.09*	valmistatud etüülalkohol vm alkohol, denatureeritud või denatureerimata, mis tahes kangusega, v.a liköörid jm alkohoolsed joogid või kombineeritud alkoholitooted (kontsentraatekstraktid) jookide valmistamiseks
ex 22.10*	Äädikas ja selle asendajad

---

– 1 –	– 2 –
Koond- nomenklatuuri kood	Toote kirjeldus
23. RÜHM	Toiduainetetööstuse jäägid ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad
24. RÜHM	
24.01	Tubakas, töötlemata, tubakajäätmed
45. RÜHM	
45.01	Looduslik kork, töötlemata, purustatud, granuleeritud või jahvatatud; korgijäätmed
54. RÜHM	
54.01	Toor- või töödeldud lina, ketramata; linatakud ja -jäätmed (sh harutatud või kohestatud riidejäätmed)
57. RÜHM	
57.01	Toor- või töödeldud kanep ( <i>Cannabis sativa</i> ), ketramata; kanepitakud ja - jäätmed (sh harutatud ja kohestatud riidejäätmed ja köied)

---

\* Euroopa Majandusühenduse Nõukogu 18. detsembri 1959. aasta määruse nr 7a artikliga 1 lisatud seisukoht.

ÜLEMEREMAAD JA -TERRITOOORIUMID,  
MILLE PUHUL KEHTIVAD  
PÕHISEADUSE III OSA IV JAOTISE SÄTTED

- Gröönimaa,
- Uus-Kaledoonia ja sõltkonnad,
- Prantsuse Polüneesia,
- Prantsuse Lõuna- ja Antarktika-territooriumid,
- Wallis ja Futuna,
- Mayotte,
- Saint-Pierre ja Miquelon,
- Aruba,
- Hollandi Antillid:
  - Bonaire,
  - Curaçao,
  - Saba,
  - Sint Eustatius,
  - Sint Maarten,
- Anguilla,
- Kaimanisaared,
- Falklandi saared,
- Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared,
- Montserrat,
- Pitcairn,
- Saint Helena ja sõltkonnad,
- Briti Antarktise ala,

- Briti India ookeani ala,
- Turks ja Caicos,
- Briti Neitsisaared,
- Bermuda.